

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI TIMIȘ
Str. Amurgului, nr. 1, cod 300278 Timișoara

***PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE
PENTRU MEDIU - JUDEȚUL TIMIȘ***

TIMIȘOARA

2008

CUPRINS

I. INTRODUCERE

1.1. Ce este Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) și rolul său.....	3
1.2. Structura și metodologia utilizată pentru revizuirea PLAM	3
1.2.1. Considerații generale	3
1.2.2. Identificarea și clasificarea problemelor de mediu	7
1.2.3. Transformarea problemelor de mediu într-un plan de acțiune	7
1.2.4. Surse de finanțare interne și externe.....	11

II. CADRUL NATURAL ȘI DEZVOLTAREA JUDEȚULUI TIMIS

2.1. Cadrul natural - caracteristici fizice și geografice	17
2.2. Resurse naturale.....	22
2.3. Starea calității mediului.....	26
2.3.1. Starea calității aerului ambiental.....	26
2.3.2. Starea calității apelor	33
2.3.3. Starea solurilor.....	35
2.3.4. Biodiversitatea și pădurile.....	38
2.3.5. Gestionarea deșeurilor.....	39
2.3.6. Radioactivitatea	49
2.3.7. Zone critice privind deteriorarea calității mediului	50

III. ASPECTE PRIORITARE ÎN JUDEȚUL TIMIS

3.1. Informațiile utilizate în identificarea și evaluarea problemelor	54
3.2. Utilizarea sistemelor de evaluare și ierarhizare a problemelor	54

IV. PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE PENTRU MEDIU

4.1. Conținutul PLAM și acțiunile strategice.....	55
4.2. Matricile – plan pentru soluționarea problemelor de mediu prioritare	56

V. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA REZULTATELOR

5.1. Monitorizarea implementării PLAM	110
5.2. Matricea de monitorizare	110

I. INTRODUCERE

1.1. Ce este Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) și rolul său

Planurile Locale de Acțiune pentru Mediu vizează în general diminuarea poluării, utilizarea eficientă a resurselor naturale regenerabile și neregenerabile, dezvoltarea educației ecologice și promovarea activităților social-economice cu impact minim asupra mediului natural. PLAM-urile accentuează, de asemenea, importanța respectării cerințelor economice prezente, ținând cont de necesitatea respectării principiilor de coabitare cu mediul natural. În baza principiilor care vizează dreptul publicului de a avea acces la informația de mediu (conform prevederilor Convenției de la Aarhus), autoritățile locale trebuie să realizeze o participare publică eficientă în procesul de luare a deciziilor de mediu.

PLAM-urile implică participarea unui spectru larg de actori pentru îndrumarea procesului de planificare în domeniul mediului. Practic, PLAM-ul oferă un cadru de întâlnire a diverselor grupuri de indivizi având idei, interese, valori și perspective diferite. Aceste persoane lucrează împreună pe o durată bine definită pentru a obține consensul asupra priorităților și acțiunilor prin care se pot soluționa problemele de mediu. Aceste priorități și acțiuni sunt incluse într-un Plan de Acțiune pentru Mediu care se constituie într-un program al investițiilor viitoare din respectiva comunitate, recomandările fiind încorporate în deciziile și strategiile administrației publice locale, agenților economici, instituțiilor de învățământ și ale altor autorități cu atribuții în domeniul mediului.

Obiectivele PLAM-urilor trebuie să fie realiste, să poată fi atinse într-o anumită perioadă de timp definită și cu un buget asigurat sau estimat în funcție de sursele de finanțare existente. În general, planul trebuie concentrat pe priorități pe termen scurt și mediu, fără a compromite o viziune a comunității asupra obiectivelor pe termen lung.

PLAM Timiș își propune să atingă următoarele obiective generale:

- ❖ să identifice, să evalueze și să stabilească problemele și aspectele de mediu în județul Timiș
- ❖ să stabilească prioritățile de acțiune în scopul îmbunătățirii condițiilor de mediu
- ❖ să promoveze conștientizarea publică cu privire la obligațiile comunității față de mediul natural
- ❖ să întărească capacitatea autorității locale, agenților economici și a comunității locale pentru a elabora și implementa programe de protecție și conservare a mediului natural
- ❖ să promoveze parteneriatul între actorii implicați în procesul decizional de mediu
- ❖ să respecte cerințele legislative naționale în domeniul mediului și să promoveze cerințele Uniunii Europene
- ❖ să fie în concordanță cu strategiile și planurile locale de acțiune de la nivelul județului Timiș
- ❖ să fie în concordanță cu viziunea comunității de dezvoltare durabilă a județului Timiș

1.2. Structura și metodologia utilizată pentru elaborarea PLAM

1.2.1. Considerații generale

Scopurile principale ale Planului Local de Acțiune pentru Mediu pentru județul Timiș sunt:

- ❖ *întărirea capacității autorităților locale, a ONG-urilor și a tuturor factorilor cheie din județul Timiș de a coordona și realiza programe de mediu, de a obține finanțare din partea instituțiilor naționale și internaționale*
- ❖ *promovarea conștientizării publicului și responsabilizarea acestuia în legătură cu problemele de mediu și creșterea sprijinului acestuia pentru strategiile și investițiile în domeniu*
- ❖ *implicarea efectivă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor în rezolvarea problemelor de mediu*
- ❖ *promovarea parteneriatului dintre reprezentanții autorităților locale, cetățeni, ONG-uri, mediile științifice și de afaceri*
- ❖ *identificarea, evaluarea și stabilirea priorităților de acțiune pe baza valorilor comunitare și a informațiilor științifice*
- ❖ *îmbunătățirea condițiilor de mediu din comunitățile locale și din ansamblul județului Timiș prin implementarea strategiilor concrete și eficiente*

- ❖ *Planul Local de Acțiune pentru Mediu pentru județul Timiș este un proces deschis și se adresează tuturor cetățenilor, instituțiilor și organizațiilor, constituind una dintre cele mai importante cai de participare a comunității la luarea și aplicarea deciziilor în acord cu propriile valori morale, materiale și tradiționale*

Planul Local de Acțiune pentru Mediu Timiș reprezintă strategia pe termen scurt, mediu și lung pentru soluționarea problemelor de mediu din județ prin abordarea pe principiile dezvoltării durabile și este în concordanță cu Planul Național de Acțiune pentru Protecția Mediului și cu Strategia de Dezvoltare a județului Timiș. Evaluarea problemelor de mediu se bazează pe date și informații științifice și reprezintă un document esențial pentru cunoașterea stării actuale a mediului din județul Timiș, a efectelor asupra sănătății populației, a cauzelor care au generat problemele de mediu identificate și a anvergurii acestor probleme.

La elaborarea Planului Local de Acțiune s-au luat în considerare pe de o parte standardele și reglementările de mediu, iar pe de altă parte modificările în legislația națională de mediu pentru atingerea standardelor Uniunii Europene, cuprinse în Capitolul 22 Mediu.

Planul Local de Acțiune, elaborat în viziunea unei dezvoltări durabile a comunităților din județul Timiș și a județului în ansamblu, vizează nu numai toți factorii de mediu, ci și aspectele privind legislația, activitatea APM Timiș, educația ecologică. Stabilește scopuri, obiective și ținte pentru soluționarea fiecărei probleme individuale de mediu și prezintă seturi de acțiuni convergente pentru atingerea acestora. Planul stabilește responsabilitățile autorităților și instituțiilor locale în rezolvarea eficientă a problemelor de mediu.

Elaborarea și revizuirea PLAM Timiș cuprinde 2 structuri funcționale:

1. Comitetul de Coordonare, format din reprezentanți ai autorităților publice locale, instituții deconcentrate, agenți economici, ONG-uri de mediu, unități de învățământ:

Nr. crt.	Instituția	Funcția	Numele și prenumele
1.	Instituția Prefectului - județul Timiș	prefect	Ovidiu DRĂGĂNESCU
2.	Consiliul Județean Timiș	președinte	Constantin OSTAFICIUC
3.	Agencia pentru Protecția Mediului Timiș	director executiv	Adina HORABLAGA
4.	Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Timiș	comisar șef	Daniela MINCĂ
5.	Primăria Municipiului Timișoara	primar	Gheorghe CIUHANDU
6.	Primăria Municipiului Lugoj	primar	Marius MARTINESCU
7.	Primăria Buziaș	primar	Alger ILAS
8.	Primăria Jimbolia	primar	Gabor KASA
9.	Primăria Deta	primar	Crăciun BUHAS
10.	Primăria Făget	primar	Dorel COVACI
11.	Primăria Sănnicolau Mare	primar	Iosif ONCU
12.	Primăria Ciacova	primar	Viorel ȘTEFAN
13.	Primăria Recaș	primar	Marinel PAȘCA
14.	Primăria Gătaia	primar	Iosif ȘARGAN
15.	Direcția Apelor Banat - Timișoara	director	Titu BOJIN
16.	Autoritatea de Sănătate Publică Timiș	director	Viorica DUMITRU
17.	Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Timiș	director executiv	Paul PĂRȘAN
18.	Oficiul pentru Studii Pedologice și Agrochimice Timiș	director	Deliu BEUTURĂ
19.	Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare R.A. Sucursala Teritorială Timiș-Mureș Inferior	director	Carol PROPSZT
20.	Direcția Silvică Timiș	director	Florian BORLEA
21.	Agencia de Dezvoltare Regională Vest	director	Sorin MAXIM
22.	Inspectoratul Școlar Județean Timiș	inspector general	Sandu GOLGEA
23.	Universitatea Politehnică Timișoara – Facultatea de Chimie Industrială și Ingineria Mediului	rector	Nicolae ROBU

24.	Universitatea de Științe Agricole a Banatului Timișoara – Facultatea de Agricultură Timișoara	rector	Alexandru MOISUC
25.	Agenția de Dezvoltare Economică Timiș	director	Sorin BĂLAȘA
26.	Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit Timiș	director adjunct	Dan SARMES
27.	Registrul Auto Român	director	Dan TULVAN
28.	Sucursala Regionala CFR Marfă Timisoara	director	Alexandru POTOCEAN
29.	Sucursala Regionala CF Timisoara	director	Alexandru SILVASAN
30.	Regia Autonomă de Transport Timișoara	director general	Eugen STĂNESCU
31.	Directia Regionala de Drumuri si Poduri Timisoara	director	Ioan MALITA
32.	SC Aquatim SA Timisoara	director	Ilie VLAICU
33.	Directia Sanitara Veterinara si pentru Siguranta Alimentelor Timis	director executiv	Petru JELERIU
34.	Inspectoratul pentru Situatii de Urgenta Banat	inspector șef	Mihai BENGA
35.	Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Sudură și Încercări de Materiale Timisoara	director general	Dorin DEHELEAN
36.	Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timișoara	presedinte	Georgică CORNU
37.	Filiala Academiei Romane Timisoara	director	Zeno SIMION
38.	SC Smithfield Ferme SRL	director	Bogdan Mihail
39.	Muzeul Banatului Timisoara	director	Dan CIOBOTARU
40.	SC Retim SA Timisoara	director	Florin CEPĂNARIU
41.	SC Colterm SA	director	Ion PITURCA
42.	SC Drumco SA	director	Ion PAȘCA
43.	Drumuri Municipale SA Timisoara	director	Cornel BOTA
44.	SC Pro Air Clean SA Timisoara	director	Nicolae STRIMBEANU
45.	ONG - uri de mediu: Asociația ”Tinerii prieteni ai naturii”, Asociația „Speleoteam” Timișoara, Hobby Club “Jules Verne”, Fundația verde 2000 – Timișoara, Asociația “Păduri pentru viitor”, Asociația “Ecotopia România”	președinți	Radu CREANGĂ, Cosmin NISTOR, Mircea GOLOȘIE, Nicolae DIMINESCU, Mircea MORARIU, Maria DUȚESCU

2. Grupul de Lucru, care cuprinde persoane cu experiență în domeniul protecției mediului - persoanele de contact din cadrul autorităților publice locale, instituțiilor deconcentrate, agenților economici, ONG - urilor de mediu, unităților de învățământ din județul Timiș:

Nr. crt.	Instituția	Numele și prenumele	Telefon
1.	Instituția Prefectului - județul Timiș	Mihaela BORAN	0256/406368
2.	Consiliul Județean Timiș	Valeria PAVEL	0256/493667
3.	Agenția pentru Protecția Mediului Timiș	Doina MARIN	0256/491845
4.	Agenția pentru Protecția Mediului Timiș	Elena NEAGOE - PREDA	0256/491845
5.	Agenția pentru Protecția Mediului Timiș	Florina RAICEA	0256/491845
6.	Garda Nationala de Mediu – Comisariatul Judetean Timiș	Mariana LORINCZI	0256/293587
7.	Primăria Municipiului Timișoara	Dan MIRCEA	0256/408437
8.	Primăria Municipiului Lugoj	Mirabela LONGA	02563/53697
9.	Primăria Buziaș	Ion SUCIU	0256/321450
10.	Primăria Jimbolia	Adrian TARAN	0256/360770
11.	Primăria Deta	Severus MAXIM	0256/390606
12.	Primăria Făget	Dan NECSA	0256/320611
13.	Primăria Sânnicolau Mare	Bogdan HOMORODEAN	0256/370366
14.	Primăria Ciacova	Roman SCHIOPU	0256/395500
15.	Primăria Recaș	Stefan FULOP	0256330255
16.	Primăria Gătaia	Dorin IGNEA	0256/410001
17.	Directia Apelor Banat - Timișoara	Simona LAZAR	0256/491848

18.	Autoritatea de Sănătate Publică Timiș	Ioan BRATAN	0256/498344
19.	Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Timiș	Ioana MAFTEI	0256/220944
20.	SC Aquatim SA Timișoara	Corina MUNTEAN	0256/201370
21.	Agenția de Dezvoltare Regională Vest	Adrian MARICIUC	0256/491981
22.	Inspectoratul Scolar Judetean Timis	Angela PUTNIC	0256/305763
23.	Agentia de Dezvoltare Economica Timis	Mircea LUPUTIU	0256/494131
24.	Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Timiș	Ladislau SOLYA	0256/492116
25.	Registrul Auto Roman	Leontin ROATĂ	0256/221542
26.	Directia Regionala de Drumuri si Poduri Timisoara	Adrian ANASTASIU	0256/309651
27.	Regia Autonomă de Transport Timișoara	Petre MACOVEICIUC	0256/277845
28.	Directia Sanitara Veterinara si pentru Siguranta Alimentelor Timis	Adrian POPA	0256/204911
29.	Inspectoratul Scolar Judetean Timis	Angela PUTNIC	0256/305763
30.	Filiala Academiei Romane Timisoara	Pavel URBAN	0256/491815
31.	Muzeul Banatului Timisoara	Andrei KISS	0256/491339
32.	SC Retim SA Timisoara	Livian HOTICO	0256/499537
33.	SC Colterm SA	Diana LINTIA	0256/308341
34.	Drumuri Municipale SA Timisoara	Letiția NARTEA	0256/215004
35.	Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare R.A. Sucursala Teritorială Timiș-Mureș Inferior	Mihaela COJOCINESCU	0256/203230
36.	Pro Air Clean SA Timișoara	Nicolae STRIMBEANU	0256/306018
37.	Camera de Comert Industrie si Agricultura Timisoara	Emil MATEESCU	0256/490771
38.	Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Sudură și Încercări de Materiale Timisoara	Viorel MIAT	0256/491828
39.	SC Smithfield Ferme SRL	Ana IONICA	0256/492066
40.	Sucursala Regionala CFR Marfă Timisoara	Victoria DIȚĂ	0256/492990
41.	Sucursala Regionala CF Timisoara	Ionela SIMESCU	0256/493804
42.	Directia Silvica Timisoara	Tibi CHIRICHES	0256/294255
43.	Universitatea "Politehnica" Timisoara	Petre NEGREA	0256/404191
44.	Universitatea de Științe Agricole a Banatului Timișoara – Facultatea de Agricultură Timisoara	Narcis BAGHINA	0256/441424
45.	Inspectoratul pentru Situatii de Urgenta Banat	Vică MIRCEA	0256/434871
46.	Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit Timiș	Bogdan TOMA	0256/433012
47.	SC Drumco SA	Ildiko BUGARIU	0256/224055
48.	ONG - uri de mediu: Asociația "Tinerii prieteni ai naturii", Asociația „Speleoteam” Timișoara, Hobby Club "Jules Verne", Fundația verde 2000 – Timișoara, Asociația "Păduri pentru viitor", Asociația "Ecotopia România"	Radu CREANGĂ, Cosmin NISTOR, Mircea GOLOȘIE, Nicolae DIMINESCU, Mircea MORARIU, Maria DUȚESCU	0356/102888, 0256/321555, 0256/364040, 0256/330959

PLAM reprezintă un proces dinamic a cărui evoluție este practic continuă, depinzând de o serie de factori social-economici care evoluează în timp, având nevoie de o permanentă monitorizare și o revizuire periodică în scopul reactualizării elementelor de planificare strategică continute.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu Timis va fi revizuit din patru în patru ani, în cadrul unui proces deschis. Având în vedere faptul ca procesul de revizuire este un proces ciclic care tine cont de modificarile și evoluția în ansamblu a unei comunitati în relație cu mediul natural, fiecare revizuire a PLAM va modifica obiectivele generale, specifice și acțiunile alocate atingerii acestor obiective, procesul desfasurandu-se în concordanta cu viziunea și tinte identificate de catre comunitate în aceasta etapa a planificarii strategice de mediu.

Conform metodologiei de elaborare a Planului Local de Actiune pentru Mediu, sunt definite patru **etape principale necesare atingerii scopului realizarii PLAM:**

- a) Identificarea și clasificarea problemelor/aspectelor de mediu;

- b) Transformarea problemelor/aspectelor de mediu într-un plan de acțiune;
- c) Implementarea acțiunilor cuprinse în planul local;
- d) Monitorizarea și evaluarea implementării PLAM.

1.2.2. Identificarea și clasificarea problemelor de mediu

Identificarea problemelor de mediu a fost realizată pe baza evaluării calității mediului în județul Timis utilizându-se patru tipuri de surse informaționale:

- 1) rapoarte și studii de specialitate ale instituțiilor cu atribuții în controlul și gestiunea mediului natural și a activităților antropice cu impact asupra mediului
- 2) rapoarte, studii și evidențe ale administrației publice locale și județene
- 3) consultarea publică a comunității, proces realizat prin organizarea întâlnirilor cu ONG-urile de mediu, publicarea unor articole în presa scrisă și expunerea prin afișaj a problemelor de mediu
- 4) agenți economici și instituții de cercetare/educare, prin solicitarea unor studii, rapoarte specifice unei activități economice sau unui domeniu bine definit, în scopul fundamentării analizei de risc efectuate pentru identificarea problemelor de mediu.

Ierarhizarea problemelor de mediu din județul Timis a fost realizată folosind un sistem statistic de evaluare în scopul prioritizării (matrice multicriterială), stabilirea rezultatelor finale făcând procesul unor largi dezbateri în cadrul structurilor PLAM. În scopul utilizării unor sisteme de evaluare comparabile, s-a propus și utilizat gruparea problemelor de mediu în categorii de probleme caracterizate de o serie de indicatori comuni.

Pentru identificarea și ierarhizarea aspectelor de mediu s-au luat în considerare atât categoriile de probleme referitoare la elementele de mediu, cât și cele referitoare la domenii de activitate specifice. Astfel, la nivelul județului Timis au fost identificate 12 categorii de probleme, cinci categorii de probleme vizând elemente ale mediului natural și șapte categorii de probleme vizând elemente ale activității sociale-economice antropice:

1. *Poluarea apelor de suprafață*
2. *Poluarea solului și a apelor subterane*
3. *Gestiunea deșeurilor*
4. *Calitatea și cantitatea apei potabile*
5. *Poluarea atmosferei*
6. *Asigurarea stării de sănătate*
7. *Degradarea mediului natural*
8. *Urbanizarea mediului*
9. *Transporturile*
10. *Educația ecologică*
11. *Turismul*
12. *Intărirea capacității administrative a APM Timiș*

Identificarea criteriilor utilizate în ierarhizarea problemelor de mediu la nivel județului au fost inițiate de către responsabilii PLAM pentru județul Timis și au fost analizate și avizate în cadrul Grupului de Lucru și a Comitetului de Coordonare.

1.2.3. Transformarea problemelor de mediu într-un plan de acțiune

Fiecare problema identificată necesită alocarea unui set de acțiuni care să vizeze măsuri necesare pentru rezolvarea acelei probleme. Pentru a putea realiza o abordare logică în rezolvarea aspectelor de mediu, un plan de acțiune conține o serie de elemente incluse într-o structură bine definită. Transformarea problemelor de mediu într-un plan de acțiune pentru județul Timis cuprinde următoarele elemente:

- ❖ *Problema de mediu*
- ❖ *Obiective generale*
- ❖ *Obiective specifice*
- ❖ *Ținte*
- ❖ *Indicatori*

- ❖ **Acțiuni**
- ❖ **Responsabil implementare**
- ❖ **Termen de realizare**
- ❖ **Surse de finanțare existente/potențiale**
- ❖ **Responsabil monitorizare/supraveghere**

Obiectivele generale și specifice de mediu asigură direcția strategică a eforturilor pe termen mediu și lung pentru rezolvarea problemelor de mediu și creează totodată posibilitatea construirii unui consens al participanților asupra viziunii comunitare în ceea ce vizează aspectul de mediu identificat.

Țintele reprezintă sarcinile cuantificabile necesare a fi realizat într-un interval de timp specificat. Acestea sunt utilizate și pentru cuantificarea progreselor realizate în implementarea PLAM.

Indicatorii reprezintă măsura realizării obiectivelor de mediu și țintelor, precum și măsura îmbunătățirii vieții populației din comunitate prin rezultatele obținute.

Acțiunile reprezintă schimbările concrete care conduc la rezolvarea unor componente a problemelor de mediu, reprezentând elementul fundamental care determină schimbările în comportamentul părților implicate.

Sinteza acțiunilor posibile pentru abordarea problemelor de mediu

Baza pentru identificarea și selectarea acțiunilor posibile a constat pe de o parte în punctele tari interne existente în județ la nivelul autorităților, instituțiilor și societății civile, iar pe de altă parte în oportunitățile oferite de forțele exterioare județului (legislație, posibilitatea unor finanțări din bugetul statului sau din surse externe), cum sunt:

- ❖ **Identificarea și selectarea acțiunilor posibile au avut necesitatea respectării și aplicării legislației existente în domeniul protecției mediului și administrației publice locale;**
- ❖ **necesitatea adoptării liniilor directoare ale Acquis Communautaire în domeniul protecției mediului și sănătății populației;**
- ❖ **necesitatea atingerii standardelor UE în domeniul protecției mediului;**
- ❖ **suportul autorității administrative (Consiliul Județean Timiș, Instituția Prefectului – județul Timiș) pentru PLAM;**
- ❖ **experiența autorităților județene în managementul mediului;**
- ❖ **eforturile autorităților în utilizarea unor practici curente corecte de gestionare a problemelor de mediu din județ;**
- ❖ **existența unor proiecte și acțiuni pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu din județ, inclusiv prin colaborare internațională;**
- ❖ **existența unei puternice reprezentanțe a societății civile (ONG-uri), cu activitate bogată în domeniul mediului, comunicațiilor, dezvoltării generale a județului;**
- ❖ **existența unui mediu științific și universitar bine dezvoltat și ancorat în realitățile județului;**
- ❖ **existența unui mediu de afaceri propice**

Identificarea și selectarea acțiunilor posibile au avut în vedere, de asemenea, punctele slabe existente (lipsa de fonduri suficiente pentru proiectele de mediu, personal insuficient în instituțiile publice pentru a rezolva și gestiona eficient problemele de mediu, inexistența unui cadru legislativ specific anumitor domenii referitoare la mediu, insuficiența corelării legislației de mediu cu legislația din alte domenii, etc.), urmărindu-se compensarea acestora prin acțiuni care să vizeze îmbunătățirea și/sau întărirea capacităților unor domenii.

Analiza SWOT - județul Timiș

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Situarea județului la extremitatea vestică a României, la intersecția principalelor trasee rutiere și ferate de intrare dinspre UE în România</i> ❖ <i>Legislație de mediu armonizată cu legislația Uniunii Europene; strategii și planuri de implementare a Directivelor UE pe fiecare sector de mediu</i> ❖ <i>Structuri instituționale de bază și resurse umane calificate în domeniul protecției mediului</i> ❖ <i>Experiența în derularea proiectelor finanțate din fonduri de pre-aderare și post-aderare, sau din alte surse externe</i> ❖ <i>Existența ONG-urilor de mediu</i> ❖ <i>Realizarea Planului Județean de Gestiune a Deseurilor</i> ❖ <i>Existența unor strategii privind soluționarea problemelor de mediu</i> ❖ <i>Județul Timiș are calitatea de membru a Euroregiunii DKMT și relații de cooperare directe cu ambele state vecine prin județele acestora învecinate Csongrad și Provincia Voievodina;</i> ❖ <i>Strategia de cooperare transfrontalieră la nivelul Euroregiunii DKMT</i> ❖ <i>Proiecte transfrontaliere Ro-Hu și Ro-Se în derulare sau în curs de promovare</i> ❖ <i>Imagine pozitivă a județului în UE și alte state (locul 2 după București în privința principalilor indicatori de dezvoltare socio-economic: număr de investiții straine, PIB)</i> ❖ <i>Piață tradițională de turism local și transfrontalier</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Absența unui sistem de valorificare a potențialului parteneriatelor regionale, județene, locale și instituționale existente</i> ❖ <i>Acorduri de cooperare care nu sunt susținute tehnic și executiv</i> ❖ <i>Lipsa cunoștințelor sau experiență limitată privind practicile internaționale de refacere a mediului inconjurător</i> ❖ <i>Nivelul relativ scăzut al investițiilor în sectoarele de mediu, comparativ cu necesarul de investiții pentru conformarea cu standardele europene</i> ❖ <i>Accesul redus al populației la sisteme centralizate de apă și salubritate comparativ cu țările UE; calitatea scăzută a apei potabile furnizate către populație, în multe zone din județ</i> ❖ <i>Funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de tratare și epurare a apelor uzate, precum și evacuarea directă a apelor uzate</i> ❖ <i>Inexistența depozitelor ecologice</i> ❖ <i>Existența unor suprafețe mari de teren poluate istoric din cauza practicării unor activități economice intensive (sector chimic, agricol)</i> ❖ <i>Resurse financiare și umane scăzute pentru managementul ariilor protejate și a biotopurilor</i> ❖ <i>Sistemul deficitar de colectare selectivă a deșeurilor în mediul urban</i> ❖ <i>Depozitarea necontrolată a deșeurilor în zonele rurale</i> ❖ <i>Insuficiența preocupare a agenților economici în ceea ce privește minimizarea, recuperarea și reutilizarea deșeurilor</i> ❖ <i>Slabă conștientizare a populației și a agenților economici privind gestionarea adecvată a deșeurilor, respectiv a ariilor speciale protejate</i>

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
--------------	------------

<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Utilizarea fondurilor UE ca o contributie importanta pentru îmbunatatirea standardelor de mediu</i> ❖ <i>Cresterea standardelor de viata si a oportunitatilor economice prin asigurarea unor servicii publice de calitate, prin reconstrucția ecologica a siturilor poluate, prin reducerea riscurilor la dezastre naturale</i> ❖ <i>Existenta unor planuri de investitii pe termen lung, în condițiile dezvoltării durabile</i> ❖ <i>Implementarea legislatiei cu privire la introducerea celor mai bune tehnologii disponibile în infrastructura de mediu; cresterea eficientei utilizării resurselor si a energiei</i> ❖ <i>Îmbunatatirea accesului populatei si agentilor economici la servicii publice de apa, canalizare si termoficare</i> ❖ <i>Îmbunatatirea performantelor operatorilor de servicii publice</i> ❖ <i>Dezvoltarea unei piete viabile de reciclare a deeurilor</i> ❖ <i>Dezvoltarea de parteneriate public - private pentru sectorul de mediu</i> ❖ <i>Acces la know how si concepte noi menite sa creasca competitivitatea județului Timiș și atractivitatea acestuia pentru cooperări externe</i> ❖ <i>Dezvoltarea cooperării transfrontaliere în scopul dezvoltării infrastructurii și a creșterii economice</i> ❖ <i>Existența programelor de finanțare a cooperării transfrontaliere</i> ❖ <i>Promovarea investițiilor de mediu în zone de risc ecologic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Riscul neadaptării la condițiile de calitate impuse de UE</i> ❖ <i>Capacitatea scazuta a beneficiarilor finali si a autoritatilor locale de a elabora proiecte și de a aplica la standardele europene</i> ❖ <i>Neconformarea cu cerintele Directivelor UE pentru sectorul de apa si gestiunea deeurilor, în condițiile unei absorbții scazute a fondurilor europene, cauzata de procesul complex de pregatire si gestionare a proiectelor, precum si datorita co-finantării costisitoare</i> ❖ <i>Dificultati în sustinerea costurilor de investitie a proiectelor în domeniul infrastructurii de mediu, în special de catre comunitatile mici si medii</i> ❖ <i>Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene privind optimizarea tehnologiilor si folosirea BAT pentru agentii economici</i> ❖ <i>Ineficienta investitiilor pe termen scurt si mediu pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale</i> ❖ <i>Instabilitatea legislației cu impact asupra mediului</i> ❖ <i>Întârzierea modernizării sau a dezvoltării infrastructurii de circulație</i> ❖ <i>Nivelul scăzut al cooperărilor antreprenoriale transfrontaliere, datorită lipsei cunoștințelor reciproce despre piață și a fluxului redus de informații</i>
--	---

Planul Local de Actiune isi propune, de asemenea, schimbarea perceptiei publicului, inclusiv a oamenilor de afaceri, cu privire la noile cerinte de mediu si la modul de implicare a acestora in decizie si actiune. Totodata, planul ofera o buna oportunitate pentru instituirea unei colaborari benefice intre institutii, pentru realizarea parteneriatului intre sectorul public, sectorul privat, organizatii si cetateni in vederea solutionarii problemelor de mediu, precum si pentru obtinerea unor beneficii economice si sociale.

Actiunile posibile selectate si incluse in PLAM vizeaza: masuri tehnologice, actiuni legislative si de reglementare, stimulente economice, educarea publicului si instruirea, programe comunitare, etc.

1.2.4. Surse de finantare interne si externe - potențial pentru realizarea proiectelor de mediu

Oferta pietii de finantare a proiectelor de mediu din Romania este vasta, cuprinzand o serie intreaga de institutii financiare (banci, mecanisme speciale de finantare ale donatorilor, societati de leasing, institutii financiare internationale si fonduri de investitii).

Banci comerciale si bănci populare

Bancile comerciale desfasoara activitati legate de atragerea de depozite si de acordarea de credite in nume si in cont propriu. Bancile romane si sucursalele bancilor straine functioneaza pe baza autorizatiei emise de Banca Nationala a Romaniei. Bancile comerciale pot acorda credite din fonduri proprii sau pot actiona ca intermediar financiar al altor institutii financiare (Banca Internationala pentru Reconstructie si Dezvoltare - BIRD, Banca Europeana pentru Reconstructie si Dezvoltare - BERD, International Finance Corporation - IFC, etc.). Pe langa contractarea de credite, bancile comerciale pot desfasura si alte activitati: leasing financiar, emiterea de garantii, etc. La cerere, creditele acordate pot fi garantate de Fondul Roman de Garantare a Creditelor.

Bancile populare (cooperative de credit) sunt asociatii autonome, apolitice si neguvernamentale, al caror scop principal este organizarea de activitati bazate pe principiul intr-ajutorarii membrilor lor:

- a. acordarea de imprumuturi si efectuarea de prestari servicii bancare;
- b. acordarea, cu prioritate, de imprumuturi in conditii avantajoase membrilor cooperatori;
- c. contractarea de imprumuturi de la banci; o lista a principalelor banci;
- d. operatiuni cu caracter financiar-bancar efectuate in mandat.

La începutul anului 2007, la nivelul județului Timiș, conform Breviarului Statistic al județului Timiș, aparținând Institutului Național de Statistică, instituțiile bancare din județul Timiș erau clasificate în Banca Națională a României - Sucursala Timiș, și o serie de bănci comerciale, dintre care amintim:

❖ <i>Abn Amro Bank (Romania) S.A.</i>	❖ <i>Unicredit Țiriac Bank S.A.</i>
❖ <i>Alpha Bank România S.A.</i>	❖ <i>Ing. Bank N.V.</i>
❖ <i>Anglo Romanian Bank Limited</i>	❖ <i>Italo Romena Sp. A.</i>
❖ <i>Bancpost S.A.</i>	❖ <i>Procredit Bank S.A.</i>
❖ <i>B.C.R. S.A.</i>	❖ <i>Piraeus Bank România S.A.</i>
❖ <i>B.R.D. Groupe Societe Generale S.A.</i>	❖ <i>Raiffeisen Bank S.A.</i>
❖ <i>B.C. Carpatica S.A.</i>	❖ <i>Romanian Internațional Bank S.A.</i>
❖ <i>C.E.C.</i>	❖ <i>O.T.P. Bank România S.A.</i>
❖ <i>Citibank Romania S.A.</i>	❖ <i>Banca Românească S.A.</i>
❖ <i>Creditcoop Casa Centrală</i>	❖ <i>MKB Romexterra Bank S.A.</i>
❖ <i>Bank Leumi S.A.</i>	❖ <i>Sanpaolo Imi Bank România S.A.</i>
❖ <i>Eximbank S.A.</i>	❖ <i>Banca Transilvania S.A.</i>
❖ <i>Egnația Bank România S.A.</i>	❖ <i>Volksbank România S.A.</i>
❖ <i>Credit Europe Bank România S.A.</i>	❖ <i>Emporiki Bank România S.A.</i>
❖ <i>Banca Comercială HVB Țiriac S.A.</i>	❖ <i>Trezoreria</i>
❖ <i>Banca C.R. Firenze România S.A.</i>	

Fondurile Uniunii Europene de preaderare

Programele de pre-aderare au avut un rol important nu numai prin prisma finanțării investițiilor de mediu, cât și în acumularea experienței necesare pregătirii programelor de post-aderare. Noile structuri pentru gestionarea fondurilor de post-aderare au fost formate având ca bază vechile unitați ISPA și PHARE din cadrul MMDD. Personalul a fost instruit în elaborarea și managementul proiectelor, care vor fi de importanța vitală în implementarea acquis-ului UE și în contextul creșterii semnificative a fondurilor UE. S-a câștigat experiență din pregătirea strategiilor sectoriale, dezvoltarea proiectelor, procedurile de achiziție, evaluarea impactului asupra mediului (EIM), achiziția de terenuri, monitorizarea.

O evaluare completă a programelor de pre-aderare nu poate fi efectuată înainte ca majoritatea proiectelor să fie finalizate. Totuși, un rezumat al problemelor întâmpinate pe parcursul perioadei de programare 2000-2006 include: peste jumătate din perioadă a durat elaborarea cadrului de fundamente a finanțării, în paralel cu transpunerea acquis-ului comunitar; lipsa sau neclaritatea procedurilor/ghidurilor, îndeosebi la începutul procesului; lipsa unor cerințe clare privind EIM și Analiza Cost Beneficiu pentru proiectele majore au creat adesea blocaje; expertiza limitată în pregătirea și implementarea investițiilor la scară largă, a principiilor procedurale ale UE; sistem prea centralizat cu multe nivele și instituții implicate în procesul decizional dublat de o legislație neclară, conducând uneori la decizii întârziate în procesul de achiziții și plăți; lipsa transparenței în prezentarea rapoartelor de control național și a celor de antifrauda, precum și a măsurilor reactive care pot să pericliteze procesul de plată; abordarea proiect cu proiect în loc de abordare prin programe.

Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), instituție publică cu personalitate juridică, finanțată integral din venituri proprii, în coordonarea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, răspunde de gestionarea Fondului pentru mediu, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență (OUG) nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu (publicată în M.Of. nr. 1193/30 decembrie 2005), aprobată prin Legea nr. 105/2006 (publicată în M.Of. nr. 393/08 mai 2006).

Fondul pentru mediu este un instrument economico-financiar destinat susținerii și realizării proiectelor pentru protecția mediului, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare în domeniul protecției mediului. Fondul pentru mediu este un fond public, deductibil din punct de vedere fiscal, iar veniturile acestuia constituie venituri publice, ce fac parte din bugetul general consolidat, constituite printr-o lege specială care stabilește și destinațiile acestora. Pentru a veni în sprijinul agenților economici care sunt obligați să respecte prevederile art. 9 din O.U.G. nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu, aprobată prin Legea nr. 105/2006 precizăm că baza de calcul la care se aplică procentele prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. a), e), f) și j) reprezintă valoarea de vânzare, exclusiv taxa pe valoarea adăugată aferentă.

Încasările din Fondul de Mediu sunt reprezentate de diferite taxe suportate de către agenții economici poluatori, alocații de la bugetul de stat, donații, sponsorizări, asistență financiară din partea unor persoane fizice sau juridice sau a unor organizații internaționale, taxe pentru eliberarea autorizației de mediu, precum și rambursarea împrumutului și a dobânzii de către utilizatorii resurselor fondului.

Categoriile de proiecte eligibile pentru finanțare din Fondul de Mediu sunt stabilite printr-un plan anual adoptat în conformitate cu legislația în vigoare. Administrația Fondului pentru Mediu selectează proiectele propuse pentru finanțare din Fondul pentru Mediu, urmărește și controlează implementarea proiectelor adoptate. Resursele fondului sunt în mare parte canalizate către achiziționarea de aparatură cu tehnologie nepoluantă și proiecte de gestiune a deșeurilor (inclusiv deșeuri periculoase).

În anul 2007, AFM și-a propus susținerea financiară a proiectelor care au vizat toate categoriile specifice de proiecte eligibile pentru finanțare menționate în OUG nr.196/2005 privind Fondul pentru mediu. Categoriile de proiecte eligibile pentru finanțare din Fondul pentru Mediu conform OUG nr. 196/2005 privind Fondul pentru Mediu, în sesiunea 01.02 - 07.03.2008, au fost următoarele: prevenirea poluării; reducerea impactului asupra atmosferei, apei și solului; reducerea nivelurilor de zgomot; utilizarea de tehnologii curate; gestionarea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase, (pentru această sesiune nu se pot depune proiecte privind reciclarea anvelopelor uzate); protecția resurselor de apă, stațiile de tratare, stațiile de epurare pentru comunități locale; gospodărirea integrată a zonei costiere; conservarea biodiversității; administrarea ariilor naturale protejate; educația și conștientizarea publicului privind protecția mediului; creșterea producției de energie din surse

regenerabile; reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; reconstrucția ecologică și gospodărirea durabilă a pădurilor; împădurirea terenurilor degradate situate în zonele deficitare în păduri, stabilite în condițiile legii; închiderea iazurilor de decantare din sectorul minier; lucrări destinate prevenirii, înlăturării și/sau diminuării efectelor produse de fenomenele meteorologice periculoase la lucrările de gospodărire a apelor aferente obiectivelor din domeniul public al statului. Informații suplimentare se regăsesc pe site-ul Administrației Fondului pentru Mediu: <http://www.afm.ro>.

- **Programul PHARE**

În România, programul PHARE a luat ființă încă din 1998, iar protecția mediului reprezintă un domeniu important de acțiune în cele 3 componente active ale sale – Phare “Național”, Phare “Cooperare trans-frontaliera” și Phare “Coeziune economică și socială”. Obiectivele naționale pentru fiecare an de derulare au evoluat de la pregătirea adoptării acquis-ului comunitar de mediu la aspecte practice de implementare. Cu sprijinul programului PHARE s-a reușit transpunerea aproape în totalitate a legislației europene în domeniile: legislație orizontală, substanțe chimice, managementul deșeurilor, controlul poluării industriale, calitatea aerului, calitatea apei, protecția împotriva zgomotului

Proiectele PHARE au contribuit substanțial la întărirea capacității administrative la nivel central, regional și local prin organizarea de sesiuni de training sau seminarii de informare pe diverse probleme de mediu, dotarea cu echipamente de monitorizare a calității mediului, calculatoare, softuri, echipamente de birotică. Astfel, cu sprijinul proiectului PHARE 2000 s-a realizat punerea în practică, la nivelul aglomerărilor urbane din România, a unuia dintre cele mai moderne sisteme de monitorizare a calității aerului din Europa.

Strategiile naționale, planurile de acțiune naționale, regionale și locale din domeniul mediului înconjurător au fost elaborate sau actualizate astfel încât să asigure o viziune cât mai coerentă asupra politicii de mediu din România și asupra modului în care aceasta ar putea fi implementată. Prin programul PHARE 2003 CES s-a implementat prima schemă (pilot) de granturi mici pentru managementul deșeurilor, în regiunea Centru (valoare 5,33 milioane Euro), pentru ca apoi, prin PHARE 2004, schema a fost extinsă la nivelul întregii țări (valoare 21,87 MEuro). Prin PHARE 2005-2006 se vor lansa scheme de granturi în alte sectoare de mediu (aer, IPPC, apă, protecția naturii) avându-se în vedere ca și sistemul privat să fie considerat beneficiar. Investițiile finanțate prin proiectele PHARE în domeniul protecției mediului se ridică la aprox. 276 mil. Euro și sunt concentrate pe implementarea legislației europene de mediu. Programul PHARE contribuie în prezent cu aproximativ 19 milioane Euro la pregătirea de proiecte în vederea finanțării din Fonduri Structurale și din Fondul de Coeziune.

- **Programul ISPA**

Obiectivele ISPA au fost următoarele: să sprijine țările beneficiare în vederea alinierii standardelor lor de mediu la cele ale Uniunii Europene, să extindă și să conecteze rețelele de transport proprii cu cele Trans - europene, să familiarizeze țările beneficiare cu politicile și procedurile aplicate de Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene. ISPA s-a concentrat pe directivele de mediu din următoarele sectoare: alimentarea cu apă potabilă, epurarea apelor uzate, managementul deșeurilor solide și periculoase, poluarea aerului. Prin ISPA, România a primit anual între 208 – 270 milioane euro, din care 104 – 135 milioane euro au fost alocate pentru proiecte din infrastructura de mediu (apă și deșeuri).

În perioada 2000-2005 au fost aprobate pentru finanțare ISPA 42 de măsuri, dintre care 29 pentru îmbunătățirea calității apei (pentru modernizarea infrastructurii de apă/apă uzată), 7 în domeniul managementului integrat al deșeurilor și 6 proiecte de Asistență Tehnică. Valoarea totală a proiectelor finanțate prin ISPA se ridică la 1,45 miliarde Euro, din care cca. 1,04 miliarde Euro reprezintă grant ISPA, cofinanțarea fiind asigurată de împrumuturi de la IFI (în special BEI și BERD, dar și Banca Germană KfW), acorduri bilaterale (Ministerul Mediului din Danemarca) și contribuția de la bugetul de stat sau bugetele locale. Pregătirea proiectelor pentru finanțare ISPA a fost asigurată din bugetul de stat și bugetul local, din programele de pre-aderare la UE și din numeroase acorduri bilaterale (Spania, Danemarca, Germania, Japonia). Având în vedere resursele financiare din partea UE, mai considerabile după aderare, sprijinul ISPA a fost solicitat pentru pregătirea unui important portofoliu de 40 de proiecte majore, în sectoarele de apă și deșeuri, aflate în pregătire.

Programul SAMTID

Ministerul Român al Internelor și Reformei Administrative a demarat în anul 2001 *Programul de dezvoltare a infrastructurii în orașele mici și mijlocii* (SAMTID), destinat îmbunătățirii stării tehnice a infrastructurii locale în domeniul calității apei potabile și a serviciilor de alimentare cu apă. Până în prezent, programul a fost accesat de un număr de 91 de orașe din 14 județe, având o populație totală de aproximativ 2,5 milioane de locuitori, fiind dezvoltat în 2 faze, cu 5 și respectiv 9 Asociații de Municipalități. Valoarea întregului program este de 96 mil. Euro, 40 milioane în faza I și 56 milioane Euro în faza II. Structura de finanțare a programului este următoarea: 50% (48 milioane Euro) sub formă de grant de la UE (reprezentand 75%), Fondul National (reprezentand 25%) și valoarea ramasa de 50% (reprezentand 48 milioane Euro) provenind din împrumuturi de la BEI și BERD.

Programul SAPARD

Documentul de programare multianuală și de fundamentare pentru implementarea Programului SAPARD în România este Programul Național pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (PNADR), aprobat prin Decizia Comisiei Europene la data de 12 decembrie 2000. În cadrul acestui program este prevăzută acordarea asistenței financiare nerambursabile pentru „Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii rurale” (masura 2.1 din PNADR). Această măsură este bazată pe următoarele obiective:

- Construcția și modernizarea drumurilor și podurilor comunale;
- Construcția și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;
- Construcția de sisteme de canalizare și stații de epurare a apei uzate.

Până în prezent, prin intermediul Agenției SAPARD, au fost selectate pentru masura 2.1. 854 de proiecte în domeniul îmbunătățirii infrastructurii rurale, în valoare totală de aprox. 512 mil. Euro.

Programul LIFE

Cele două componente ale programului LIFE pentru țările candidate, LIFE – Mediu și LIFE Natura, sunt funcționale în România din 1999 și finanțează proiecte ce tratează probleme specifice, locale de îmbunătățire, protecție sau conservare a calității mediului (LIFE Mediu) și a biodiversității (LIFE Natura). Dacă proiectele din cadrul componentei „Natura” vizează protecția diferitelor ecosisteme și specii de plante și animale, în cadrul componentei „Mediu” au fost elaborate proiecte inovatoare privind sistemul de avertizare în cadrul fenomenelor periculoase, dezvoltarea unor sisteme operative pentru studiul de impact al poluării, monitorizarea și prognozarea acestuia, sensibilizarea populației în precolectarea selectivă a deșeurilor menajere, etc. Acest tip de proiecte vin în sprijinul măsurilor de infrastructură ale programului ISPA și contribuie la realizarea obiectivelor naționale de mediu. În perioada 1999-2004, au fost aprobate 31 de proiecte, cu o contribuție totală a proiectului LIFE de aprox. 8,43 mil Euro. În 2005 au fost aprobate 7 proiecte (unul în cadrul componentei LIFE-MEDIU și 6 proiecte în cadrul LIFE-NATURA) cu o valoare totală de 5,6 milioane Euro.

GEF (Facilitatea Globală pentru Mediu)

România a aderat la Facilitatea Globală pentru Mediu în 1994. GEF este destinat susținerii financiare pentru protecția mediului la nivel global, prin constituirea unui fond special și alocarea acestuia pentru proiecte globale ce au în vedere păstrarea biodiversității, schimbările climatice, poluanții organici persistenti, combaterea deșertificării, protejarea apelor internaționale și a stratului de ozon. Proiectele GEF sunt implementate prin intermediul PNUD (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare), PNUM (Programul Națiunilor Unite pentru Mediu) și Banca Mondială și sunt derulate de organizații publice sau private și trebuie să îndeplinească două criterii: să reflecte prioritățile naționale sau regionale și să aibă sprijinul județelor/țărilor implicate, și să contribuie la ameliorarea situației mediului pe plan global. România a implementat până în prezent 20 de proiecte GEF, 8 proiecte de țară și 12 proiecte regionale, majoritatea referitoare la protecția apelor Mării Negre și ale Dunării.

Programul MATRA

Este un program de finanțare al Ministerului de Afaceri Externe din Olanda, ce sprijină procesul de transformare socială ce are loc în Europa Centrală și de Est. Unul din componentele programului MATRA este Programul de Granturi Mici acordate de Ambasada (Matra Small Embassy Projects Programme) cunoscut ca Matra-KAP. Obiectivele principale ale acestui program de aderare sunt să acorde asistență sectorului public la implementarea acquis-ului comunitar sau a politicii guvernamentale legate de aderare și să stabilească relații de durată între instituțiile guvernamentale dintre cele două state (România și Olanda). Programul Matra se concentrează pe proiecte din

sectoarele ne-economice. Acest program este deschis pentru proiecte în următoarele opt sectoare: armonizarea legislației, educație, mediu, justiție, afaceri interne, sănătate, locuințe, reforma administrației publice, politica socială și condiții de muncă.

Finantarea post-aderare

Politica de coeziune

Pentru perioada 2007-2013, politica de coeziune a Uniunii Europene a fost reformata pentru a raspunde mai bine obiectivelor stabilite la Lisabona si la Goteborg (economie competitiva bazata pe cunoastere, cercetare si dezvoltare tehnologica, dezvoltare sustenabila, ocuparea fortei de munca). In urma acestei reforme, politica de coeziune are la dispozitie trei instrumente: Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul de Coeziune și Fondul Social European.

Cele trei instrumente vor fi folosite ca și până acum, pentru a ajuta la reducerea disparitatilor de dezvoltare economica intre diversele regiuni ale Uniunii Europene, punându-se accentul pe cunoastere si inovare, pe crearea de locuri de munca mai multe si mai bune, cooperare intre regiuni si pe transformarea regiunilor in locuri atractive pentru a investi si pentru a munci.

Politica de coeziune are trei obiective: Convergenta (sprijinind regiunile ramase în urma din punct de vedere al dezvoltarii economice), Competitivitate Regionala si Ocuparea fortei de munca (sprijinind regiuni, altele decat cele ramase in urma ca nivel de dezvoltare, pentru atingerea tintelor Agendei Lisabona) si Cooperare Teritoriala Europeana (promovand o dezvoltare echilibrata a intregului teritoriu comunitar, prin incurajarea cooperarii si schimbului de bune practici intre toate regiunile UE). Ultimul obiectiv va avea trei axe de actiune, si anume: cooperare trans-frontalieră, transnatională si inter-regională.

Romania, ca viitoare beneficiara a fondurilor structurale, este eligibila pentru toate cele trei instrumente si pentru doua dintre obiective - Convergenta si Cooperare Teritoriala Europeana.

Politica de dezvoltare rurală

Viitoarea politica de dezvoltare rurala in perioada 2007-2013 se va concentra pe trei domenii in conformitate cu cele trei axe tematice stabilite in noua reglementare privind dezvoltarea rurala: imbunatatirea competitivitatii pentru agricultura si paduri; mediu si peisaj rural; imbunatatirea calitatii vietii si diversificarea economiei rurale. O a patra axa, numita "Leader" bazata pe experienta data de initiativele comunitare Leader, deschide noi posibilitati pentru abordarile locale ale problematicii dezvoltarii rurale. Noua perioada de programare ofera o posibilitatea unica de a reorienta sprijinul dinspre finantarea dezvoltarii rurale la crestere, locuri de munca si sustenabilitate.

Alocarea Fondurilor Structurale si de Coeziune

Fondurile de post-aderare, respectiv Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European si Fondul de Coeziune au ca destinație finanțarea măsurilor de ajutor structural la nivel comunitar în scopul promovării regiunilor cu întârzieri în dezvoltare, reconversia zonelor afectate de declin industrial, combaterea șomajului de lungă durată, inserția profesională a tinerilor sau promovarea dezvoltării rurale. Fondul European pentru Dezvoltare Regională are misiunea de a contribui la eliminarea dezechilibrelor regionale în Comunitatea Europeană, prin sprijinirea dezvoltării regiunilor defavorizate sau unde progresul economico-social este mai lent. Fondul de Coeziune este un instrument structural funcțional din 1994, care ajută statele membre să reducă disparitățile economice si sociale și să-și stabilizeze economia națională. Fondul de Coeziune oferă finanțare pentru proiectele de reabilitare/extindere a infrastructurii de mediu și de transport.

Suma totala a Fondurilor Structurale si de Coeziune alocate Romaniei este de 19,668 miliarde Euro, din care 12,661 miliarde vor fi alocate prin Fondurile Structurale in cadrul obiectivului „Convergenta”, 6,552 miliarde Euro sunt alocate prin Fondul de Coeziune, iar 0,455 miliarde vor fi alocate obiectivului „Cooperare Teritoriala Europeana” (inclusiv transferurile la IPA și ENPI, Instrumentul de Pre-Aderare si Instrumentul European de Vecinatate si Cooperare). Pentru urmatorii 7 ani (2007-2013), Romania a pregatit o serie de documente strategice si operationale pentru a stabili prioritatile de dezvoltare ale Romaniei si pentru a defini alocarea fondurilor comunitare pe fiecare obiectiv in parte.

Planul Național de Dezvoltare (PND) cuprinde strategia nationala de dezvoltare a Romaniei. In acest document, finalizat la sfarșitul anului 2005, sunt prezentate obiectivele strategice, actiunile planificate si sursele de finantare din perspectiva multi-anuala (document ce nu a trebuit supus aprobarii Comisiei Europene).

Cadrul Strategic National de Referinta (CSNR) are la baza Planul National de Dezvoltare si identifica legatura dintre prioritatile nationale si regionale si proritatile comunitare sustinute de Comisia Europeana. In CSNR se specifica alocarea anuala a fondurilor europene pe fiecare obiectiv, pe fiecare instrument si pe fiecare program operational.

Programele Operationale (PO) sunt documentele ce identifica, pentru fiecare obiectiv strategic din CSNR, axele prioritare si domeniile de interventie, furnizand detalii despre finantarea nationala publica si privata si co-finantarea de la Uniunea Europeana.

Fiecare Program Operational este completat de un Program Complement, documente ce nu sunt supuse aprobarii Comisiei Europene, dar care cuprind detalii practice privind proiectele si cheltuielile eligibile, potentialii beneficiari, modurile de decontare, rolul autoritatilor etc.

Fiecare PO este impartit in mai multe Axe Prioritare (ilustrand obiectivele Programului Operational respectiv), fiecare axa avand unul sau mai multe domenii majore de interventie, care la randul lor pot cuprinde una sau mai multe operatiuni ce urmeaza a beneficia de finantare din fondurile structurale.

Detalii despre aceste documente se pot gasi pe site-ul Ministerului Economiei si Finantelor (<http://www.mefromania.ro/>) in sectiunea dedicata PND. De asemenea, detalii despre fiecare PO in parte, si despre modul in care va fi implementat se gasesc pe site-urile oficiale ale Autoritatilor de Management si a Organismelor Intermediare. CSNR se implementeaza prin Programele Operationale, elaborate prin obiectivele "Convergenta" si "Cooperare Teritoriala Europeana".

Complementaritatea Instrumentului financiar LIFE+

Protecția mediului constituie una dintre dimensiunile fundamentale ale dezvoltării durabile a Uniunii Europene. Aceasta reprezintă o prioritate pentru cofinanțarea comunitară și ar trebui finanțată, în principal, prin intermediul instrumentelor financiare orizontale ale Comunității, inclusiv Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul agricol european pentru dezvoltare rurală, Programul-cadru pentru competitivitate și inovație, Fondul european pentru pescuit și cel de-al șaptelea Program-cadru pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative.

Aceste instrumente financiare comunitare nu acoperă toate prioritățile de mediu. În consecință, este nevoie de un instrument financiar pentru mediu (LIFE+), care să ofere asistență specifică pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a politicii și a legislației comunitare în materie de mediu, în special a obiectivelor celui de-al șaselea Program comunitar de acțiune pentru mediu (PAM 6) instituit prin Decizia nr. 1600/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iulie 2002.

Cerințele de protecția mediului trebuie să fie integrate în deținerea și punerea în aplicare a politicilor și activităților comunitare, inclusiv a instrumentelor financiare. În consecință, LIFE+ ar trebui să fie complementar celorlalte instrumente financiare comunitare, iar Comisia și statele membre ar trebui să asigure această complementaritate la nivel comunitar, național, regional și local.

Programul Național pentru Dezvoltare Rurală - PNDR

Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) este un instrument de finanțare creat de Uniunea Europeană pentru a sprijini țările membre în implementarea Politicii Agricole Comune. Politica Agricolă Comuna este un set de reguli și mecanisme care reglementează producerea, procesarea și comercializarea produselor agricole în Uniunea Europeană și care acordă o mare atenție dezvoltării rurale.

FEADR reprezintă o oportunitate de finanțare pentru spațiul rural românesc, în valoare de aproximativ 7,5 miliarde de euro, începând cu 2007 și până în 2013. FEADR se bazează pe principiul cofinanțării proiectelor de investiții private. Fondurile europene pentru agricultură vor putea fi accesate în baza documentului-cheie Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR).

Axe prioritare tematice:

Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier

Axa 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural

Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale

Axa 4: Axa LEADER

Programul Operational Sectorial de Mediu (POS Mediu)

POS Mediu este documentul aprobat de Comisia Europeană pentru implementarea priorităților de mediu ale României care sunt aprobate pentru finanțare din fonduri structurale și fondul de coeziune. POS Mediu continuă programele de dezvoltare a infrastructurii de mediu din perioada de

pre-aderare (PHARE, ISPA și SAPARD). POS Mediu este strâns corelat cu obiectivele naționale strategice prevăzute în Planul Național de Dezvoltare (PND) elaborat pentru perioada 2007-2013 și Cadrul Național Strategic de Referință (CNSR), care se bazează pe principiile, practicile și obiectivele urmărite la nivelul Uniunii Europene.

În vederea atingerii acestor obiective, s-au identificat următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 1 – “Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată”, această prioritate va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Axa prioritară 2 – „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric”, această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Axa prioritară 3 – „Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare”. Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Axa prioritară 4 – “Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii”, această prioritate va fi finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Axa prioritară 5 – “Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc”, această axă prioritară va fi finanțată din Fondul de Coeziune.

Axa prioritară 6 – “Asistența Tehnică” este complementară Programului Operațional Asistență Tehnică, gestionat de Ministerul Economiei și Finanțelor și va furniza asistență specifică pentru identificarea proiectelor, monitorizare, evaluare și control, precum și pentru activități de comunicare care să asigure publicitatea intervențiilor programului. Această axă prioritară va fi finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Axele prioritare ale POS Mediu sunt în conformitate cu Prioritatea 3 „Protecția și îmbunătățirea calității mediului” din PND 2007-2013, și cu prioritatea tematică „Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene” din CNSR. În același timp, POS Mediu este complementar cu alte priorități de dezvoltare ale României care conduc la dezvoltarea durabilă a țării.

De asemenea, POS Mediu se bazează pe obiectivele și prioritățile strategice stabilite în documentele/strategiile naționale :

- Planul Național de Acțiune pentru Mediu;
- Documentul Complementar de Poziție pentru negocierea Capitolului 22 – Mediu – și Planurile de Implementare sectoriale aferente acestuia;
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a României orizont 2025;
- Strategia Națională pentru Gestionarea Deșeurilor;
- Planul Național de Gestionare a Deșeurilor și Planurile Regionale de Gestionare a Deșeurilor;
- Strategia Națională pentru protecția împotriva inundațiilor;
- Strategia Națională pentru protecția atmosferei.

II. CADRUL NATURAL ȘI DEZVOLTAREA JUDEȚULUI TIMIȘ

2.1. Cadrul natural - caracteristici fizice și geografice

Poziția geografică a județului Timiș

Județul Timiș se situează în partea de vest a României. La nord se mărginește cu județul Arad, la est cu județul Hunedoara, la sud cu județul Caraș-Severin.

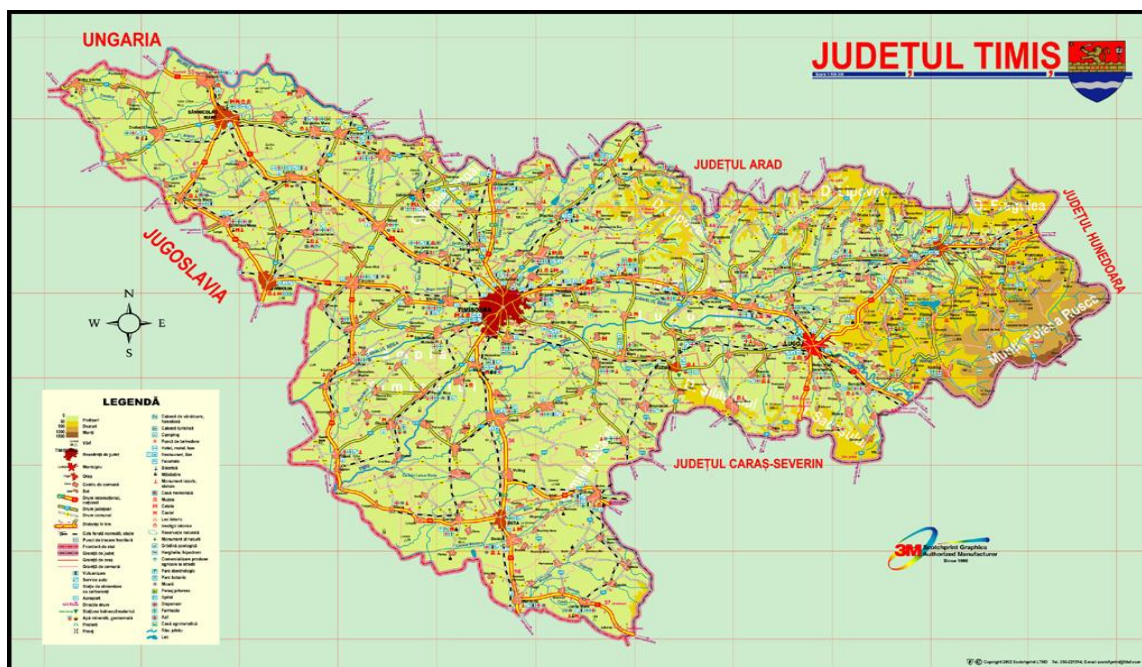
Coordonatele geografice

Punctele extreme ale județului sunt: la vest, longitudine estică 20° 21' (Beba Veche), la răsărit, longitudine estică 22° 15' (Poieni), la sud, latitudine nordică 45° 15' (Lățunaș), iar la miazănoapte, latitudine nordică 46° 10' (Cenad). Municipiul Timișoara este așezat la intersecția paralelei de 45° 47' latitudine nordică, cu meridianul de 21° 17' longitudine estică, aflându-se, ca poziție matematică, în emisfera nordică, la distanțe aproape egale de polul nord și de ecuator și în emisfera estică, în fusul orar al Europei Centrale. Ora locală a orașului (considerată după meridian) este în avans cu 1h 25' 8''

față de ora meridianului 0 Greenwich, dar se află în întârziere cu 34'52'' față de ora oficială a României (ora Europei Orientale). Municipiul Timișoara se află situat la o distanță medie de aproximativ 550 km față de capitala României – București și cca.170 km și 300 km față de Belgrad și Budapesta, capitalele celor două țări învecinate Serbia-Muntelegru și respectiv Ungaria.

Suprafața județului Timiș este de 8696,7 km².

Figura 2.1.1. Harta județului Timiș

Relieful

Relieful este caracterizat printr-o varietate de forme morfologice: munți, dealuri, depresiuni de contact și câmpii, succesonate altitudinal de la est la vest.

Munții Poiana Ruscă sunt cea mai veche și înaltă formă de relief de pe teritoriul județului, fiind situați în extremitatea estică, cu înălțimi de aproximativ 1300 m (Vf. Padeș 1374 m, Vf. Rusca 1355 m). La altitudini situate între 600-800 m sunt prezente suprafețe plane (platourile Luncani, Poieni), lipsite de pădure. La același nivel, se găsesc câteva măguri cristaline izolate: Druja (Vf. Druja 958 m), Masivul Braianu (Vf. Braianu Mare 873 m), Masivul Pleșa Jdioarei (623m). În regiunea periferică a munților se află Vf. Măgura Surduc (496 m) străbătut transversal de Valea Gladna.

Între zona montană cristalină și cea a dealurilor piemontane sunt prezente depresiunile: Zolt, Gladna Română, Gladna Montană, Fârdea-Hăuzești. Zona dealurilor piemontane, reprezintă o altă treaptă a reliefului județului, alcătuit din dealuri cu altitudini între 200-400 m: dealurile Frăguluii (Bulzii), dealurile Lăpugiului, dealurile Făgetului, dealurile Lugojuului, dealurile Lipovei, dealurile Silagiului, dealurile Sacoșului. Se remarcă unele măguri ce domină regiunea: Măgura Poieni 434 m, Bleauca 356 m.

Zona câmpiei reprezintă cea mai joasă treaptă a reliefului județului. Ocupă partea centrală și vestică a județului Timiș, pătrunzând în zona dealurilor piemontane (unde formează golfurile de câmpie ale Făgetului și Lugojuului. Treapta mai înaltă (120-170 m) constituită la bază din nisipuri și argile, peste care se suprapun pietrișuri și luturi. Urmează o nouă treaptă constituită din câmpii joase (80-115 m) cu lunci largi și albi puternic meandrate. Se disting: Câmpia Vinga, Câmpia Gătaia, Câmpia Arancăi (Mureș-Aranca) ce cuprinde lunca Mureșului și Lunca Arancăi, Câmpia Timișului cu altitudini 80-90 m. La nivelul județului Timiș principalele localități urbane sunt situate preponderent în zone de câmpie-șes cu următoarele altitudini: Timișoara – 90 m, Buziaș – 128 m, Lugoj – 125 m, Jimbolia – 82 m, Deta – 89 m, Făget - 159 m.

Timișoara este așezată în sud-estul Câmpiei Panonice, în zona de divagare a râurilor Timiș și Bega, într-unul din puținele locuri pe unde se puteau traversa întinsele mlaștini formate de apele celor

două râuri, care până acum două secole și jumătate acopereau în fiecare primăvara suprafața câmpiei subsidente dintre Câmpia Buziașului și Câmpia Vingăi. Privit în ansamblu, relieful zonei Timișoara este de o remarcabilă monotonie, netezimea suprafeței de câmpie nefiind întreruptă decât de albia slab adâncită a râului Bega (realizată artificial, prin canalizare). În detaliu însă, relieful orașului și al împrejurimilor sale prezintă o serie de particularități locale, exprimate altimetric prin denivelări, totuși modeste, care nu depășesc nicăieri 2-3 m.

În vatra orașului Timișoara cea mai înaltă cotă se află în partea de nord-est, în cartierul “Între Vii”, la 95 m, iar punctul cel mai coborât la 84 m, în vestul cartierului Mehala (Ronaț). Pe o distanță de aproximativ 7 km est-vest, diferența de nivel este de aproximativ 11 m. De la nord la sud, pe o distanță de cca 5 km, teritoriul orașului coboară, de asemenea, cu cca. 10 m. Vatra orașului se suprapune șesului aluvionar, cu marginile ușor mai ridicate, desfășurat în lungul Begăi. Dacă se are în vedere întregul teritoriu al zonei, diferențele de nivel și formele de relief sunt mai variate. Astfel, altitudinile maxime depășesc 100 m în nord-est și se apropie de acest nivel în sud-est și nord-vest: Slatina Mare (109 m) în nord-est și Dealul Flamând (98 m) în nord-vest. Cotele cele mai coborâte se situează la vest de cartierul Freidorf, la 87 m.

Relieful teritoriului administrativ al orașului și al comunelor periurbane face parte din Câmpia Timișoarei și cuprinde următoarele unități principale: Câmpia înaltă Giarmata Vii – Dumbrăvița, cu înălțimea medie de 100 m, Câmpia joasă a Torontalului, Câmpia aluvionară a Begăi. Din punct de vedere tectonic, orașul Timișoara este așezat într-o arie cu falii orientate est-vest, marcată de existența vulcanului stins de la Șanovița, precum și de apele mineralizate din subsolul Timișoarei, cele de la Călacea spre nord și Buziaș-Ivanda în sud. Din studiile seismologice efectuate începând cu ultimele decenii ale sec. al XIX-lea și pâna în prezent, rezultă că Banatul este o regiune cu numeroase focare seismice, care se grupează în două areale: unul în partea de sud-est a regiunii, al doilea în imediata apropiere a orașului Timișoara. În apropiere de Timișoara se intersectează liniile seismice Periam-Variaș-Vinga în nord-vest și Radna-Parța-Șag în sud-est. Un focar secundar se află chiar sub vatra orașului Timișoara. Timișoara este un centru seismic destul de activ, dar din numeroasele cutremure observate, puține au depășit magnitudinea 6 pe scara Richter.

Clima

Județul Timiș este dominat de un climat temperat continental moderat, caracteristic părții de sud-est a Depresiunii Panonice cu influențe mediteraneene și oceanice. Temperatura medie anuală variază, în funcție de altitudinea treptei de relief, între 10⁰ și 11⁰, în zona de câmpie, 9⁰ și 10⁰ C, în zona dealurilor joase, 8⁰ și 9⁰ C, în zona dealurilor înalte, iar în zona montană, între 4⁰ și 7⁰ C.

Datele privind temperaturile medii, maxime și minime absolute ale aerului, precum și cantitățile anuale de precipitații înregistrate la principalele stații meteorologice din județul Timiș, conform Administrației Naționale de Meteorologie, sunt redată în Tabelul 2.1.1.

Tabelul 2.1.1. Temperaturile medii, max. și min. din județul Timiș în anul 2007, conform A.N.M.

Temperatura medie (°C)		Temperatura maximă (°C)		Temperatura minimă (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m ²)	
<i>normala climatologica</i>	2007	<i>absoluta</i>	2007	<i>absoluta</i>	2007	<i>normala climatologica</i>	2007
BANLOC							
10.7	12.2	42.0 24.VII.2007	42.0 24.VII.2007	- 31.8 24.I.1963	- 7.8 19.XII.2007	597.4	663.4
JIMBOLIA							
10.6	12.2	40.9 24.VII.2007	40.9 24.VII.2007	- 26.8 31.I.1987	- 8.1 19.XII.2007	535.5	691.2
LUGOJ							
10.4	11.9	41.5 20.VIII.1946	40.7 24.VII.2007	- 33.6 24.I.1963	- 8.5 16.XII.2007	672.0	830.5
SĂNNICOLAU MARE							
10.5	12.3	40.5 6.VII.1950 24.VII.2007	40.5 24.VII.2007	- 30.0 13.II.1935	- 9.8 19.XII.2007	527.5	558.7

TIMIȘOARA							
10.6	12.4	41.1 24.VII.2007	41.1 24.VII.2007	- 35.3 24.I.1963	- 6.7 19.XII.2007	591.4	649.2

Masele de aer dominante, în timpul primaverii și verii, sunt cele temperate, de proveniență oceanică, care aduc precipitații semnificative. Astfel, cantitatea de precipitații este ridicată și la nivelul anului 2007, în județul Timiș, după cum este redat în Tabelul 2.1.2.

Principalele vânturi care bat în județ sunt Vântul de Vest (vara bate de la nord-vest, iarna - de la sud-vest) și Austrul (bate de la sud-vest). Frecvența vântului (%) pe direcțiile principale la stația meteorologică Timișoara în anul 2006, este redată în Tabelul 2.1.2.

Tabelul 2.1.2. Frecvența vântului (%) pe direcțiile principale la stația meteorologică Timișoara (2006)

Direcțiile principale	N	NE	E	SE	S	SV	V	NV	Calm
Frecvența vântului	12,9	10,3	21,5	9,0	11,7	3,8	10,8	9,9	10,1

Orașul Timișoara beneficiază de același climat temperat continental moderat, ca parte a județului Timiș. Trăsăturile sale generale sunt marcate de diversitatea și neregularitatea proceselor atmosferice. În mod frecvent, chiar în timpul iernii, sosesc dinspre Atlantic mase de aer umed, aducând ploi și zăpezi însemnate, mai rar valuri de frig. Din septembrie până în februarie se manifestă frecvente patrunderi ale maselor de aer polar continental, venind dinspre est. Cu toate acestea, în Banat se resimte puternic și influența ciclonilor și maselor de aer cald dinspre Marea Adriatică și Marea Mediterană, care iarna generează dezgheț complet, iar vara impun perioade de căldură înabușitoare.

Aflându-se predominant sub influența maselor de aer maritim dinspre nord-vest, orașul Timișoara primește o cantitate de precipitații mai mare decât orașele din Câmpia Română. Media anuală, de 649 l/m², este realizată îndeosebi ca urmare a precipitațiilor bogate din lunile mai, iunie, iulie și a celor din lunile noiembrie și decembrie, când se înregistrează un maxim secundar, reflex al influențelor climatice submediteraneene. În perioada propice culturilor agricole, cad aproape 80% din precipitații, ceea ce constituie o condiție favorabilă dezvoltării plantelor de cultură autohtone. Regimul precipitațiilor are însă un caracter neregulat, cu ani mult mai umezi decât media și ani cu precipitații foarte puține. Urmare a poziției sale în câmp deschis, dar situat la distanțe nu prea mari de masivele carpatice și de principalele culoare de vale care le separă în această parte de țară (culoarul Timiș-Cerna, valea Mureșului etc.), Timișoara suportă, din direcția nord-vest și vest, o mișcare a maselor de aer puțin diferită de circulația generală a aerului deasupra părții de vest a României. Canalizarile locale ale circulației aerului și echilibrele instabile dintre centrul baricic impun o mare variabilitate a frecvenței vânturilor pe principalele direcții.

Cele mai frecvente, pentru orașul Timișoara, sunt vânturile de nord-vest (13%) și cele de vest (9,8%), reflex al activității anticiclonului Azorelor, cu extensiune maximă în lunile de vară. În aprilie - mai, o frecvență mare o au și vânturile de sud (8,4% din total). Celelalte direcții înregistrează frecvențe reduse. Ca intensitate, vânturile ating uneori gradul 10 (scara Beaufort), furtunile cu caracter ciclonal venind totdeauna dinspre vest, sud-vest (1929, 1942, 1960, 1969, 1994). Distribuția vânturilor dominante afectează, într-o anumită măsură, calitatea aerului orașului Timișoara, ca urmare a faptului că sunt antrenați poluanții emanați de unitățile industriale de pe platformele din vestul și sudul localității, stagnarea acestora deasupra fiind facilitată atât de morfologia de ansamblu a vetrei, cu aspect de cuvetă, cât și de ponderea mare a calmului atmosferic (45,9%).

Hidrografia

Râurile care străbat teritoriul județului fac parte din grupa râurilor de sud-vest (cu excepția Mureșului și Begheului). Râul Mureș străbate partea nordică a județului, pe o lungime de 42 km. La sud de Mureș, curge râul Aranca, pe o lungime de 104 km (65 km pe cuprinsul județului Timiș). Bega-Veche, cu o lungime de 88 km, izvorăște din Dealurile Lipovei, de la 250 m altitudine, este o continuare a Beregsăului. Printre afluenții enumerăm: Bacin, Surduc, Niarad, Apa Mare.

Râul Bega își are izvoarele în Munții Poiana Ruscăi (Vf. Padeș, la 1150 m altitudine). Bega este canalizată, iar de la Timisoara până la varsare a fost amenajată pentru navigație (115 km). Dintre afluenții pe care-i primește pe cei 159 km parcurși pe teritoriul României, enumerăm: Gladna, Cladova, Miniș, Gherțeanoș, Vădana, Sașa, Niergis, Behela. Există două canale de legătură cu râul Timiș: între Coștei și Chizătău (de alimentare) și între Topolovățu Mare și Hitiaș (de desecare), precum și canalul navigabil Bega, între Timișoara și confluența cu Tisa.

Canalul Bega a fost construit între anii 1728 și 1760, dar amenajarea lui definitivă s-a făcut mai târziu. Pentru regularizarea debitului în limite care să-i permită satisfacerea funcțiilor pentru care a fost concepută lucrarea, la Costei a fost construit un nod hidrotehnic, a cărui principală funcție este cea de regularizare a debitului, respectiv asigurarea transferului cantității de apă, din Timis în Bega, în funcție de necesități și de volumul de precipitații preluat de cele două râuri în amonte.

Canalul Bega a fost conceput pentru accesul șlepurilor de 600-700 tone și o capacitate anuală de transport de 3.000.000 vagoane. Pentru a înlătura pericolul inundațiilor, atât de frecvente altădată, lucrarea a fost completată ulterior cu sistemul hidrotehnic de la Topolovățu Mic, prin care, în perioadele de ape mari, surplusul de debit înregistrat de Bega este dirijat spre râul Timiș. Din mulțimea de brațe care existau înaintea canalizării Begăi, în interiorul orașului se mai păstrează doar Bega Moartă (în cartierul Fabric) și Bega Veche (spre vest, curgând prin Săcălaz).

Pe teritoriul orașului Timișoara, se găsesc și numeroase lacuri, fie naturale, formate în locul vechilor meandre sau în arealele detasate (cum sunt cele de lângă colonia Kuntz, de lângă Giroc, Lacul Șerpilor din Pădurea Verde, etc.), fie de origine antropică (spre Fratelia, Freidorf, Moșnita, Mehala, Ștrandul Tineretului, etc.), notabile prin situarea lor pe linia de contact cu localitățile periurbane.

Din punct de vedere al apelor subterane, se poate constata că pânza freatică a Timișoarei se găsește la o adâncime ce variază între 0,5 - 4 m. Pânzele de adâncime cresc numeric, de la nord la sud, de la 4 - 9 m până la 80 m adâncime, și conțin apă potabilă, asigurând astfel o parte din cerințele necesare consumului urban. Apar, de asemenea, ape de mare adâncime, captate în Piața Unirii (hipotermale), apoi la sud de Cetate și în Cartierul Fabric (mezotermale), cu valoare terapeutică, utilizate în scop balnear.

Timișul drenează județul Timiș pe o lungime de 141,6 km și are ca afluenți: Pogăniș, Lunca Bîrda, Nădrag, Spaia.

Bârzava și Moravița sunt cele mai sudice râuri.

Câmpia Timișului are câteva tipuri de lacuri variate ca geneză :

- lacurile relict (cele de la Satchinez și Becicherecu Mic) sunt resturi din mlaștinile care au acoperit o mare parte din câmpie ;
- lacurile fluviale (cele de la Macedonia, Ionel, Nițchidorf, Cebza, Obad) formate în brațele părăsite și parțial colmatate ale râurilor Bârzava, Bega, Timiș ;
- lacurile de tasare (cele de la Valcani, Deta, Izvin, Voiteg) alimentate din apă freatică, din ploii.

Lacurile artificiale sunt rezultatul unei acțiuni directe sau indirecte, în scopuri economice. Dintre lacurile antropice de aici, se numără lacurile ce s-au format în excavațiile executate pentru extragerea argilei, cum ar fi cele de la Cărpiniș, Sânnicolau Mare, Jimbolia, Deta, Timișoara. Mai pot fi incluse aici acumulări formate în urma construirii de baraje (Surduc, Giarmata, Satchinez, Mănăștur), sau eleștee piscicole: Diniăș, Urseni, Nădrag, Bazoșu Vechi, Partoș.

Vegetația, flora, fauna

Resursele forestiere (suprafața totală de pădure de pe teritoriul județului Timiș este de 94.425 ha) sunt deosebit de importante pentru dezvoltarea, menținerea resurselor de floră și faună din județ.

Munții Poiana Ruscăi sunt acoperiți de fâgete și păduri de amestec: *Fagus sylvatica*, *Picea abies*, *Abies alba*, *Pinus nigra*, *Pinus strobus*, *Pseudotsuga menziensi*. În localitățile Gladna și Lunca, se află plantația de castani (*Castanea sativa*). Mamiferele întâlnite în aceste păduri montane sunt: jderul de pădure, cerbul, mistrețul, căprioara. Printre reprezentanții avifaunei enumerăm pentru pădurile de fag: ciocănitoarea neagră, sitarul, pitulicea verde, mugurarul, inariția verde; iar pentru rășinoase: cocoșul de munte, pițigoiul de brădet, forfecuța, corbul, alunarul. În apele curgătoare se întâlnesc specii de pești aparținând zonei ecologice a păstrăvului. Fagul crește în amestec cu gorunul, sau carpenul, la altitudini mai mici de 600 m. În nord-estul județului Timiș, predomină pădurile de gorun; printre mamiferele ce trăiesc aici amintim: vulpea, lupul, iepurele, mistrețul, căprioara; avifauna fiind reprezentată de: potârniche, ciocârlia de pădure, sturzul cântător, sturzul de vâsc, etc. În apele curgătoare, din pădurile din zonele deluroase, trăiesc specii aparținând zonei ecologice a

lipanului și mreiei. Între Buziaș și Brestovăț sunt tipice pădurile *cereto-gârnițelor-subxerofile* (*Quercus frainetto*-gârnița, *Quercus cerris*-cerul, gorunul). Cerul și gârnița au fost înlocuite de pajști xerofile stepizate (predomină firuța, bărboasa, păiușul, zăzania).

Pădurile caracteristice silvo-stepei bănățene cuprind, în afară de cer și gârniță, *Prunus fruticosa*-vișinel, *Quercus pubescens*-stejarul pufos, *Acer tartaricum*-arțarul tătarec. Fauna cuprinde: chițcanul de câmp, șoarecele pitic, popândău, hârciog, iepure, dihor, nevăstuică, vulpea. Avifauna pentru zona colinară de cer și gârniță, cuprinde: ciocănitoarea pestriță, ciocănitoarea verde, pițigoii mare, grangurul, țicleanul; iar pentru zona de silvo-stepă: ciocârlia de câmp, ciocârlia mare, presura de grădină, pasărea ogorului. Speciile de păsări întâlnite, sunt fazanul și potârnichea. În apele curgătoare din zona colinară și de câmpie, trăiesc specii aparținând zonei ecologice a scobarului. În luncile râurilor, s-au păstrat stejăretele de luncă; se remarcă stufărișul și trestiișul de la Satchinez, zonă declarată rezervație naturală ornitologică. Avifauna cuprinde: pescărelul albastru, codobatura albă, lăstunul de mal, codobatura vânătă. În zăvoaie sunt prezente: privighetoarea, mierla, acvila de câmp, șopârlița neagră.

La Satchinez se întâlnesc următoarele specii: buhaiul de baltă, rața mare, barza neagră, stârcul roșu, egreta mică, fluierarul de mlaștină, stârcul pitic, stârcul de noapte, stârcul galben, gârlița mare, cocorul, rața roșie, bătaușul. Spațiul timișorean se încadrează, din punct de vedere geobotanic, în zona padurilor de stejar, distruse în trecut de oameni, pentru obținerea lemnului necesar construirii cetății și caselor, cât și pentru câștigarea de terenuri cultivabile. În prezent, cu excepția câtorva areale împădurite cu cer și gârniță (Pădurea Verde, Pădurea Bistra, Pădurea Giroc, Șag), teritoriul se încadrează în silvostepa antropogenă ce caracterizează întreaga Câmpie Panonică. Peisajul este diversificat și de apariția vegetației de luncă, de-a lungul principalelor râuri, în cadrul careia predomină arborii de esență moale.

De remarcat este prezența parcului dendrologic de la Bazoșul Nou: rezervație forestieră cu o suprafață de cca 60,4 ha, situată la cca 15 km SE de orașul Timișoara, pe teritoriul constituit din rezervația propriu-zisă (17,8 ha) și zona tampon din jurul rezervației. În cadrul faunei piscicole, dominantă este specia crapului, alături de care trăiesc plătica, obletul, babușca, sebita, știuca, suport natural pentru pescuitul sportiv.

Resursele forestiere (suprafața totală de pădure de pe teritoriul județului Timiș este de 94.425 ha) sunt deosebit de importante, pentru dezvoltarea, menținerea resurselor de floră și faună din județ. Presiunea umană crescândă în spațiul periurban timișorean se resimte negativ asupra fondului faunistic, distrugerea biotopurilor spontane și înlocuirea lor cu culturi afectează, inevitabil, biocenozele.

Solurile

Tipurile de sol specifice județului Timiș, în funcție de unitatea de relief, sunt:

- șes, câmpie joasă, câmpie înaltă - cernoziomuri, cernoziomuri levigate, soluri aluviale, lăcoviști, soluri sărăturate;
- coline și dealuri - soluri brune argiloase, brune podzolice și podzoluri argilo-iluviale;
- munți - soluri brune acide, podzoluri, soluri schelete.

La câmpie, cernoziomurile sunt de mai multe subtipuri, predominând cernoziomurile freatic umede, cu fertilitate naturală ridicată. Câmpia înaltă e dominată de cernoziomurile levigate. În partea de sud a județului Timiș se întâlnesc cernoziomurile levigate freatic umede și gleizate. În zona colinară sunt prezente solurile brun roșcate de pădure. În zona colinară și a dealurilor joase se întâlnește solul brun argilic. În zona piemontană din estul județului o mare răspândire o au solurile brune și solurile podzolice argiloiluviale. În câmpia joasă, în zone din luncile râurilor, se găsesc lăcoviști și soluri gleizate, iar sub formă de fâșii, sau pe suprafețe mai extinse, se întâlnesc solurile sărăturate și sărăturile. În luncile și terasele apelor curgătoare sunt răspândite solurile aluviale și aluviunile. Tot în câmpie, dar pe suprafețe mai mici, sunt prezente soluri nisipoase, soluri coluviale, șmolnițe. În zona piemontană se întâlnesc soluri erodate, formate sub acțiunea apelor de șiroire.

2.2. Resurse naturale

Prin "resurse naturale" se înțelege totalitatea elementelor naturale ale mediului înconjurător ce pot fi folosite în activitatea umană:

- resurse permanente – energie solară, eoliană, geotermală și a valurilor;
- resurse neregenerabile – minerale și combustibili fosili;

- resurse regenerabile – apă, aer, sol, floră, faună sălbatică

Deteriorarea mediului ambiant este cauzată de: existența prea multor automobile, avioane cu reacție și nave de mare tonaj, a prea multor fabrici care funcționează după tehnologii vechi, poluante, mari consumatoare de materii prime, apă și energie, fenomene care sunt determinante, în ultima instanță, de necesități crescânde ale unei populații aflate în stare de explozie demografică și îndeosebi de existența marilor aglomerări urbane. Cea mai mare parte a populației din mediul rural utilizează încălzirea cu sobe individuale având drept combustibil lemnul.

Energiile permanente constituie o sursă aproape nelimitată de energie, dacă se iau în considerare necesitățile de energie ale omenirii, în comparație cu energia primită de la Soare.

Prin surse regenerabile se înțeleg:

- energia solară - utilizată la producerea de căldură prin metode de conversie pasivă sau activă sau la furnizarea de energie electrică prin sisteme fotovoltaice;
- energia eoliană - utilizată la producerea de energie electrică cu grupuri aerogeneratoare;
- hidroenergia - centrale hidroelectrice cu o putere instalată mai mică sau egală cu 10 MW ('hidroenergia mică'), respectiv centrale hidro cu o putere instalată mai mare de 10 MW ('hidroenergia mare');
- biomasa – provine din reziduuri de la exploatarea forestieră și agricole, deșeuri din prelucrarea lemnului și alte produse; biogazul este rezultatul fermentării în regim anaerob a dejecțiilor animaliere sau de la stațiile de epurare orășenești;
- energia geotermală - energia înmagazinată în depozite și zăcăminte hidrogeotermale subterane, exploatabilă cu tehnologii speciale de foraj și extracție.

2.2.1. Resursele neregenerabile

Resursele neregenerabile din subsol sunt reprezentate de petrol și gaze naturale, cărbuni, roci utile, substanțe nemetalifere (Luncani, Tomești), apele minerale, etc. Argilele comune, utilizate ca materie primă pentru fabricarea produselor ceramice, sunt larg răspândite în zona de câmpie. Acestea sunt exploatate la Jimbolia, Cărpiniș, Biled, Timișoara, Șanovița-Lucareț, Lugoj. În zonele montană și piemontană sunt roci utile: bazalt (Șanovița-Lucareț), granodiorit (Jdioara), andezit (Drinova, Coșteiu de Sus), calcare și calcare dolomitice (Tomești, Luncani, Baloșești, Jdioara, Nădrag), zăcămint de marmură (Valea Topla, la Luncani). Importante acumulări de pietrișuri și nisipuri sunt prezente în albiile râurilor Timiș, Bega, Mureș (parțial). Hidrocarburi lichide și gazoase se află la Șandra, Calacea, Dudeștii Vechi. Zăcămintele de nisip cuarțos din zona Făgetului reprezintă o altă resursă importantă.

La nivelul orașului Deta, se utilizează ca resursă principală gazele naturale, prin intermediul rețelelor de distribuție atât în oraș cât și în Opațița, satul aparținător, pentru uzul casnic, încălzire, etc. Pentru orașul Buziaș, principalele resurse sunt gazele naturale și cele forestiere, acestea din urmă în special pentru satele aparținătoare, Bacova și Silagiu. În orașul Sănnicolau Mare resursele neregenerabile sunt reprezentate de cărbune, păcură și gaze naturale. Pe teritoriul orașului Jimbolia, există resurse de argilă care au fost exploatate, și care vor fi prelucrate de către o societate care a concesionat o parte din vechea fabrică de argilă și cărămizi. De asemenea există două foraje - puțuri cu apă caldă, folosită în trecut la încălzitul apartamentelor cât și la fostele sere legumicole; în prezent, însă, nu se mai folosește. Pentru localitatea Gătaia se pot menționa resursele de pietriș, nisip și argilă, depuse de activitatea râului Bârzava. Localitatea Gataia și majoritatea locuitorilor satelor aparținătoare (Sculia, Semlacul Mare, Semlacul Mic, Butin, Percosova) folosesc pentru încălzirea locuințelor combustibil solid, un număr foarte restrâns folosind alte surse de energii. Doar firma SC Takata Petry SRL folosește pentru încălzirea societății combustibil lichid. La nivelul orașului Receaș, pădurile ocupă o suprafață de circa 8% din teritoriul administrativ, predominând pădurile de Qurcinee. Pe cursul râului Timiș, există două zone de exploatare a agregatelor minerale. Resursele de încălzire se bazează pe lemne și gaze naturale.

La nivelul municipiului Timișoara, evoluția resurselor neregenerabile, în perioada 1999-2006, este prezentată în Tabelul 2.1.3., resursele naturale regenerabile nefiind utilizate la acest nivel.

Tabelul 2.1.3. Evoluția resurselor neregenerabile între 1999-2006

An	Resurse de cărbune	Resurse de păcură	Resurse de gaz
1999	375636 t	26311 t	144401 mii Nmc
2000	309129 t	22311 t	117315 mii Nmc

2001	349026 t	20559 t	97023 mii Nmc
2002	259488 t	20559 t	101003 mii Nmc
2003	278684 t	22734 t	101275 mii Nmc
2004	200913 t	13921 t	116667 mii Nmc
2005	146160 t	9270 t	123656 mii Nmc
2006	191199 t	2284 t	107394 mii Nmc

Impactul utilizării resurselor fosile asupra sănătății umane se referă la problema poluării atmosferice cu pulberi care generează riscul unor probleme respiratorii acute și cronice (bronșite, emfizem pulmonar). Bolile respiratorii se datorează și particulelor antrenate de vânt de pe halde; apar de asemenea boli hidrice și dermatologie, ca urmare a infestării pânzei freatică în cazul nerezolvării situației apelor de mină care ies la suprafață.

Sistemul respirator este serios afectat din cauza emisiilor de la sistemele de încălzire din gospodăriile individuale în care se folosesc combustibili fosili sau lemnul. Emisiile tipice ale acestor surse de încălzire conțin SO₂, NO_x, CO₂, CO. Din cauza temperaturii reduse de ardere a combustibililor, sunt emise particule cu hidrocarburi poliaromatice, cu toxicitate mare. Efectul potențial este foarte dificil de estimat, din cauza lipsei măsurătorilor, dar având în vedere numărul mare de locuitori expuși, riscul a fost evaluat ca fiind major.

Impactul asupra mediului:

➤ constă în primul rând în schimbări ireversibile de peisaj și condiții geologice cauzate de o exploatarea la zi a cărbunelui, în Cariera Doman, de depunerea pe vegetație a pulberilor antrenate de către vânt de pe haldele de steril sau în timpul transportului cărbunelui. Ca urmare a deversării accidentale de ape tehnologice încărcate cu suspensii pot apare efecte ca: scăderea nivelului de oxigen în apă, creșterea turbidității, afectarea ecosistemului acvatic. Schimbarea morfologiei, hidrologiei și structurii solurilor sunt de asemenea efecte semnificative ale funcționării unității

➤ constă în poluarea apelor de suprafață cu suspensii provenite din apele de șiroire de pe halde și din apele de mină, având drept consecințe scăderea nivelului de oxigen în apă, creșterea turbidității, afectarea florei și faunei acvatice

➤ este considerabil, fiind cauzat de emisiile de poluanți atmosferici cu influențe atât locale cât și globale deoarece favorizează formarea ploilor acide și accentuarea efectului de seră.

Impactul asupra calității vieții:

➤ exploatarea minieră și transportul cărbunelui prin oraș cauzează locuitorilor din zonă disconfort în principal din cauza zgomotului, modificării peisajului, afectării fondului construit și a stării de curățenie a căilor rutiere. Suprafețele de teren scoase din circuitul agricol sau silvic impun cheltuieli mari legate de reconstrucția ecologică. Impactul asupra calității vieții a fost evaluat ca fiind considerabil.

➤ este considerabil, incluzând cheltuieli mari legate sănătatea umană, de epurarea apelor uzate, de reconstrucția ecologică și reintegrarea în peisajul natural al zonei.

Sisteme individuale de producere a energiei (combustibili fosili, lemn): cea mai mare parte a populației din mediul rural utilizează încălzirea cu sobe individuale având drept combustibil lemnul.

2.2.2. Resurse regenerabile

Apele termominerale sunt exploatate pentru cura balneară și agrement în stațiunea Calacea, Timișoara, Sânnicolau Mare, Teremia Mare. Apele minerale carbogazoase sunt prezente la Buziaș, Sacu Mare, Pișchia, Fibiș. În orașul Sânnicolau Mare, ca resursă naturală regenerabilă amintim apa geotermală folosită pentru încălzire și pentru funcționarea ștrandului termal din localitate.

Zona de vest a României dispune de un potențial geotermal ridicat, reliefat prin rezerve de ape mezotermale cantonate în depozite de vârstă mezozoică cu predilecție în carsturi jurastice. Apele de adâncime, pe aproape întreaga întindere a Câmpiei de Vest de la Timișoara, Arad la Oradea și Satu Mare au un caracter termal, unele având și săruri apele bicarbonate de la 1 Mai, Felix și Tinca.

Apele minerale termale sunt de mai multe tipuri :

➤ Clorurosodice, bicarbonate, ușor sulfuroase, cu o mineralizare între 0,5-2,6 g/l și o temperatură între 38,5 – 53,5°C

➤ Clorurosodice, bicarbonate, calcice, cu o mineralizare între 0,6 - 3,5 g/l și o temperatură între 46 -56°C

➤ Clorurosodice, bromurate, iodate și sulfuroase , cu o mineralizare între 3,97 – 7,93 g/l și o temperatură ce atinge 62°C

Un astfel de complex de izvoare termale se afla în stațiunea Buziaș, situată la 35 km de Timișoara în direcția SE și 25 km de Lugoj. Apele ce izvorăsc de la Buziaș ajută la vindecarea diferitelor boli: ateroscleroza, artroze, spondiloze, etc. Băile Calacea, situate și ele în apropierea Timișoarei (la 38 km N de Timișoara) au o deosebită importanță în vindecarea afecțiunilor reumatice ale sistemului nervos periferic. Stațiunea dispune de o baza de tratament complexă (electroterapie, termoterapie, kineto-terapie, masoterapie, etc.) precum și de un lac cu nuferi termali. Lacuri cu apă caldă (peste 20 °C) și minerală se afla la Românești, respectiv la vulcanul noroios Forocici. Comuna Lovrin, situată între Timișoara și Sănnicolau Mare, în apropierea DN9, devine cunoscută în anii '80 datorită apelor geotermale descoperite aici. Cu un debit de opt litri/secundă, la captare, apa are 84°C, ceea ce îl face utilizabil chiar și în cele mai friguroase ierni. Pe lângă uriașul bazin al ștrandului, unde apa este "suportată" la 32°C, s-a construit aici o piscină acoperită pentru cei care intuiau calitățile tămăduitoare ale apei geotermale. Cu o mineralizare totală - sulfuroasă, bicarbonată, clorurată, bromurată, sodică și hipotonă - apa fierbinte a început să fie apreciată de cei ce sufereau de reumatism degenerativ și articular sau aveau sechele postraumatice periferice ale membrilor. Cantitatea de apă termală forată este însă mult peste necesarul pentru tratament. S-a instalat o rețea de țevi prin care apa fierbinte ajunge la caloriferele instituțiilor și apartamentelor din comună.

Privind structurile geologice ale zonei municipiului Timișoara, se găsesc depozite cuaternare cu grosimi de cca 100 m, sub care se succed depozite romanicene - până la cca 600 m adâncime - și cele daciene în facies lacustru și de mlaștină, care au favorizat formarea a numeroase straturi de lignit. Urmează formațiunile pontianului și sarmațianului, pentru ca de la 1740 m în jos să se extindă domeniul fundamentului cristalin. Drept consecință a alcătuirii petrografice a formațiunilor de suprafață, pe teritoriul Timișoarei se produc și fenomene de tasare, datorate substratului argilonisipos. Fenomenul se evidențiază în cartierele Cetate și Elisabetin, dar și în alte părți unde s-au format crovuri (Ronaț).

La nivelul orașului Făget, resursele naturale regenerabile sunt reprezentate prin păduri, pășuni împădurite, aflate în proprietatea Primăriei, a Ocoalelor Silvice și în domeniul privat, precum și o rezervație naturală (Poiana cu narcise). Pentru orașul Gătaia, bogățiile sunt limitate. Datorită fertilității solului se cultivă în special cereale, grâul și porumbul în primul rând, precum și alte plante de cultură. Suprafețe întinse în imediata apropiere a Bârzavei au fost folosite pentru cultura: leguminoaselor, cartofilor, verzei, ardeiului, etc. care găsesc condiții optime în luncă. Pomicultura este mai puțin dezvoltată, cuprinzând terenuri de pe lângă râul Bârzava. Un loc deosebit deținea cultura viței de vie, care se cultiva în mod rațional mai ales pe „Dealul Șumigului” cu viță nobilă în perioada 1962-1990, recunoscut și acum 100 de ani (renumitul vin „Gubany”). Resursele regenerabile existente în orașul Deta sunt reprezentate de apa termală de la Ștrandul Termal situat în strada Pădurii nr. 20, ștrand care la această dată este concesionat de S.C.”AGROMECS”S.A. Jebel.

Capacitatea României de a sprijini financiar pătrunderea surselor regenerabile de energie (și în particular a energiei solare și eoliene) este limitată. Partizanii acestui sprijin invocă frecvent cazul Germaniei. Literatura arată însă că în Germania energiile regenerabile și cogenerarea sunt sprijinite de guvern în mod direct cu 2,5 miliarde euro pe an și alte 5 miliarde de euro sunt obținute de la consumatori pe diferite căi. Prețul mediu al electricității pentru sectorul casnic în Germania este de 15,2 USD/MWh ceea ce transpus în lei ar însemna cca. 5.000 lei/KWh. Este greu de conceput că cetățenii României, în calitate de contribuabili sau de consumatori de electricitate, să achite astfel de sume.

Eficiența de utilizare a energiei în România în toate sectoarele de consum final (casnic, transporturi, industrie) este încă la niveluri coborâte. Înainte de a promova sursele regenerabile, țările UE au realizat, încă din anii 70, programe importante de eficiență. Analizele efectuate au arătat că pierderile de căldură ale clădirilor din România sunt de cca. 4 ori mai mari decât cele ale clădirilor din UE. Programele de introducere a surselor regenerabile ar trebui astfel și în România să fie precedate de programe de creștere a eficienței energetice. Efectele locale (asupra consumatorilor) și cele generale (asupra balanței energetice naționale etc) ar fi extrem de importante și ar avea un grad de certitudine mai ridicat. De asemenea, costurile implicate ar fi mai reduse la același efect util. România are un potențial bun al surselor regenerabile de energie. De asemenea, s-a acumulat o experiență deosebită în cadrul activităților de cercetare-dezvoltare în domeniu. Prin proiecte

demonstrative de succes se poate recâștiga încrederea în tehnologia surselor regenerabile și se verifică economicitatea acestora.

2.3. Starea calității mediului pe anul 2007

2.3.1. Starea calității aerului ambiental

În aglomerarea Timișoara s-au efectuat măsurători privind calitatea aerului în trei puncte de prelevare, una de fond urban și 2 de tip industrial (tabelul 2.3.1.1.) astfel :

- în zona centrală a orașului pe Bulevardul Mihai Viteazul este amplasat un punct de prelevare;
- în Calea Șagului, în partea de sud a orașului se află un punct de prelevare în vecinătatea principalului poluator al orașului Timișoara S.C.Colterm CT SUD - care utilizează lignit și gaz natural precum și SC Pro Air Clean SRL cu activitate de incinerare a deșeurilor periculoase.
- în Calea Stan Vidrighin, în partea de Sud-Est a orașului se află cel de-al doilea punct de prelevare din zona industrială, care urmărește impactul asupra calității aerului datorat activității desfășurate de S.C.Azur S.A., S.C.Detergenți S.A., S.C. Spumotim S.A., S.C. Begachim S.A., S.C. Agatex S.A.

Tabelul nr. 2.3.1.1. redă situația centralizată a monitorizării calității aerului în Timișoara în decursul anului 2007.

Tabelul 2.3.1.1. Situația centralizată a monitorizării calității aerului în Timișoara

NR CR T	Tip stație/ nr.stații	Stația	Tip poluant	Nr. deter- minări	CONCENTRAȚIA			Frecvența depășirii %			Observații
					medie anuala	maxima zilnica	maxima 8 ore	VL (1)	CMA (2)	Val. Țintă (3)	
1.	Fond urban (1)	Mihai Viteazul Analize automate	SO ₂	916		18,6 μg/m ³		0			Analizorul nu a functionat 10 luni
			NO ₂	3248	31,04 μg/m ³			0			Analizorul nu a functionat 7 luni
			O ₃	8760			106,74 μg/m ³			0	
			CO	3796			3,76 mg/m ³	0			Analizorul nu a functionat 6 luni
		Mihai Viteazul Analize manuale	SO ₂	330	0,0016 mg/m ³	0,023 mg/m ³			0		
			NO ₂	330	0,0127 g/m ³	0,052 mg/m ³			0		
			NH ₃	329	-	0,084 mg/m ³	-	-	0	-	
			PM10	355	50,58 μg/m ³ (126,46% din VL _{an})	222,32 μg/m ³ (444,64 din VL _{24 ore})		41,41			(1) se referă la valorile medii zilnice
2.	Indus- trial (2)	Calea Stan Vidrighin	Pulberi în suspensie	199	0,077 mg/m ³	0,332 mg/m ³	-	-	7,54	-	102,67% din CMA anual
		Calea Șagului	SO ₂	187	0,0024 mg/m ³	0,025 mg/m ³	-	-	0	-	2,5% din CMA anuală
			NO ₂	188	0,010 mg/m ³	0,068 mg/m ³	-	-	0	-	20,75% din CMA anuală
			NH ₃	177	-	0,099 mg/m ³	-	-	0	-	99,0% din CMA
3.		Timișoara	Pulberi sedimentabile	107	-	-	-	18,69	-		
4.		Timișoara	Precipitații	610						Nu există valori de referință	
5.		Jud. Timiș*	Pulberi sedimentabile	201	-	-	-	20,40	-		
6.		Jud. Timiș**	Precipitații	550						Nu există valori de referință	

* Localitățile în care s-au efectuat determinările sunt: Sânnicolaul Mare, Jimbolia, Buziaș, Lugoj, Făget, Nădrag, Margina, Șag, Utvin, Pădureni, Birda, Deta, Banloc, Moravița.

** Localitățile în care s-au efectuat determinările sunt: Lugoj, Sânnicolaul Mare, Jimbolia, Banloc.

Concentrații ale dioxidului de sulf

Determinarea nivelului de poluare a aerului cu dioxid de sulf, s-a efectuat în anul 2007, prin:

- probe medii de lungă durată (24 ore), prin prelevare de probe în 2 puncte fixe ale municipiului Timișoara, în zona centrală a orașului (B-dul Mihai Viteazul) și zona industrială (Calea Șagului).

Pe parcursul anului 2007 nu s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor maxime admisibile anuale (CMA) - conform STAS 12574-87 – pentru dioxidul de sulf (0,06 mg/m³).

- monitorizarea continuă (analizor Environnement) timp de 2 luni (din cauza defectării aparatului).

Se prezintă în tabelul 2.3.1.2., evoluția concentrațiilor de SO₂ determinate în centrul orașului pe Bulevardul Mihai Viteazul, în perioada 1996 -2007 :

Tabelul 2.3.1.2. Evoluția concentrațiilor pentru SO₂, B-dul Mihai Viteazul

ANUL	Concentrație medie anuală		Concentrație maximă zilnică	
	mg/m ³	%din CMA	mg/m ³	%din CMA
1996	0,006	10,0	0,157	62,8
1997	0,010	16,7	0,045	18,0
1998	0,005	8,3	0,085	34,0
1999	0,005	8,3	0,036	14,4
2000	0,006	10,0	0,044	17,6
2001	0,006	10,0	0,033	13,2
2002	0,004	6,7	0,043	17,2
2003	0,003	5,0	0,004	1,6
2004	0,002	3,3	0,011	4,4
2005*	0,004	6,67	0,012	-
2006*	0,005	8,33	0,084	-
2007	0,002	3,33	0,023	9,2

CMA, conform STAS 12574-87, are următoarele valori : 0,06 mg/m³ pentru valoarea medie anuală și 0,25 mg/m³ pentru valoarea medie zilnică.

*Valorile au fost obținute prin monitorizare continuă (analizor).

Până în anul 2004 inclusiv , măsurarea concentrației de SO₂ s-a efectuat prin metode ale chimiei umede cu respectarea prevederilor STAS 12574-87. Determinări ale concentrației de SO₂ s-au efectuat conform prevederilor STAS 12574-87 și în zona industrială a orașului (Calea Șagului). Se redau în tabelul 2.3.1.3. concentrațiile medii anuale și concentrațiile maxime măsurate în Calea Șagului în perioada 1996-2007.

Tabelul 2.3.1.3. Evoluția concentrațiilor pentru SO₂, Calea Șagului

Anul	Concentrația medie anuală		Concentrația maximă zilnică	
	mg/m ³	%din CMA conform STAS 12574/87	mg/m ³	%din CMA conform STAS 12574/87
1996	0,013	21,7	0,041	16,4
1997	0,012	20,0	0,056	22,4
1998	0,013	21,7	0,197	78,8
1999	0,019	31,7	0,143	57,2
2000	0,016	26,7	0,143	57,2
2001	0,013	21,7	0,045	18,0

2002	0,004	6,7	0,017	6,8
2003	0,002	3,3	0,016	6,4
2004	0,006	10,0	0,130	52,0
2005	0,002	2,5	0,130	52,0
2006	0,002	2,5	0,017	6,8
2007	0,002	2,5	0,025	10,0

CMA, conform STAS 12574-87, are următoarele valori: 0,06 mg/m³ pentru valoarea medie anuală și 0,25 mg/m³ pentru valoarea medie zilnică. Se constată că nu au fost depășiri ale concentrației maxime admisibile pentru măsurătorile de SO₂ în municipiul Timișoara.

Concentrații ale dioxidului de azot

Determinarea nivelului de poluare a aerului cu dioxid de azot, s-a efectuat în anul 2007, prin:

- monitorizare continuă (analizor Environnement AF21) – în punctul de prelevare de pe b-dul. Mihai Viteazul. Analizorul a funcționat corespunzător 5 luni din an.
- probe medii de lungă durată (24 ore) prin prelevare de probe în 2 puncte fixe ale municipiului Timișoara, în zona industrială Calea Șagului și pe bd-ul. Mihai Viteazul.

Pe parcursul acestei perioade, nu s-au înregistrat depășiri ale :

- valorilor limită impuse prin Ordinul 592/2002 pentru anul 2007, și anume: VL orară = 250 μg/m³ și VL anuală = 50 μg/m³.
- concentrațiilor maxime admisibile (CMA) - conform STAS 12574-87 – pentru NO₂

Începând cu semestrul II al anului 2003, în punctul de prelevare Bulevardul Mihai Viteazul se efectuează măsurători continue ale concentrațiilor de NO₂.

Tabelul nr. 2.3.1.4. cuprinde valorile obținute și % din valorile limită impuse de Ord. M.A.P.M. 592/2002.

Tabelul nr. 2.3.1.4. Evoluția concentrațiilor pentru NO₂ – Bul. Mihai Viteazul

ANUL	Concentrația medie anuală			Concentrația maximă orară	
	μg/m ³	%din VL anuală pt. protecția sănătății umane	% din VL pt. protecția vegetației	μg/m ³	%din VL orară pt. protecția sănătății umane
2006	21,36	40,05	71,20	257,8	96,67
2007	29,78*	59,56	99,27	139,8	55,92

* valoarea reprezintă media pentru cele 5 luni de funcționare a aparatului, respectiv perioada ianuarie-aprilie și luna decembrie.

VL = valoarea limită conform Ordinului M.A.P.M. 592/2002:

-VL anuală pentru protecția ecosistemelor - 30 μg/m³

-VL anuală pentru protecția sănătății umane (include și marja de toleranță) și este de 50 μg/m³ pentru 2007, 53,33 μg/m³ pentru 2006

-VL orară este de 250 μg/m³ pentru 2007, 266,66 μg/m³ pentru 2006.

Concentrația maximă orară pentru anul 2007, a fost înregistrată în data de 12 aprilie, reprezentând 55,92% din valoarea limită stabilită pentru anul 2007. Până la punerea în funcțiune a echipamentului pentru monitorizarea continuă, măsurarea concentrației de NO₂ s-a efectuat prin metode ale chimiei umede cu respectarea prevederilor STAS 12574-87. În tabelul 2.3.1.5. este prezentată evoluția concentrațiilor de NO₂ măsurată în centrul orașului, pe bulevardul Mihai Viteazul, în perioada 1996-2007.

Tabelul 2.3.1.5. Evoluția concentrațiilor pentru NO₂ B-dul Mihai Viteazul

ANUL	Concentrația medie anuală		Concentrația maximă zilnică	
	mg/m ³	%din CMA	mg/m ³	%din CMA

1996	0,028	70,0	0,096	96,0
1997	0,017	42,5	0,053	53,0
1998	0,010	25,0	0,100	100,0
1999	0,007	17,5	0,030	30,0
2000	0,007	17,5	0,028	28,0
2001	0,011	27,5	0,036	36,0
2002	0,016	40,0	0,040	40,0
2003	0,013	32,5	0,038	38,0
2004	0,012	30,0	0,026	26,0
2005*	0,034	85,0	0,196	-
2006*	0,021	52,5	0,158	-
2007	0,013	32,5	0,052	52,0

➤ CMA , conform STAS 12574-87, are următoarele valori : 0,04 mg/m³ pentru valoarea medie anuală ,0,10 mg/m³ pentru valoarea medie zilnică

➤ *Valorile pentru 2005, 2006 au fost obținute prin monitorizare continuă (analizor) și sunt evaluate conform Ordinului MAPM TIMIS 592/2002 în Tabelul 2.7.2.2.

Determinări ale concentrației de NO₂ s-au efectuat și în una din zonele industriale ale orașului și anume în Calea Șagului.

Se redau în tabelul 2.3.1.7. și concentrațiile medii anuale și concentrațiile maxime măsurate în Calea Șagului în perioada 1996-2007.

Tabelul 2.3.1.7. Evoluția concentrațiilor pentru NO₂, Calea Șagului

Anul	Concentrația medie anuală		Concentrația maximă zilnică	
	mg/m ³	%din CMA conform STAS 12574/87	mg/m ³	%din CMA conform STAS 12574/87
1996	0,023	57,5	0,047	47,0
1997	0,017	42,5	0,047	47,0
1998	0,003	7,5	0,066	66,0
1999	0,018	45,0	0,074	74,0
2000	0,018	45,0	0,074	74,0
2001	0,007	17,5	0,031	31,0
2002	0,007	17,5	0,019	19,0
2003	0,007	17,5	0,053	53,0
2004	0,009	21,7	0,030	30,0
2005	0,008	19,5	0,030	30,0
2006	0,008	19,5	0,037	37,0
2007	0,010	25,8	0,068	68,0

Concentrații ale amoniacului

Determinarea nivelului de poluare a aerului cu amoniac, s-a efectuat în anul 2007, prin: probe medii de lungă durată (24 ore) prin prelevare de probe în 2 puncte fixe ale municipiului Timișoara, în zona industrială Calea Șagului și în zona centrală a orașului, pe bul Mihai Viteazul.

Pe parcursul acestei perioade, nu s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor maxime admisibile (CMA) - conform STAS 12574-87 – pentru NH₃. Toate valorile maxime obținute au fost mai mici decât concentrația maximă zilnică admisibilă conform STAS 12574-87 (CMA = 0,1 mg/m³) dar, în zona Calea Șagului s-au înregistrat valori foarte apropiate de concentrația maximă admisibilă. Valorile maxime zilnice înregistrate în decursul anului 2007 pentru cele două locații sunt :

- Mihai Viteazul - 0,084 mg/m³ (reprezintă 84% din concentrația maximă admisibilă)
- Calea Șagului – 0,099 mg/m³ (reprezintă 99% din concentrația maximă admisibilă)

În Tabelul 2.3.1.8. sunt prezentate valorile maxime și medii lunare înregistrate în cele două puncte de prelevare :

Tabelul nr. 2.3.1.8. Valorile concentrațiilor maxime și medii pentru amoniac

Luna	Locație			
	Mihai Viteazul		Calea Șagului	
	Val.maxima mg/m ³	Val. medie mg/m ³	Val.maxima mg/m ³	Val. medie mg/m ³
Ianuarie	0,051	0,011	0,077	0,036
Februarie	0,044	0,012	0,990	0,048
Martie	0,037	0,014	0,084	0,043
Aprilie	0,084	0,038	0,087	0,036
Mai	0,029	0,017	0,043	0,023
Iunie	0,042	0,018	0,090	0,035
Iulie	0,025	0,010	0,096	0,032
August	0,047	0,014	0,099	0,067
Septembrie	0,069	0,017	0,099	0,080
Octombrie	0,024	0,012	0,089	0,045
Noiembrie	0,001	0,001	0,035	0,017
Decembrie	0,006	0,001	0,016	0,010

Datele înregistrate indică diferențe semnificative între locațiile în care s-au făcut măsurătorile. Valorile obținute în zona industrială Calea Șagului impun o monitorizare atentă pentru identificarea sursei de poluare.

Pulberi în suspensie (PM10)

Prezența particulelor în aer poate fi legată de mediul natural dar în mod cert și de activitatea umană. Sursele antropice generatoare de praf cuprind în general toate activitățile omenești bazate pe arderea combustibililor lichizi, solizi sau gazoși precum și activitățile legate de transportul rutier. Cu cât particulele au dimensiuni mai mici cu atât efectul de alterare a funcțiilor respiratorii este mai puternic. În plus conținutul de metale grele din pulberi adaugă acestui efect și pe cel cancerigen și mutagen.

În Timișoara s-au efectuat măsuratori de 24 de ore pentru pulberi în suspensie astfel:

- PM10 la punctul de prelevare din zona centrală, pe b-dul Mihai Viteazul
- Pulberi în suspensie, conform STAS12574-87, la punctul de prelevare din zona industrială de pe Calea Stan Vidrighin

În tabelul nr. 2.3.1.9. este prezentată evoluția concentrațiilor medii anuale pentru PM10 în perioada 2004-2007:

Tabelul nr. 2.3.1.9. Valori pentru PM10 - Bulevardul Mihai Viteazul

Anul	Valoarea medie anuală		Valoarea maxima zilnică	
	μg/m ³	%din VL anuală cf. Ord.592/2002*	μg/m ³	% din VL zilnică cf. Ord.592/2002**
2004	56,41	94,02	193,58	258,11
2005	56,71	106,34	248,20	372,28
2006	56,34	120,75	252,52	432,92
2007	50,58	126,46	222,32	444,64

➤ *VL anuală pentru protecția sănătății umane include și marja de toleranță și a avut următoarele valori:

- -pentru 2004 – 60 μg/m³
- -pentru 2005 – 53,33 μg/m³

- -pentru 2006 - 46,66 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- -pentru 2007 - 40,00 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- ** VL zilnică pentru protecția sănătății umane include și marja de toleranță și a avut următoarele valori :
 - -pentru 2002-2004 - 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
 - -pentru 2005 - 66,67 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
 - -pentru 2006 - 58,33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
 - -pentru 2007 - 50,00 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Se constată o creștere constantă a depășirilor valorilor limită impuse de Ord.592/2002, atât la valorile medii anuale cât și la valorile maxime zilnice .

În perioada 2000 - 2007, s-au efectuat și măsuratori pentru pulberi în suspensie, conform STAS 12574-87, în zona industrială din sud-estul orașului Timișoara, respectiv Calea Stan Vidrighin.

Se redau în tabelul 2.3.1.10. valorile medii anuale și valorile maxime înregistrate în perioada 2000-2007.

Tabelul 2.3.10. Evoluția valorilor pentru pulberi în suspensie în perioada 2000-2007, Calea Stan Vidrighin

Anul	Concentrația medie anuală		Valoarea maximă zilnică	
	mg/m^3	% CMA, cf. STAS 12574-87	mg/m^3	%CMA, cf. STAS 12574-87
2000	0,094	125,33	0,247	164,67
2001	0,072	96,00	0,370	246,67
2002	0,074	98,66	0,217	144,67
2003	0,078	104,90	0,251	167,33
2004	0,071	94,99	0,441	294,00
2005	0,089	118,02	0,441	294,00
2006	0,086	115,22	0,356	237,33
2007	0,077	102,67	0,332	221,33

CMA pentru măsuratori medii zilnice = 0,15 mg/m^3

CMA pentru măsuratori medii anuale = 0,075 mg/m^3

Se observă depășirea valorilor medii anuale impuse de legislație în anii 2000, 2003, 2005, 2006 și 2007, precum și procentul mare cu care maximele înregistrate depășesc concentrațiile medii admisibile (zilnice). În scopul evaluării pulberilor aflate în aer, în județul Timiș s-au efectuat măsuratori de pulberi sedimentabile în următoarele localități: Sânnicolaul Mare, Jimbolia, Buziaș, Lugoj, Făget, Margina, Nădrag, Utvin, Șag, Birda, Deta, Banloc, Pădureni și Moravița. Valorile obținute sunt prezentate în tabelul nr. 2.3.1.11.

Tabelul 2.3.1.11. Pulberi sedimentabile în județul Timiș

	Adresa	Număr determinari	Număr depășiri	Frecvența depășirilor %	Valoarea maximă	
					$\text{mg}/\text{m}^2/\text{luna}$	% din CMA
Timișoara	M. Viteazul	12	2	16,67	38,50	226,47
	Gh. Adam	12	2	16,67	52,91	311,24
	S.Bârnuțiu	11	3	27,27	30,34	178,47
	A. Pacha	12	2	16,67	32,19	189,35
	Soroca	12	1	8,33	18,27	107,47
	Șagului	11	3	27,27	32,61	191,82
	Sulina	12	3	25,00	34,80	204,71
	S. Vidrighin	12	3	25,00	42,57	250,41
C. Aradului	12	1	8,33	36,02	211,88	

Sănnicolaul Mare	Stația Meteo	12	0	0,00	14,75	86,76
	San Siro	12	3	25,00	43,35	255,00
Jimbolia	Stația Meteo	12	2	16,67	31,96	188,00
Buziaș	A. Iancu	12	5	41,67	27,46	161,53
Lugoj	I. C. Drăgan	12	6	50,00	56,37	331,59
Lugoj	Stația Meteo	12	2	16,67	49,94	293,76
Făget	S. Begheiului	12	1	8,33	17,73	104,29
Margina	Str.Principală	12	0	0,00	16,72	98,35
Nădrag	Nucilor	12	1	8,33	19,37	113,94
Nădrag	Str.Principală	12	1	8,33	17,96	105,65
Utvin		11	3	25,00	21,00	123,53
Șag		12	8	66,67	43,54	256,12
Pădureni	Averescu	12	6	50,00	31,61	185,94
Birda	Reșiței	12	0	0,00	16,70	98,24
Deta	C.Banlocului	9	1	11,11	18,66	109,76
Banloc	Stația Meteo	12	1	8,33	19,61	115,35
Moravița	Stația Meteo	12	1	8,33	22,80	134,12
Total		308	61	19,81		

Se constată o frecvență mare a depășirilor în localitățile Lugoj, Buziaș, Pădureni, Șag și Utvin. Ultimele doua localități se află în vecinătatea centralei termice a orașului - CT Sud și a depozitului de deșeuri menajere a orașului.

2.3.2. Starea calitatii apelor

Calitatea apelor urbane potabile

În cadrul programului de supraveghere și control zilnic privind calitatea apei destinate consumului uman în 2007, cele 2 laboratoare ale Direcției de Sănătate Publică a județului Timiș, localizate în municipiile Timișoara și Lugoj, au analizat un număr de 1.365 probe de apă potabilă, efectuând un număr de 4.095 analize bacteriologice și 17.750 analize chimice, în total 21840 analize).

Au fost supravegheate următoarele:

- 12 instalații centrale de distribuție a apei din mediul urban: Uzinele nr. 1, 2-4 și 5 Vest Timișoara, Uzina de apă Lugoj I, II și III, Tomești, Făget, Deta, Nădrag, Sănnicolau Mare, Jimbolia, Receaș, Gătaia, Lovrin, Buziaș, Ciacova și 75 instalații din mediul rural.
- s-au recoltat și analizat în laboratorul de Chimie sanitară și Microbiologie, 193 probe de apă din rețeaua de distribuție a mun. Timișoara
- s-au recoltat și analizat în laboratorul de Chimie sanitară și Microbiologie, 151 probe din rețeaua de distribuție a mun. Lugoj
- au fost supravegheate sursele locale de distribuție a apei (fântâni publice) – 477 probe (din care 329 în Timișoara și 130 în Lugoj)
- au fost supravegheate fântânile particulare – 289 probe
- calitatea apei distribuite la consumatori prin uzinele de apă din mediul urban și rural s-a încadrat într-un procent de 100% în Legea 458/2002 modificată.
- acțiuni de monitorizare a calității surselor de apă potabilă în perioada de caniculă în jud. Timiș, în conformitate cu prevederile art.50 din HGR nr.974/2004 și informarea populației.

În cursul anului 2007, un procent de 12.7 % din probele analizate de la microcentralele din rural (ex.Șag, Ghiroda, Sacosul Turcesc, Sacalaz), au prezentat valori crescute la indicatorul fier (între 0,29-5.28%mg/l). La fântânile publice din mun. Timișoara (în număr de 80 funcționale) s-a constatat un procent de 12.35% din probe necorespunzătoare pentru indicatorul fier și 10,25% la turbiditate, 5 % bacteriologic. În cursul anului 2007 nu s-au înregistrat evenimente epidemiologice privind bolile cu transmitere hidrică și nu s-au semnalat cazuri de methemoglobinemie infantilă.

Supravegherea calității apei de îmbăiere – cele 2 zone (Șag și Albina) de pe malul drept al râului Timiș, zona de agrement Surduc și ștrandurile și bazinele de înot – în total 42 probe; probele prelevate din râul Timiș au fost necorespunzătoare din punct de vedere bacteriologic.

Tabel 2.3.2.1. Accesul la apă potabilă al populației din mediul urban

Localitatea (urbană)	Populația	Cu racord în imobil	Cu cișmea în curte	Cu cișmea în stradă	Neconectată la apa potabilă
Timișoara	380.000	340.000	2.200	0	37.800
Lugoj	51.357	51.000	242	115	0
Jimbolia	10.980	9.209	535	0	1.236
Sânnicolau Mare	13.200	12.100	0	9	1.091
Buziaș	6.200	4.320	900	0	980
Deta	6.550	3.620	890	0	2.040
Făget	3.657	3.480	135	42	303
Nădrag	2.708	2.511	124	63	10
Tomești	876	812	36	15	13
Ciacova	4.939	2.850	539	1.500	50
Gătaia	6.101	930	399	1.303	3.469
Lovrin	3.812	1.860	41	170	1.741
Recaș	8.188	1.243	990	2.120	3.835

Tabel 2.3.2.2. Aprovizionare cu apă

Localitatea	Întreprinderi	Consum (l/om/zi)			Stație tratare(Denumire)
		Min	Max	Media	
Timișoara	0	150	245	200	Uzinele de apă nr1; nr 2-4; nr 5 Vest
Lugoj	0	187	276	231	Uzinele de apă nr 1;nr 2;nr 3
Jimbolia	0	95	250	132	Uzina de apă Jimbolia
Sânnicolau Mare	0	90	240	165	Uzina de apă Sânnicolau Mare
Buziaș	0	100	260	180	Uzina de apă Hitiaș
Deta	0	120	250	190	Uzina de apă Deta
Făget	0	253	273	262	Instalație de apă
Nădrag	0	256	279	264	Uzina de apă
Tomești	0	172	184	163	Uzina de apă
Ciacova	0	120	180	150	Instalație de apă
Gătaia	0	110	190	150	Instalație de apă
Lovrin	0	100	170	135	Instalație de apă
Recaș	0	110	200	155	Instalație de apă

Tabel 2.3.2.3. Sursă de apă potabilă

Localitatea	Sursă apă		Protecție sanitară		Calitatea sursei					
	Suprafață	Adâncime	Suprafață	Adâncime	Suprafață		Adâncime			
					Da/Nu	Da/Nu	Chimie	Bacterio	Chimie	Bacterio
							Nr. analize/necorespun	Nr. analize/necorespun	Nr. analize/necorespun	Nr. analize/necorespun
Timișoara	Râul Bega	46 foraje	Da	Da	136/8	126/0	20/2	20/0		
Lugoj	Râul	foraj	Da	Da	108/2	48/0	81/0	36/0		

	Timiș	aducț						
Jimbo lia	0	foraj aducț		Da			24/0	24/0
Sănnic. Mare	0	foraj aducț		Da			48/0	32/0
Buziaș	0	7foraj		Da			24/0	16/0
Deta	0	8foraj		Da			80/7	40/3
Făget	0			Da			90/0	20/0
Nădrag	Pârâu Padeș		Da		36/1	16/0		
Tomești	Pârâu Liman		Nu		90/3	40/0		
Ciacova		3foraj		Da			4/4	4/0
Gătaia		3foraj		Da			9/9	9/0
Lovrin		3foraj		Da			7/7	7/0
Recaș		3foraj		Da			9/9	9/0

Calitatea apelor subterane în anul 2007 în majoritatea forajelor executate în stratul acvifer freatic prezintă o îmbunătățire față de anul anterior, înregistrându-se totuși depășiri ale limitei maxime admise (conform prevederilor legii 311/2004) la cel puțin un indicator de caracterizare a calității apei.

Zonele critice de poluare, cu depășirea de mai multe ori a limitei maxime admise conform prevederilor Legii 311/2004 (Legea privind apa potabilă) la: substanțe organice, amoniu, mangan, fosfați sunt situate în bazinele hidrografice ale următoarelor cursuri de apă:

- BH BEGA:

- pe canalul Bega sectorul Balinț – datorită lipsei canalizării precum și a administrării incorecte de îngrășăminte chimice pe terenurile agricole;

- pe canalul Bega aval Timișoara – frontieră în special poluare difuză.

- BH TIMIȘ:

- pe râul Timiș superior în zona orașului Lugoj, pe râul Timiș aval Coștei - frontieră, cu proveniență a poluării de la gospodării comunale datorită insuficienței rețele de canalizare și a lipsei stațiilor de epurare a apelor menajere precum și poluare difuză.

- BH BÂRZAVA:

- pe râul Bârzava sectorul aval Bocșa - frontieră, cu proveniență a poluării remanente de la complexele zootehnice și a complexelor de creștere a păsărilor (Bocșa), gospodării comunale (Bocșa și Deta) și poluare difuză.

- BH BEGA VECHE:

- pe cursul superior al râului Bega Veche și afluenții situați în bh. superior al acestuia, cu proveniență a poluării de la activități agrozootehnice și bazinele de stocare a dejecțiilor de la fostele ferme de creștere a suinelor, cât și din poluarea difuză.

Se menține ridicat nivelul poluării în stratul acvifer freatic și în zonele în care anumite unități productive și-au redus mult activitatea sau chiar au fost închise. În stratul acvifer de adâncime calitatea apei este necorespunzătoare în majoritatea forajele investigate, înregistrându-se depășiri ale limitei maxime admise la indicatorul amoniu de până la 53 ori în zona Biled, la substanțe organice de până la 15 ori în zona Liebling, iar la mangan de până la 22,6 ori în zona Unip. În Spațiul hidrografic Banat prin sistemele centralizate de alimentare cu apă, 43,5% din totalul cerinței de apă pentru nevoile populației se asigură din foraje de medie și mare adâncime.

2.3.3. Starea solurilor

Repartiția terenurilor pe clase de calitate

Terenurile agricole sunt apreciate după gradul de fertilitate. Din acest punct de vedere ele sunt împărțite în mai multe clase: clasa I, II, III, IV, V, de calitate. Din totalul agricol de 702262 ha suprafață reală și cartată, încadrarea solurilor pe clase și tipuri în județul Timiș, anul 2007, este redată în tabelul alăturat.

Tabel 2.3.3.1.a. Încadrarea solurilor pe clase și tipuri în județul Timiș

Folosință	Clasa I		Clasa II		Clasa III		Clasa IV		Clasa V	
	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință
Arabil	67117	12.6	141606	26.7	172196	32.5	109351	20.6	38219	7.2
Pășune	12166	9.3	32603	24.9	50836	38.9	23242	17.8	11603	8.8
Fânețe	677	2.3	3473	11.8	8758	29.9	10369	35.4	5984	20.4
Vii	366	7.7	965	20.4	1878	39.8	973	20.6	534	11.3
Livezi	59	0.6	1738	18.5	2392	25.5	3949	42.2	1208	12.9

Repartiția terenurilor pe clase de pretabilitate în județul Timiș, anul 2007, este prezentată în tabelul alăturat.

Tabel 2.3.3.1.b. Repartiția terenurilor pe clase de pretabilitate în județul Timiș

Nr.crt.	Specif.	U.M (ha)	Clase de bonitare ale solurilor					Total
			I	II	III	IV	V	
1	Arabil		67117	141606	172196	109351	38219	528489
2	Pășune		12166	32603	50836	232342	11603	130450
3	Fânețe		677	34723	8758	10369	5984	29261
4	Vii		366	965	1878	973	534	4716
5	Livezi		59	1738	2392	3949	1208	9346
Total agricol 702262								

Principalele restricții ale calității solurilor

Conform metodologiei Elaborării Studiilor Pedologice, factorii limitativi și restrictivi ai producției agricole (indicator 270) se împart în limitări, astfel :

- limitări datorită sărăturării solului- salinizare și/sau alcalinizare ;
- limitări datorită unor caracteristici chimice ale solului- aciditate, rezervă de humus, conținut de CaCO₃;
- limitări datorită unor caracteristici fizice ale solului- textura grosieră și eroziune eoliană, textura fină, compactitate, volum edafic util, portanța;
- limitări datorită eroziunii sau alunecărilor- panta terenului, eroziune de suprafață, inclusiv pericol de eroziune, eroziune în adâncime, alunecări și prăbușiri ;
- limitări datorită acoperirii sau neuniformității terenului- acoperirea terenului cu stânci, bolovani, neuniformitatea terenului;
- limitări datorită excesului de umiditate (drenajului)- exces de umiditate freatică (de adâncime), exces de umiditate stagnantă (de suprafață), inundabilitate prin revărsare, exces de umiditate pe versant ;
- limitări datorită unor degradări antropice- degradarea antropică (excavații, halde, deponii, poluare);
- limitări datorită climei- temperaturi scăzute, deficit de umiditate.

Cele mai importante procese de degradare ale solului, din punct de vedere al ireversibilității lor, sunt : eroziunea, acidifierea, poluarea cu metale grele, pesticide și alți contaminanți, excesul de nitrați și fosfați, ș.a.

Cu excepția substanțelor împrăștiate intenționat de către om în agroecosisteme (îngrășăminte chimice, pesticide), poluanții recepționați de către sol provin din atmosferă sau din apele de suprafață.

Monitorizarea calității solurilor

Solul și vegetația constituie un sistem a cărui depreciere a calității se exprimă prin cantitatea de biomasă acumulată.

Procesul privind deprecierea calității solului cuprinde trei stadii:

- stadiul I – când funcțiile principale ale sistemului sunt normale, iar variațiile de productivitate se autoreglează, realizându-se o stare de echilibru (climax);
- stadiul II – când are loc o dereglare a funcțiilor principale, iar prin autoreglare sistemul nu reușește să stabilească starea de echilibru, pe termen lung are loc o depreciere a calității. Reabilitarea sistemului se poate realiza prin intervenții antropice (schimbarea modului de folosință, a structurii folosințelor, aplicarea de îngrășăminte, lucrări și amenajări cu rol antierozional, etc.);
- stadiul III – când dereglarea funcțiilor este foarte puternică și ireversibilă. În acest caz se intervine prin mijloace specifice de reconstrucție ecologică.

În analiza condițiilor naturale specifice județului, rezultă că județul Timiș din punct de vedere al proceselor de degradare prin eroziune pe terenurile agricole are următoarele valori:

- eroziune de suprafață potențială: 9,6 t/ha/an;
- eroziune de suprafață efectivă: 3,8 t/ha/an;
- eroziune de suprafață și alunecări: 3,8 t/ha/an.

Condițiile naturale care favorizează fenomenele geo-dinamice sunt reprezentate de o serie de factori de ordin geologic, geo-morfologic, hidrografic, climatic, etc., care acționează conjugat cu ponderea diferențiată și care după rolul pe care îl au sunt grupați în factori potențiali și factori declanșatori. Procesele de alunecare, fie stabilizate sau semistabilizate, afectează o parte considerabilă din suprafața agricolă, afectând în special pășunile care constituie cele mai grave procese de degradare a solurilor.

Eroziunea de suprafață afectează practic toate bazinele hidrografice ale județului datorită atât factorilor naturali dar în mod deosebit influenței negative și pe termen lung a factorului antropic. Suprafețele afectate cel mai mult de eroziunea în adâncime sunt acelea în care acțiunea factorilor declanșatori se combină cu cea a factorilor potențiali importanți, pante mari și absența protecției pe care o oferă vegetația arbustivă. În zona colinară alunecările de teren au consecințe imediate și negative asupra terenurilor agricole, căilor de comunicație, infrastructurii localităților, etc.

La nivelul județului Timiș există următoarele tipuri și asociații de soluri:

Tabel 2.3.3.2. Tipuri și asociații de soluri

Nr. crt.	Tipuri și asociații de soluri	Suprafața (ha)
1	Cernoziomuri(ti,gz,sc,ac)	110912
2	Cernoziomuri cambice(ti,cz,sc,ac,vs)	76275
3	Cernoziomuri argiloiluviale(ti,pz,vs)	16856
4	Rendzine(ti,ca)	140
5	Soluri brune roșcate (vs,pz)	6743
6	Soluri brune argiloiluviale(ti,mo,vs,pz,pr)	78433
7	Soluri brun roșcate luvice(vs,pz)	29499
8	Soluri brune luvice(ti,pz,vs,pl)	28796
9	Luvisoluri albice(ti,gl,ls,pz,pg,vs,fr)	18261
10	Planosoluri(vs,pz)	4214
11	Soluri brune eumezobazice(ti,mo,vs,sc,ac)	89002
12	Sol roșu-terra rossa(vs)	-
13	Sol brun acid(ti,um,cp,ls)	-
14	Sol brun feriiluvial(ti,ls)	-
15	Podzol(ti,ls)	-
16	Sol negru acid(ti,ls,an)	-
17	Sol humicosilicatic(ti,ls)	-

18	Lacoviști(ti,vs,ca,ml,sc,ac)	23451
19	Sol gleic(ti,vs,ca,ml,sc,ac)	19666
20	Sol negru clinohidromort(ti,vs)	7866
21	Sol pseudogleic(ti,vs,lv)	7375
22	Soloneț(gz,lv,gc)	42473
23	Vertisol(ti,gz,pz,ac)	71218
24	Litosol(ti)	9833
25	Regosol(ti,vs)	22475
26	Psamosol(ti,gz)	211
27	Protosol aluvial(ti,gz,mo,sc,ac)	1054
28	Sol aluvial(ti,gz,mo,sc,ac)	21773
29	Erodisol(ti,vs,ar)	5618
30	Coluvisol(cz,pz)	6321
31	Sol defundat(ar,paz)	2809
32	Protosol antropoc(ti,gz)	1124
33	Sol turbos(ti)	-

2.3.4. Biodiversitatea și pădurile

Prin **biodiversitate** înțelegem varietatea de expresie a lumii vii, specii de plante (floră), animale (faună), microorganisme.

Valorile biodiversității fac parte integrantă din patrimoniul natural care, în contextul dezvoltării durabile, trebuie folosit de generațiile actuale fără a mai periclita șansa generațiilor viitoare de a se bucura de aceleași condiții de viață. De aceea, biodiversitatea este „o poliță de asigurare a mediului” ce favorizează capacitatea de adaptare a acestuia la schimbările cauzate de orice activitate umană distructivă. Conservarea biodiversității reprezintă în perioada actuală una din problemele importante la nivel internațional. Însa, în ultimul timp, problema conservării biodiversității la nivel de ecosisteme, specii, populații și chiar la nivel de gene devine din ce în ce mai acută din cauza intensificării impactului uman asupra biosferei. În acest context, menținerea biodiversității este necesară nu numai pentru asigurarea vieții în prezent, dar și pentru generațiile viitoare, deoarece ea pastrează echilibrul ecologic regional și global, garantează regenerarea resurselor biologice și menținerea unei calități a mediului necesare societății.

Județul Timiș, are o suprafață de 8697 km² fiind din punct de vedere al întinderii cel mai mare județ din țară, având un relief preponderent de câmpie – 85%.

Se evidențiază o zonă de câmpie joasă, cu altitudini cuprinse între 80 și 100 m, cu zone umede în partea central vestică și nord estică (Câmpia Timișului și Câmpia joasă a Mureșului, Câmpia Arancăi și cea a Jimboliei) și o zonă de câmpie piemontană cu altitudini de 100 – 200 m.

În partea de est a județului se află partea vestică și cea sud vestică a Munților Poiana Ruscăi care se remarcă printr-o abundență de specii floristice și faunistice.

Vegetația naturală se caracterizează prin prezența pe scară restrânsă a plantelor de silvostepă precum și printr-o frecvență ridicată a speciilor hidro și higrofile în câmpiile joase și în luncile cu exces de umiditate.

Partea estică a județului, ocupată de masivul Poiana Ruscăi, este acoperită, din punct de vedere al vegetației forestiere cu păduri de gorun, păduri de fag, în amestec cu carpen, iar pe pantele superioare ale muntelui păduri de molid, în amestec cu brad, sporadic întâlnindu-se și exemplare de pin.

• Existența în județ a ultimei mlaștini arhaice din vestul țării - **Rezervația Mlaștinile Satchinez**, a permis conservarea unui număr impresionant de specii, protejate de legislația Uniunii Europene, precum și de legislația națională în vigoare. În rezervație există o colonie mixtă, în care cuibăresc specii protejate, cum ar fi: *Ardea cinerea*, *Ardeola ralloides*, *Nycticorax nycticorax*, *Botaurus stellaris*, *Ardea purpurea*, *Ixobrychus minutus*, *Egretta alba*, *Egretta garzetta*, *Ardea purpurea*.

Tot pe teritoriul județului Timiș un rol important pentru conservarea faunei sălbatice îl are și **Rezervația Mlaștinile Murani**. În aria protejată au fost observate aproximativ 60 specii de păsări care sunt strict protejate prin convențiile internaționale la care a aderat și România. Deoarece aria protejată este limitată în partea de est de pădurea Pișchia, se necesită o protecție a acestei suprafețe împădurite, având în vedere mai ales faptul că multe din speciile de păsări răpitoare de zi (protejate) care se

hrănesc pe teritoriul rezervației, au ca loc de refugiu sau/și cuibărit pădurea (*Haliaetus albicilla*, *Pandion haliaetus*, *Falco subbuteo*, *Falco tinnunculus*, *Falco vespertinus*, *Falco columbarius*, *Falco peregrinus*, *Pernis apivorus*, *Milvus migrans*, *Milvus milvus*, *Circaetus gallicus*, *Aquila heliaca*, *Aquila pomarina*, *Buteo buteo*, *Buteo lagopus*, *Accipiter nisus*, *Accipiter gentilis*).

Pădurile din județul Timiș sunt importante atât pentru masa lemnoasă valorificată cât și pentru produsele auxiliare valorificabile (fructe de pădure, plante medicinale, carnea de vânat, etc.) Suprafața fondului forestier proprietate publică de stat pe care o administrează Direcția Silvică Timișoara, la data de 31.12.2007 este de 83 911 ha. În anul 2007 a fost pus în circuitul economic un volum total de 225.330 m³ și un număr de 1.194.620 buc.de puieți au fost comercializați.

Suprafața fondului forestier proprietate publică de stat administrat de Direcția Silvică Timișoara este de 83744 ha , din care :

- 25.580 ha în zona de câmpie;
- 50.474 ha în zona de deal;
- 7.690 ha în zona de munte.

Starea de sănătate a pădurilor

Starea de sănătate a pădurilor evaluată prin sistemul de monitoring forestier, la nivelul anului 2007, în pădurile județului Timiș, a fost efectuată prin evaluarea unui număr de 1134 arbori, cuprinși în 54 de sonde permanente.

Suprafața afectată de uscăre în pădurile administrate de DS Timișoara a fost evaluată în anul 2007 la 3151 ha din care 2947 în păduri de quercinee.

Lucrările de teren s-au desfășurat în perioada 15 iulie – 15 septembrie 2007, iar culegerea datelor, la nivelul Ocoalelor și Direcției silvice, în perioada 25 septembrie – 10 noiembrie 2007.

Rezultatele la nivel de județ, încadrate în cele la nivel național, corespund din punct de vedere al structurării lor, atât solicitărilor Programului de Cooperare Internațională privind evaluarea și supravegherea efectelor poluării aerului asupra pădurilor (ICP - Forest) și Schemei Uniunii Europene privind protecția pădurilor din Europa, cât și celor ale Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva, Ministerului Agriculturii Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Institutului Național de Statistică și Institutului Național de Ingineria Mediului.

Principalii parametri evaluați pentru supravegherea stării de sănătate a pădurilor au fost:

- defolierea;
- decolorarea frunzișului coroanelor arborilor;
- vătămările fizice, datorate acțiunii diferiților factori biotici și abiotici asupra arborilor.

Rezultatele obținute asigură la o probabilitate de acoperire de 95%, o precizie de ±2% și o eroare de reprezentativitate de 1,02%, reflectând starea de sănătate a pădurilor la nivelul județului Timiș, pe total specii, grupe de specii (rășinoase, foioase, quercinee, etc.) și principalele specii. În anul 2007 a fost parcursă cu tăieri de regenerare o suprafață de 1746 ha. Lucrările de îngrijire în arboretele tinere s-au executat pe 3642 ha.

Suprafața totală, scoasă temporar din fondul forestier proprietate publică de stat administrat de DS Timișoara este de 2,7094 ha, utilizate în principal pentru carierele de exploatare a zăcămintelor de andezit.

Direcția Silvică Timișoara a regenerat în anul 2007 o suprafață de 351 ha:

- 236 ha pe cale naturală;
- 115 ha pe cale artificială.

2.3.5. Gestionarea deșeurilor

Deșeuri municipale

La nivelul județului, gestionarea deșeurilor municipale se realizează de către agenți economici cu profil de activitate axat pe salubritatea localităților sau de către serviciile publice specializate ale Consiliilor Locale. Sistemul de colectare, transport și depozitare definitivă a deșeurilor - atât de la populație cât și de la agenții economici – funcționează în municipiile Timișoara și Lugoj, localitățile urbane Buziaș, Deta, Făget, Jimbolia și Sânnicolaul Mare cât și în 39 localități rurale între care Dumbrăvița, Ghiroda, Giroc, Moșnița, Cărpiniș, Sânmihai, Comloșul, Tomești, Cenei, Bobda etc. Depozitarea definitivă a deșeurilor municipale se realizează în continuare pe vechile amplasamente, care însă nu îndeplinesc condițiile de protecție a factorilor de mediu.

Gestionarea deșeurilor în mediul rural este în continuare deficitară, având în vedere că activitatea de colectare nu este organizată în sistem centralizat, iar depozitarea deșeurilor se realizează pe amplasamente dispersate, aflate în general la marginea localităților. Monitorizarea cantităților de deșeuri produse și depozitate în mediul rural nu se realizează decât sporadic, informațiile deținute de APM Timiș fiind estimate.

Cantitățile de deșeuri municipale înregistrate, cuprind deșeuri menajere provenite de la populație, deșeuri menajere de la agenții economici și deșeuri rezultate din alte servicii municipale (stradale, din piețe, din grădini și spații verzi).

Cantitățile de deșeuri generate și necolectate s-au calculat luându-se în considerare coeficientul de generare a deșeurilor de 0,4 kg/loc/zi în mediul rural.

Cantitatea necolectată în mediul rural/urban = (populația rurală/urbană care nu beneficiază de servicii de salubritate) x (indicele mediu de generare în mediul rural/urban). Numărul populației care nu beneficiază de servicii de salubritate: în mediul rural 208.697 locuitori. Evoluția cantităților de deșeuri gestionate la nivelul localităților urbane din județ, conform raportărilor statistice ale agenților de salubritate, este prezentată în tabelul 8.2.1.1.

Tabel 2.3.5.1. Evoluția cantităților de deșeuri generate în perioada 2002-2006 în județul Timiș, tone

	Tipuri principale de deșeuri	Anul 2002 (tone)	Anul 2003 (tone)	Anul 2004 (tone)	Anul 2005 (tone)	Anul 2006 (tone)
1	Deșeuri municipale și asimilabile din comerț, industrie, instituții, din care:	145.527,4	149.526,6	169.864,54	226.901,84	242.752
1.1	Deșeuri menajere colectate în amestec de la populație	87239,2	81852,5	84456	105841,5	139910
1.2.	Deșeuri asimilabile colectate în amestec din comerț, industrie, instituții	34284,4	46114,3	66376	84446,4	68550
1.3.	Deșeuri menajere colectate separat, din care:	556,0	2251,20	1717,3	222,94	290
	- hârtie și carton	280,5	1136,88	205	51,14	110
	- sticlă	2,2	8,76	34	0,30	-
	- plastic	10,2	41,60	75,5	70,42	120
	- metale	263,1	1063,96	35,8	11,29	10
	- biodegradabile	-	-	-	-	-
	- altele	-	-	1367	89,79	50
1.4	Deșeuri voluminoase	4944,7	2452	2605,88	-	-
1.5	Deșeuri generate și necolectate*	18503,1	16856,6	14709,36	36391	34002
2.	Deșeuri din servicii municipale	45.493,5	18.687,7	20.142	28.056	28.920
2.1	Deșeuri din grădini și parcuri	10775,5	3062,7	2859	6272	11020
2.2	Deșeuri din piețe	5453	3078	3096	5612	2710
2.3	Deșeuri stradale	29265	12547	14187	16172	15190
3.	Deșeuri din construcții și demolări,	5.084	9.031	1.886	3.286	10.240

	Tipuri principale de deșeuri	Anul 2002 (tone)	Anul 2003 (tone)	Anul 2004 (tone)	Anul 2005 (tone)	Anul 2006 (tone)
4.	Alte deșeuri	3.008	2.916	1.776,151	3.108,7	2.642,7
	TOTAL deșeuri generate	199.112,9	180.161,3	193.668,6	261.352,7	284.554,7

Deșeuri biodegradabile

Deșeurile biodegradabile din deșeurile municipale sunt reprezentate de:

- deșeurile biodegradabile rezultate în gospodării și unități de alimentație publică;
- deșeuri vegetale din parcuri și grădini;
- deșeuri biodegradabile din piețe;
- componenta biodegradabilă din deșeurile stradale;
- hârtia dar numai cea de foarte proasta calitate, ce nu poate fi reciclată.

Deși hârtia și cartonul fac parte din grupa deșeurilor biodegradabile, este indicată reciclarea și recuperarea acestora, în special când aceasta este de calitate ridicată. Soluțiile de recuperare și reciclare disponibile, care ar reduce cantitățile depozitate, ar fi:

- compostarea (digestia aerobă);
- digestia anaerobă cu producerea și colectarea de biogaz;

Pentru a obține un compost de bună calitate, este necesară colectarea separată a materiei organice din deșeuri și este recomandabil să se evite colectarea materialelor biodegradabile din mediile urbane dense, acestea putând fi contaminate cu metale grele. Colectarea selectivă a deșeurilor biodegradabile în regiuni în care populația locuiește în medii verzi (în sistem „Usa-Usa” sau „Aport Voluntar”) permite obținerea unui compost de bună calitate. În prezent în județul Timiș nu există stații de compostare și nu există o piață de desfacere pentru compost.

Tab. 2.3.5.2. Cantitățile de deșeuri biodegradabile depozitate în anul 2006, tone

Județul Timiș		
Flux de deșeu	Conținut în biodegradabil	Cantitatea de deșeuri biodegradabile depozitate (tone)
Deșeuri menajere colectate în amestec de la populație	54 %	75551,4
Deșeuri asimilabile colectate în amestec din comerț, industrie, instituții	45 %	30847,5
Deșeuri din parcuri și grădini	95 %	10469
Deșeuri din piețe	90 %	2439
Deșeuri stradale	20 %	3038
Total deșeuri biodegradabile depozitate		122.344,9

Deșeuri de ambalaje

Principiile specifice activității de gestionare a deșeurilor de ambalaje sunt:

- prevenirea producerii deșeurilor de ambalaje,
- reutilizarea ambalajelor,
- reciclarea deșeurilor de ambalaje,
- alte forme de valorificare a deșeurilor de ambalaje care să conducă la reducerea cantităților eliminate prin depozitare finală.

Cantități importante de deșeuri de ambalaje se regăsesc în deșeurile menajere și asimilabile colectate de la populație (deșeuri de ambalaje din hârtie/carton, plastic, metal, sticlă) cât și în deșeurile colectate din industrie. Prin transpunerea Directivei 94/62/CE în legislația națională - responsabilitatea implementării acestui document revine operatorilor economici care produc, introduc pe piață și distribuie ambalaje și produse ambalate cât și Consiliilor Locale Orășenești .

Tab. 2.3.5.3. Cantitățile de ambalaje introduse pe piață și deșuri de ambalaje preluate în vederea valorificării în anul 2006, tone

Materialul	Ambalaje corespunzătoare produselor ambalate introduse pe piață de către producători și importatori (tone)	Deșuri de ambalaje preluate în vederea valorificării de la persoane fizice sau juridice de către agenții economici autorizați(tone)
Sticlă	2149,44	11,18
Plastic	4644,05	3624,76
Hârtie și carton	2419,67	7081,28
Metale	468,94	6293,51
Lemn	603,49	0
Altele	2,75	0
Total	10288,34	17010,73

Gestionarea deșeurilor de ambalaje s-a axat pe: colectarea separată, sortarea și în final reciclarea deșeurilor valorificabile. În cursul anului 2004 administrația publică locală din Timișoara, s-a implicat împreună cu operatorul de salubritate, în implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor de ambalaje, prin amplasarea mai multor baterii de containere pentru colectarea deșeurilor reciclabile, colectarea realizându-se prin aportul voluntar al cetățenilor.

Culorile containerelor, funcție de deșeurile colectate sunt următoarele :

- hârtie și carton – verde
- plastic – galben portocaliu
- metal –roșu închis
- sticlă - albastru

Începând cu decembrie 2005 a fost inițiat sistemul de colectare duală a deșeurilor reciclabile. Sistemul de colectare duală, presupune distribuirea gratuită de pubele de 240 l (în zonele de blocuri) sau saci de polietilenă de joasă densitate de 140 l (în zonele de case) - inscripționați corespunzător - împreună cu instrucțiuni de colectare, colectarea realizându-se pe două fracțiuni și anume fracțiunea deșeurilor reciclabile (hârtie/carton, plastic, doze de aluminiu, PET) și o a doua fracțiune reprezentată de resturi menajere.

În prezent sistemul de colectare duală este în curs de externalizare la nivelul întregului oraș și pe măsura implementării acestui sistem în diverse zone ale orașului, se renunță la sistemul de colectare prin baterii de containere, deoarece comparând cele două sisteme în privința cantităților de deșuri valorificabile colectate, s-a dovedit că sistemul de colectare duală este mult mai eficient.

Sistemul de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile, prin baterii de containere funcționează și în municipiul Lugoj și localitățile Făget, Moșnița Nouă, Ghiroda și Criciova cu satele arondate

Tratarea și valorificarea deșeurilor municipale

Deșeurile municipale reciclabile colectate selectiv de către operatorii de salubritate, sunt transportate la punctul de selectare, unde se realizează trierea materialelor iar apoi materialele valorificabile sunt livrate la diverși agenți economici valorificatori. Cantitățile de deșuri colectate selectiv au fost predate agenților economici valorificatori din județ și țară.

Pentru colectarea deșeurilor reciclabile de la populație și agenți economici, în județ operează agenți economici autorizați printre care – la Timișoara (SC Muller Guttentbrunn Recycling SRL, SC Celuloza și Oțel SRL, etc.), Lugoj (SC Erina Prest SRL, SC Midiamet SRL,) și de asemenea în celelalte localități ale județului. În privința deșeurilor de materiale plastice, în județ există doi agenți economici ce prelucrează astfel de deșuri : SC Alfaplast SA din localitatea Jebel și SC Alcrico SRL din localitatea Chișoda, materia primă secundară obținută fiind livrată la diverși beneficiari din țară (spre ex.SC Chimica Orăștie SA, SC Recolo Oradea SA, etc.) și din străinătate.

Lunar APM Timiș monitorizează cantitățile de deșuri colectate și valorificate de agenții economici autorizați și de operatorii de salubritate. Operațiile de tratare efectuate de operatorii economici autorizați pentru colectare, constă în sortare manuală pe grupe de materiale, presare, balotare.

Deșuri de producție

Producătorii și deținătorii de deșuri de producție, au obligația să asigure prevenirea producerii la sursă, manipularea, stocarea, colectarea, transportul, tratarea și eliminarea în siguranță a deșeurilor, fără să fie afectate negativ sănătatea populației și mediul înconjurător.

Conform prevederilor OU nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor cu completările și modificările ulterioare, producătorii de deșuri au obligația întocmirii planurilor proprii de gestionare a deșeurilor, care cuprind măsuri pentru diminuarea sau limitarea generării de deșuri, reutilizarea și/sau valorificarea acestora și eliminarea ecologică a deșeurilor nevalorificabile. De asemenea, au obligația de a ține evidența gestiunii deșeurilor.

Cantitățile de deșuri de producție generate anual, sunt înregistrate și raportate pe baza chestionarelor de anchetă statistică. Până în anul 2002 inclusiv, ancheta statistică de gestiunea deșeurilor a fost elaborată de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor în colaborare cu Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Protecția Mediului -ICIM București. Începând din 2003 ancheta statistică a fost elaborată în cadrul unui Program PHARE RO/IB 0107.04:”Conformarea sistemului statistic din România cu cel al Uniunii Europene” în beneficiul Institutului Național de Statistică, care a avut ca partener Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor. Contractul s-a realizat de către grupul de firme grecești LDK-ENVECO-EMEP împreună cu colaboratori – institute din țară, partenerul român pentru componenta deșuri fiind INCD-ECOIND.

Conform datelor statistice înregistrate, în perioada 2002 – 2006 cantitățile de deșuri industriale generate în județul Timiș, au avut următoarea evoluție:

Tab. 2.3.5.4. Evoluția cantităților de deșuri de producție generate, în tone

Județul	2002	2003	2004	2005	2006
Timiș	157.814	148.240	83.262	352.528	104.722

Deșuri periculoase

Deșeurile periculoase dau cel mai mare posibil impact asupra sănătății populației și mediului înconjurător și din acest motiv este necesară o gestionare riguroasă de la producere până la eliminarea finală. Conform principiului “poluatorul plătește” producătorii de deșuri periculoase sunt responsabili pentru gestionarea deșeurilor periculoase generate.

Din totalul deșeurilor de producție generate la nivelul județului Timiș în anul 2006, aproximativ 4 % reprezintă deșuri periculoase. În tabelul 8.3.1. este prezentată evoluția cantităților de deșuri periculoase generate la nivelul județului Timiș.

Tab. 2.4.5.5. Evoluția cantităților de deșuri periculoase generate, în tone

Județul	2002	2003	2004	2005	2006
Timiș	2.164	4.719	7.914	7.681	3.164

Gestionarea deșeurilor de producție

Tab. 2.3.5.6. Situația gestionării deșeurilor de producție în anul 2006

Nr. Crt.	Categoría de deșuri cf. H.G. nr.856/2002	Cantități (tone)		
		generate	valorificate	eliminate/stocate
1	02 Deșuri din agricultură, prepararea și procesarea alimentelor	11313,040	10140,500	828/0,639
2	03 Deșuri din prelucrarea lemnului, plăcilor și a mobilei	17094,230	16905,430	63/206,500
3	04 Deșuri din industria textilă și a pielăriei	528,471	144,180	378,450/5,840

4	05 Deseuri de la rafinarea petrolului, purificarea gazelor naturale si tratarea pirolitica a carbonilor	1480	1200	-/480
5	06 Deșeuri din procese chimice anorganice	727,945	20,220	0,005/707,720
6	07 Deseuri din procese chimice organice	4215,640	3973,040	161,400/40284,060
7	08 Deseuri de la producerea, prepararea, furnizarea si utilizarea(ppfu) straturilor de acoperire(vopsele, lacuri si emailuri vitroase), a adezivilor, ciclurilor si cernelurilor tipografice	289,217	17,200	275,300/22,182
8	10 Deseuri din procese termice	42196,627	2230,880	36567,920/4246,400
9	11 Deșeuri de la tratarea chimică a suprafețelor și tratamentele de suprafață ale metalelor și materialelor plastice	382,150	922	74,150/268
10	12 Deșeuri de la modelarea, tratarea mecanică și fizică a suprafețelor metalelor și a materialelor plastice	2395,950	2296,700	79,200/29,110
11	13 Deseuri uleioase si deseuri de combustibili lichizi(cu exceptia uleiurilor comestibile si a celor din cap.5,12,19)	110,790	78,850	37,820/19,172
12	14 Deseuri de solventi organici, agenti de racire si carburanti(cu exceptia 07 si 08)	17,301	12,690	4,490/0,115
13	15 Deșeuri din ambalaje; materiale absorbante, materiale de lustruire, filtrante si imbracaminte de protectie, nespecificate in alta parte	8028,071	7334,305	224,445/500,732
14	17 Deșeuri din construcții și demolări	5433,680	4578,660	10,750/995,200
15	18 Deseuri din activitati de ocrotire a sanatatii umane	261,728	-	261,728/-
16	19 Deșeuri de la instalatii de tratare a reziduurilor, de la statiile de epurare a apelor uzate si de la tratarea apelor pentru alimentare cu apa si uz industrial	8693,907	1328,050	3007,500/5436,070
17	16 Deșeuri nespecificate	1348,495	1235,905	67,325/451,845
18	20 Frațiuni colectate separat din comerț, industrie,	204,870	74,070	130/13,803

	instituții			
TOTAL		104722,112	52492,680	42171,483/53667,588

Din datele prezentate rezultă că aproximativ 50% din deșeurile de producție generate în județul Timiș în cursul anului 2006, au fost valorificate și aproximativ 40% au fost eliminate. Cele mai mari cantități de deșeuri au fost generate în cadrul următoarelor activități: din procese termice, din agricultură, prepararea și procesarea alimentelor, din prelucrarea lemnului. Cantitățile mari de deșeuri ce apar ca și existente în stoc - generate din anii anteriori - sunt stocate în cadrul fostei unități SC Solventul SA aflată în prezent în lichidare judiciară.

Deșeuri nepericuloase

Din totalul cantității de deșeuri de producție generate în anul 2006, aproximativ 96 % reprezintă deșeuri de producție nepericuloase.

Tab. 2.3.5.6. Situația gestionării deșeurilor de producție nepericuloase în anul 2006

Nr. Crt.	Categorია de deșeuri cf.H.G. nr.856/2002	Cantități (tone)		
		generate	valorificate	eliminate/stocate
1	02 Deșeuri din agricultură, prepararea și procesarea alimentelor	11313,040	10140,500	828,000/0,639
2	03 Deșeuri din prelucrarea lemnului, plăcilor și a mobilei	17094,230	16905,430	63,000/206,500
3	04 Deșeuri din industria textilă și a pielăriei	411,771	27,480	378,450/5,840
4	06 Deșeuri din procese chimice anorganice	9,920	9,720	-/0,200
5	07 Deșeuri din procese chimice organice	4112,960	3973,040	78,060/16762,060
6	08 Deșeuri de la producerea, prepararea, furnizarea și utilizarea(ppfu)straturilor de acoperire(vopsele, lacuri și emailuri vitroase), a adezivilor, ciclurilor și cernelurilor	138,310	17,200	125,120/8,780
7	10 Deșeuri din procese termice	42196,627	2230,880	36567,920/4246,400
8	11 Deșeuri de la tratarea chimică a suprafețelor și tratamentele de suprafață ale metalelor și materialelor plastice	360,000	922,000	52,000/268
9]	12 Deșeuri de la modelarea, tratarea mecanică și fizică a suprafețelor metalelor și a materialelor plastice	2394,890	2295,640	79,200/29,110
10	15 Deșeuri din ambalaje; materiale absorbante, materiale de lustruire, filtrante și îmbracaminte de protecție, nespecificate în alta parte	7974,161	7334,305	170,030/500,732
11	17 Deșeuri din construcții și demolări	5392,930	4578,660	-/965,200

12	19 Deșeuri de la instalații de tratare a reziduurilor, de la stațiile de epurare a apelor uzate și de la tratarea apelor pentru alimentare cu apă și uz industrial	8693,907	1328,050	3007,500/5436,070
13	16 Deșeuri nespecificate	1260,606	1176,936	-/447,611
14	20 Frațiuni colectate separat din comerț, industrie, instituții	204,560	73,76	130,000/0,700
15	TOTAL	101557,912	51013,601	41479,280/28877,842

Se constată că deșeurile de producție nepericuloase ce s-au generat în județul Timiș în cursul anului 2006, au fost constituite în mare parte din deșeurile provenite din agricultură, prelucrarea lemnului și deșeuri din procese termice (cenușa de la termocentrală). După cum se observă din tabel 50,23 % din totalul deșeurilor nepericuloase de tip industrial au fost valorificate, fie prin reutilizare, fie prin prelucrare în județ sau alte județe. Pe tipuri de deșeuri s-au valorificat în cele mai mari procente următoarele: 98,89% din deșeurile rezultate din prelucrarea lemnului, 84,90% din deșeurile din construcții și demolări, 91,97 % din deșeurile de ambalaje generate. Au fost eliminate 40,84 % din deșeurile nepericuloase industriale prin depozitare.

Categoriile de deșeuri industriale nepericuloase eliminate prin depozitare sunt zgura și cenușa de termocentrală, nămolurile de la stațiile de epurare, deșeuri din industria textilă și a pielăriei.

Deșeuri periculoase

Tab. 2.3.5.7. Situația gestionării deșeurilor de producție periculoase în anul 2006

Nr. Crt.	Categorია de deșeuri cf.H.G. nr.856/2002	Cantități (tone)		
		generate	valorificate	eliminate/stocate
1	04 Deșeuri din industria textilă și a pielăriei	116,700	116,700	-
2	05 Deșeuri de la rafinarea petrolului, purificarea gazelor naturale și tratarea pirolitică a cărbunilor	1480	1200	-/480
3	06 Deșeuri din procese chimice anorganice	718,028	10,500	0,005/707,520
4	07 Deșeuri din procese chimice organice	102,680	-	83,540/23522
5	08 Deșeuri de la producerea, prepararea, furnizarea și utilizarea (ppfu) straturilor de acoperire (vopsele, lacuri și emailuri vitroase), a adezivilor, ciclurilor și cernelurilor tipografice	150,907	-	150,180/13,402
6	11 Deșeuri de la tratarea chimică a suprafețelor și tratamentele de suprafață ale metalelor și materialelor plastice	22,150	-	22,150/-

7	12 Deșeuri de la modelarea, tratarea mecanică și fizică a suprafețelor metalelor și a materialelor plastice	1,060	1,060	-
8	13 Deșeuri uleioase și deșeuri de combustibili lichizi (cu excepția uleiurilor comestibile și a celor din cap.5,12,19)	110,790	78,850	37,820/19,172
9	14 Deșeuri de solvenți organici, agenți de răcire și carburanți (cu excepția 07 și 08)	17,301	12,690	4,490/0,115
10	15 Deșeuri din ambalaje; materiale absorbante, materiale de lustruire, filtrante și îmbrăcăminte de protecție, nespecificate în altă parte	53,910	-	54,415/-
11	17 Deșeuri din construcții și demolări	40,750	-	10,750/30
12	18 Deșeuri din activități de ocrotire a sănătății umane	261,728	-	261,728/-
13	16 Deșeuri nespecificate	87,889	58,969	67,325/4,234
14	20 Frațiuni colectate separat din comerț, industrie, instituții	0,310	0,310	-/13,103
TOTAL		3164,203	1479,079	692,404/24789,546

Conform datelor prezentate, aproximativ 46,74 % din totalul deșeurilor de producție periculoase generate în cursul anului 2006, au fost valorificate iar 21,88 % au fost eliminate. Principalele tipuri de deșeuri periculoase generate au fost șlamurile rezultate de la depozitarea produselor petroliere, uleiurile uzate, solvenți uzați, diverse materiale cu conținut de solvenți, zațuri de la fabricarea vopselelor, amestecuri de grăsimi și uleiuri din separatoarele de grăsimi, deșeuri de adezivi și cleiuri, baterii și acumulatori cu plumb.

Procedeele de valorificare utilizate au fost regenerarea solvenților, recuperarea uleiurilor uzate pentru rerafinarea și reutilizarea lor, recuperarea bateriilor și acumulatorilor cu plumb. Deșeurile periculoase au fost eliminate prin incinerare sau au fost stocate temporar în vederea incinerării.

În municipiul Timișoara funcționează incineratorul de deșeuri medicale și alte deșeuri periculoase al SC Pro Air Clean SA Timișoara. Cantitatea de deșeuri periculoase incinerate în anul 2006 - conform raportării statistice - a fost de 1457,238 t, cantitate preluată atât din județul Timiș cât și din alte județe ale țării. Cele mai mari cantități de deșeuri incinerate au fost deșeurile de vopsele și lacuri cu conținut de substanțe periculoase, nămoluri de la vopsele și lacuri cu conținut de substanțe periculoase, ambalaje contaminate, deșeuri uleioase, deșeuri medicale.

Deșeuri generate de activități medicale

Colectarea, transportul și eliminarea deșeurilor rezultate din activitățile medicale se realizează în conformitate cu Ordinul nr. 219/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitățile medicale și a Ordinului nr. 2/2004 privind aprobarea procedurii de reglementare și control a transportului deșeurilor pe teritoriul României, cu modificările ulterioare.

Deșeurile rezultate din activitățile medicale sunt clasificate ca deșeuri nepericuloase (rezultate din activitatea serviciilor medicale, tehnico medicale, administrative, de cazare, a blocurilor alimentare și a oficiilor de distribuire a hranei) și deșeuri periculoase (anatomo-patologice și părți anatomice, deșeuri infecțioase, înțepătoare-tăietoare, chimice și farmaceutice).

Pentru deșeurile periculoase rezultate din activitățile medicale, durata depozitării temporare nu trebuie să depășească 72 ore, din care 48 ore în incinta unității și 24 ore pentru transport și eliminare finală.

În județul Timiș, SC PRO AIR CLEAN SA, este autorizată pentru preluarea în vederea incinerării a deșeurilor periculoase. Incineratorul de deșeurii periculoase are o capacitate de incinerare de 9,8 tone/zi.

Cantitatea de deșeurii medicale incinerată provine de la spitalele ale căror crematorii au fost închise și dezafectate, cabinetele medicale private din județul Timiș, precum și de la unitățile medicale din alte județe.

Deșeurii de echipamente electrice și electronice

Creșterea nivelului de trai al românilor și evoluția societății a determinat apariția a tot mai multor tipuri noi de deșeurii, multe puternic poluante. Printre acestea se numără și deșeurile de echipamente electrice și electronice.

De aceea România a adoptat Hotărârea de Guvern nr. 448/ 2005 privind gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice, prin care orice producător, distribuitor și consumator de echipamente electrice și electronice este obligat prin lege, ca la sfârșitul perioadei de viață a produsului, să predea aceste deșeurii la agenți autorizați, fiind interzisă aruncarea acestor deșeurii împreună cu cele menajere.

La nivelul municipiului Timișoara, administrația publică locală a transferat operatorului de servicii de salubritate, SC Retim Ecologic Service SA, activitatea privind colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice. Astfel operatorul de salubritate a înființat 4 puncte de colectare a DEEE-urilor-Calea Torontalului nr. 94, Aleea Avram Imbroane nr. 70, Calea Moșniței nr. 2, Str. Energiei nr. 3.

Pentru municipiul Lugoj (localitate cu peste 20.000 locuitori), SC Salprest SA gestionează punctul de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice.

De asemenea la nivelul județului Timiș, activitatea de colectare a DEEE-urilor este desfășurată de SC Muller Guttenbrunn Recycling SRL, SC Cuzman Company SRL, și SC Erina Prest SRL.

În anul 2007, urmare a inițiativelor Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile, în municipiul Timișoara, respectiv municipiul Lugoj s-au desfășurat două campanii pentru colectarea

deșeurilor de echipamente electrice și electronice. Astfel în 6 octombrie 2007 s-a colectat o cantitate de 19,57 tone, iar în timpul campaniei din 3 noiembrie 2007, s-au colectat 11, 68 tone DEEE.

De asemenea în perioada 15.10-30.10.2007, în municipiul Timișoara s-a desfășurat “Curățenia de Toamnă 2007”, în decursul căreia s-au colectat 7, 240 tone deșeuri de echipamente electrice și electronice.

2.3.6. Radioactivitatea

Rețeaua Națională de Supraveghere a Radioactivității Mediului (RNSRM) face parte din sistemul integrat de supraveghere a poluării mediului pe teritoriul României, din cadrul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor. Organizarea și funcționarea RNSRM se realizează în baza Legii protecției mediului 137/1995, cu modificările și completările ulterioare, și a Ordinului nr. 338/2002 al ministrului apelor și protecției mediului.

Înființată în anul 1962, RNSRM constituie o componentă specializată a sistemului național de radioprotecție, care realizează supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind radioprotecția mediului și asigură îndeplinirea responsabilităților MMGA privind detectarea, avertizarea și alarmarea factorilor de decizie în cazul unor evenimente cu impact radiologic asupra mediului și sănătății populației.

La nivelul anului 2007 RNSRM a cuprins un număr de 37 de stații din cadrul agențiilor de protecție a mediului, coordonarea științifică și metodologică fiind asigurată de laboratorul național de referință pentru radioactivitatea mediului din cadrul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

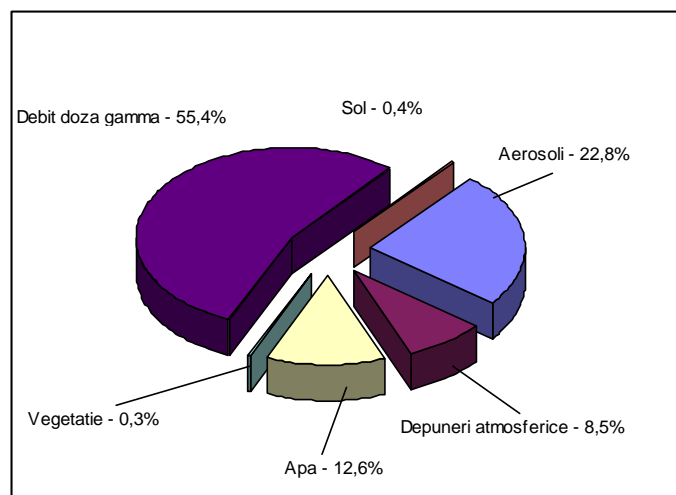
Stația de Radioactivitate a Mediului Timișoara și-a început activitatea în anul 1967, efectuând în prezent măsurători de radioactivitate beta globală pentru toți factorii de mediu, calcule de concentrații ale radioizotopilor naturali Radon și Toron, cât și supravegherea dozelor gamma absorbite în aer.

Stația de Radioactivitate a Mediului Timișoara derulează un program standard de supraveghere a radioactivității mediului de 11 ore/zi. Acest program standard de recoltări și măsurători asigură supravegherea la nivelul județului, în scopul detectării creșterilor nivelurilor de radioactivitate în mediu și realizării avertizării / alarmării factorilor de decizie. Sunt bine stabilite fluxurile de date zilnice sau lunare pentru situații normale, cât și procedurile standard de notificare, avertizare, alarmare precum și fluxul de date în cazul sesizării unei depășiri ale pragurilor de atenționare / avertizare / alarmare.

Situația radioactivității mediului pe teritoriul județului Timis în anul 2007

Programul standard de supraveghere a radioactivității mediului

Starea radioactivității mediului pentru județul Timiș rezultă din măsurătorile beta globale pentru factorii de mediu: aerosoli atmosferici, depuneri uscate și precipitații atmosferice, ape, sol și vegetație. S-au efectuat un număr de 7406 analize beta globale (imediate și întârziate) și de doză gamma externă. Ponderea numărului de analize pe factor de mediu monitorizat este prezentată în graficul următor:

Valorile masurate ale radioactivitatii beta globale si a dozei gamma s-au situat mult sub limitele existente in domeniu, incadrandu-se in limitele de variatie ale fondului natural de radiatie.

Activitatile de extracție și procesare a petrolului și gazelor naturale sunt însoțite, în unele cazuri de acumularea de materiale radioactive naturale la concentrații ridicate. Cea mai importantă parte a activității acestor materiale o constituie radionuclizii din seriile U-238 și Th-232 prezenți în formațiunile geologice în care se găsește zăcămintul de hidrocarburi.

Exploatarea zăcămintelor de gaze din zona comunei Dumbrăvița, ce s-a realizat cu evacuarea apei de zăcămint în canalul situat la liziera pădurii, a determinat acumularea de radionuclizi din seriile naturale ale uraniului și thoriului.

Investigarea și delimitarea zonelor cu potențial de poluare radioactivă s-a realizat pe baza unui studiu realizat de SC GEO PROSPECT SRL Ștei - județul Bihor. Concluziile studiului și punctul de vedere al Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare ce evidențiau faptul că nu există un risc radiologic imediat pentru populație, au stat la baza emiterii autorizației de mediu ce cuprindea și Programul de conformare și a avizului de mediu pentru privatizare cu obligațiile de mediu (stabilirea perimetrului de izolare a zonelor în care s-au măsurat valori care se situează la nivelul a câtorva fonduri naturale, jalonarea zonei, marcarea zonei cu plăci avertizoare, continuarea studiilor). Următorul studiu a fost realizat de Sucursala Cercetări Nucleare Pitești a Regiei Autonome pentru Activități Nucleare. Pe baza acestui studiu s-au stabilit acțiunile necesare a fi efectuate: defrișarea și desecarea zonei, continuarea studiului în urma căruia se vor stabili măsurile pentru refacerea mediului în zonă.

2.3.7. Zone critice privind deteriorarea calitatii mediului pe teritoriul judetului Timis

Zone critice sub aspectul poluării aerului

Prin analizarea rezultatelor obținute în activitatea de monitorizare a calității factorilor de mediu se constată că cele mai frecvente depășiri ale valorilor s-au înregistrat la pulberile în suspensie și pulberile sedimentabile în perimetrul municipiului Timișoara. Valoarea mediei anuale pentru pulberile în suspensie PM10 măsurate în centru orașului reprezintă 126,46% din valoarea limită.

Valoarea mediei anuale pentru pulberile în suspensie măsurate în zona industrială Stan Vidrighin reprezintă 102,67% din concentrația maximă admisibilă conform STAS 12574-87.

Pulberile sedimentabile măsurate în zona centrală și zonele industriale ale orașului au depășit concentrația maximă admisibilă lunară, reprezentând până la 311,23 % din valoarea impusă conform STAS 12574-87.

Frecvente depășiri pentru concentrațiile pulberilor sedimentabile au fost înregistrate în localitățile Lugoj, Buziaș, Jimbolia, Utvin, Șag și Pădureni.

Cele mai mari depășiri au fost înregistrate în localitățile:

- Lugoj – valoarea reprezintă 331,59% din concentrația maximă admisibilă conform STAS 12574-87
- Șag - aflată în vecinătatea centralei termice a orașului și a deponeului de deșeuri menajere a municipiului Timișoara și valoarea reprezintă 256,12% din concentrația maximă admisibilă conform STAS 12574-87.
- Pădureni – aflată în vecinătatea fabricii de nutrețuri combinate și valoarea reprezintă 185,94% din concentrația maximă admisibilă conform STAS 12574-87

În privința dioxidului de sulf și de azot nu au fost depășite concentrațiile medii anuale, valorile limită orare și lunare conform Ordinului MAPM TIMIS nr 592/2002. Concentrațiile de amoniac măsurate în partea de sud a orașului Timișoara s-au apropiat de concentrația maximă admisibilă conform STAS 12574-87.

Monitorizarea concentrației în ozon în centrul municipiului Timișoara nu a semnalat valori mai mari de 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ care reprezintă valoarea țintă cât și obiectivul pe termen lung (valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore).

Zone critice sub aspectul poluării apelor de suprafață

Cursul de apă Bega navigabil (sector aval mun. Timișoara-frontieră) pe o lungime de 34 km suferă de o modificare majoră a calității apei comparativ cu sectorul amonte Timișoara (de clasa a II a la clasa a III-a) fiind afectat de:

- evacuările de ape uzate de pe vatra municipiului Timișoara la un debit mediu de 1630 l/s, ape uzate epurate doar mecanic (din necesitatea renunțării la treapta biologică pentru construcția stației reabilite pe același amplasament)

- folosind prevederile HG 352/2005 anexa 3 NTPA 001 art.4 alin.11 conform căruia utilizatorii care realizează capacități de epurare în conformitate cu programul de etapizare pot beneficia, pe o perioadă limitată de valori majorate ale indicatorilor admiși la evacuare ceea ce conduce la un procent teoretic mic de ape uzate insuficient epurate

- procesul accentuat de mineralizare a substanțelor organice din nămolul depozitat pe patul albiei canalului Bega (în cele două biefuri cu navigație întreruptă de circa 10 ani). În perioadele calde ale anului, nămolul putrescibil este pus în mișcare și antrenat în apă, mineralizarea acestuia producându-se cu un consum mare de oxigen.

În anul 2007 oxigenul dizolvat în secțiunea Otelec situată în zona de frontieră (secțiune integrată în subsistemul de monitoring pentru ape curgătoare de suprafață atât în flux informațional lent cât și cel rapid zilnic) oxigenul dizolvat s-a situat sub limita biologică în perioada de timp (aprilie-octombrie) în 160 zile reprezentând 44 % din zilele anului.

Cursul de apă Bega Veche (sector amonte confluență Apa Mare – frontieră) pe o lungime de 26 km este de clasa a III-a la indicatorii aferenți grupelor regim de oxigen și salinitate. Calitatea apei în această secțiune a fost influențată de aportul afluentului Apa Mare cu afluenții aferenți (având clasa a III-a de calitate) care are un bazin hidrografic de 734 km² și traversează mai multe localități precum și de poluarea din cadru natural.

Cursul de apă Șurgani este caracterizat printr-un debit de diluție redus și o scurgere redusă. Calitatea globală a apei pe acest sector a fost de clasa a IV-a, afectată de evacuările de ape uzate insuficient epurate din orașul Buziaș și surse de poluare difuză din zona agricolă.

Cursul de apă Lanca Birda pe toată lungimea a fost de clasa a III-a. Apele uzate colectate de Lanca Birda sunt ape uzate provenite din surse de poluare difuză.

Cursul de apă Birdanca:

Calitatea apei în secțiune s-a încadrat în limitele clasei a IV-a. Sursele de poluare care influențează calitatea apei sunt apele uzate neepurate provenite din canalizarea orașelor Deta și Gătaia precum și surse de poluare difuză.

Cursul de apă Moravița:

Pe acest curs de apă nu sunt surse de poluare organizate, poluarea fiind produsă de sursele de poluare difuză și din cadrul natural. Debitul de diluție este zero, bazinul hidrografic fiind echipat cu lucrări de apărare împotriva inundațiilor. Calitatea fizico-chimică a apei s-a încadrat în clasa a III-a de calitate.

Zone critice sub aspectul poluării apelor subterane

Calitatea apelor subterane în majoritatea forajelor executate în stratul acvifer freatic prezintă o îmbunătățire față de anul anterior, înregistrându-se totuși depășiri ale limitei maxime admise (conform prevederilor legii 311/2004) la cel puțin un indicator de caracterizare a calității apei.

Zonele critice de poluare, evidențiate și în Harta calității apelor subterane, cu depășirea de mai multe ori a limitei maxime admise conform prevederilor Legii 311/2004 (Legea privind apa potabilă) la substanțe organice, amoniu, mangan, fosfați sunt situate în bazinele hidrografice ale următoarelor cursuri de apă:

- pe canalul Bega sectorul Balinț – datorită lipsei canalizării precum și a administrării incorecte de îngrășăminte chimice pe terenurile agricole;

- pe canalul Bega aval Timișoara – frontieră în special poluare difuză.

- pe râul Timiș superior în zona orașului Lugoj, pe râul Timiș aval Coștei - frontieră, cu proveniență a poluării de la gospodăria comunale datorită insuficienței rețele de canalizare și a lipsei stațiilor de epurare a apelor menajere precum și poluare difuză.

- pe râul Bârzava sectorul aval Bocșa - frontieră, cu proveniență a poluării remanente de la complexele zootehnice și a complexelor de creștere a păsărilor (Bocșa), gospodăria comunale (Bocșa și Deta) și poluare difuză.

- pe cursul superior al râului Bega Veche și afluenții situați în bh superior al acestuia, cu proveniență a poluării de la activități agrozootehnice și bazinele de stocare a dejecțiilor de la fostele ferme de creștere a suinelor, cât și din poluarea difuză.

Se menține ridicat nivelul poluării în stratul acvifer freatic și în zonele în care anumite unități productive și-au redus mult activitatea sau chiar au fost închise.

În stratul acvifer de adâncime calitatea apei este necorespunzătoare în majoritatea forajele investigate, înregistrându-se depășiri ale limitei maxime admise la indicatorul amoniu de până la 53 ori în zona Biled, la substanțe organice de până la 15 ori în zona Liebling, iar la mangan de până la 22,6 ori în zona Unip.

În Spațiul hidrografic Banat prin sistemele centralizate de alimentare cu apă, 43,5% din totalul cerinței de apă pentru nevoile populației se asigură din foraje de medie și mare adâncime.

Din totalul surselor de impurificare din bazinul Bega-Timiș, funcție de debitul de ape uzate deversate și a cantităților de nocivități evacuate, s-au selectat un număr de 3 surse de poluare: R.A. Apă Canal AQUATIM Timișoara, MERIDIAN 22 Lugoj, SC AQUATIM SA Sucursala Deta.

Calitatea apelor subterane în anul 2007 în majoritatea forajelor executate în stratul acvifer freatic prezintă o îmbunătățire față de anul anterior, înregistrându-se totuși depășiri ale limitei maxime admise (conform prevederilor legii 311/2004) la cel puțin un indicator de caracterizare a calității apei.

Se menține ridicat nivelul poluării în stratul acvifer freatic și în zonele în care anumite unități productive și-au redus mult activitatea sau chiar au fost închise. În stratul acvifer de adâncime calitatea apei este necorespunzătoare în majoritatea forajele investigate, înregistrându-se depășiri ale limitei maxime admise la indicatorul amoniu de până la 53 ori în zona Biled, la substanțe organice de până la 15 ori în zona Liebling, iar la mangan de până la 22,6 ori în zona Unip. În Spațiul hidrografic Banat prin sistemele centralizate de alimentare cu apă, 43,5% din totalul cerinței de apă pentru nevoile populației se asigură din foraje de medie și mare adâncime.

Zone critice sub aspectul degradării solurilor

Poluarea solului în urma unor activități antropice, la nivelul județului Timiș, este cauzată în principal de: depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale, menajere și dejecții animaliere.

Cea mai importantă sursă de poluare a solului în județul Timiș este datorată activităților trecute și actuale de creștere a porcinelor în sistem industrial, prin batalurile de stocare a dejecțiilor lichide și a depozitelor de dejecții deshidratate situate în vecinătatea fermelor ce au aparținut S.C. COMTIM S.A. Timișoara.

Complexele de creștere intensivă a animalelor generează serioase probleme ecologice datorate producerii, într-un spațiu restrâns, a unor concentrații mari de reziduuri digestiv-metabolice. Deoarece reziduurile sunt evacuate prin spalarea cu apă, înseamnă că aceste ecosisteme sunt producători majori de ape uzate cu un puternic potențial de poluare a ecosistemelor din jur.

Situatia fermelor ce apartin de SC Smithfield SRL in anul 2008 se prezinta astfel:

Nr. crt.	Ferme de reproducție (scroafe)	Ferme de creștere – îngrășare (ferme noi)	Ferme de îngrășare
1.	Birda	Jimbolia 2	Pădureni
2.	Periam	Jimbolia 4	Pața
3.	Voiteni	Sânpetru Mare	Peciu Nou
4.	Bacova	Mașloc	Ciacova
5.	New Gătaia	Periam 1	Beregsău
6.		Igrăș 1	Bulgăruș
7.		Igrăș 2	Cenei
8.		Nițchidorf 1	Stamora Germană
9.		Nițchidorf 2	Gătaia
10.		Nițchidorf 3	
11.		Boldur 1	
12.		Boldur 2	
13.		Boldur 3	
14.		Biled	
15.		Iecea Mare 1	
16.		Dudeștii Vechi 1	
17.		Sănnicolau 1	

18.		Sânnicolau 2	
TOTAL	5	18	9

Strategia de dezvoltare a SC Smithfield Ferme SRL până în 2012 este următoarea:

Capacitatea de producție estimată pe tipuri de fermă (capete)	2008	2009	2010	2011	2012
Ferme de reproducție	50.000 (5 ferme)	60.000 (6 ferme)	70.000 (7 ferme)	80.000 (8 ferme)	90.000 (9 ferme)
Ferme de creștere – îngrășare	147.000 (18 ferme)	147.000 (18 ferme)	147.000 (18 ferme)	147.000 (18 ferme)	147.000 (18 ferme)
Ferme de îngrășare	326.000 (9 ferme)	326.000 (9 ferme)	326.000 (9 ferme)	326.000 (9 ferme)	326.000 (9 ferme)

Alte activități care generează sau pot genera poluarea solului :

- depozitarea deșeurilor urbane provenite din municipiile Timișoara și Lugoj, precum și cele 5 orașe ale județului pe depozitele neorganizate, reprezintă o sursă de poluare a solului pe o suprafață de cca. 60 ha;
- practica depozitării deșeurilor menajere provenite din localitățile rurale pe depozite neorganizate, constituie surse punctiforme de poluare a solului pe suprafețe de cca. 158 ha;
- presiunea asupra solului reprezentată de tratamentele de protecție a culturilor: utilizarea diferitelor produse fitosanitare cu grad de toxicitate ridicat, administrarea îngrășămintelor chimice fără un studiu în prealabil a rezervelor de elemente fertilizante deja existente în sol, ș.a;
- activitățile industriale desfășurate în municipiile Timișoara și Lugoj, dar și în alte localități din județ, pot constitui surse de poluare prin emisiile atmosferice sau prin depozitarea deșeurilor și a nămolurilor rezultate.

Degradarea solului este un proces complex în care sunt implicați numeroși factori. Unul din factorii care are o influență foarte mare asupra degradării solului este eroziunea. Fenomenele de eroziune naturală și antropică sunt prezente în zonele de câmpie înaltă și de deal, fiind influențate de pantă, regimul hidric, structura culturilor, tehnologia de prelucrare a solului, alte activități umane, ca de exemplu pășunatul excesiv și defrișarea pădurilor.

Factorii care determină eroziunea hidrică pot fi: principali (precipitații atmosferice, activitatea antropică) și favorizanți (relieful, solul, roca, vegetația).

La nivelul județului Timiș, conform datelor transmise de către D.A.D.R Timiș și O.S.P.A Timișoara, s-a identificat o suprafață totală de 6615,0 ha terenuri grav deteriorate de procese de eroziune naturală și antropică, care au fost constituite în unități de inventariere pentru reconstrucția ecologică.

Reconstrucția ecologică a solurilor

Refacerea mediului geologic și a ecosistemelor terestre afectate constă în aducerea acestora cât mai aproape de starea naturală, prin aplicarea unor măsuri de curățare, remediere și/sau reconstrucție ecologică, complementare și compensatorii, și prin eliminarea oricărui risc semnificativ de impact asupra acestora, conform categoriei de folosință a terenului.

Procesul de refacere a mediului geologic constă în îndepărtarea surselor de contaminare de pe amplasament, în izolarea și decontaminarea ariilor contaminate, limitarea și eliminarea posibilităților de răspândire a poluanților în mediul geologic și în atingerea valorilor limită admise pentru concentrațiile de poluanți.

Metodologiile de refacere a mediului geologic se stabilesc în urma analizei raportului geologic final de investigare și evaluare a poluării mediului geologic și, după caz, a studiului evaluării de risc, luând în considerare următoarele:

a) caracteristicile și funcțiile solului, ale formațiunilor geologice și ale apelor subterane;

- b) tipul și concentrația, gradul de risc pe care îl prezintă poluanții, organismele sau microorganismele nocive;
- c) distribuția poluanților în mediul geologic;
- d) volumul solului poluat sau subsolului care necesită tratarea, localizarea, adâncimea și accesibilitatea acestuia;
- e) obiectivele refacerii mediului geologic și intervalul de timp necesar pentru atingerea acestora;
- f) raportul cost/beneficiu al metodologiilor de refacere a mediului geologic;
- g) destinația terenului după refacerea mediului geologic și
posibilitatea utilizării acestuia, având în vedere potențialul de dezvoltare al zonei sau folosința terenului preconizată pentru viitor.

III. ASPECTE PRIORITARE ÎN JUDEȚUL TIMIȘ

3.1. Informațiile utilizate în identificarea și evaluarea problemelor

Informațiile utilizate în evaluarea și identificarea problemelor au fost realizate pe baza următoarelor instrumente principale:

- Utilizarea unor chestionare standardizate – acest instrument a fost aplicat pentru administrațiile publice locale în scopul eficientizării procesului de evaluare și sinteza a datelor transmise.
- Utilizarea studiilor, rapoartelor și analizelor de specialitate – acest instrument a fost utilizat în special pentru instituțiile publice descentralizate ca atribuții în controlul și managementul factorilor de mediu
- Utilizarea strategiilor și planurilor de măsuri ale agenților economici – acest instrument s-a utilizat în special pentru integrarea datelor și informațiilor agenților economici cu privire la impactul asupra mediului înconjurător precum și planurile de conformare și master-planurile agenților economici
- Utilizarea strategiilor, programelor și planurilor locale sau naționale de acțiune – acest instrument a fost utilizat în special pentru identificarea viziunii comunității asupra dezvoltării durabile, implementarea unor măsuri cu impact direct asupra mediului precum și în corelarea și integrarea PLAM în strategiile existente
- Legislația națională și locală în vigoare – acest instrument a fost aplicat în special pentru identificarea limitelor și condiționărilor de mediu ca suport în stabilirea unor sisteme de evaluare pentru diferitele aspecte de mediu
- Cunoștințe individuale – acest instrument a fost utilizat în special în cadrul întâlnirilor de grup expert, experiența și informațiile individuale constituind un element deosebit de important în evaluarea și ierarhizarea problemelor de mediu

3.2. Utilizarea sistemelor de evaluare și ierarhizare a problemelor

3.2.1. Matricea de evaluare și ierarhizare a problemelor de mediu

Fiecare matrice de evaluare a problemelor de mediu a avut drept scop gestionarea complexității analizelor prin împărțirea unei probleme de mediu în mai multe părți. Fiecare parte a fost evaluată și recombinate matematic pentru a se obține un rezultat final. Metoda utilizată s-a bazat pe sistemul “scorurilor ponderate” și a implicat parcurgerea a cinci etape: identificarea criteriilor pentru evaluarea riscului, acordarea unui punctaj fiecărei probleme pentru fiecare criteriu, distribuirea ponderilor pe fiecare criteriu, înmulțirea scorurilor criteriilor cu ponderile și însumarea rezultatelor pentru a obține un scor total, ordonarea problemelor în funcție de scorurile totale.

Matricea de ierarhizare utilizată pentru elaborarea PLAM Timiș a conținut trei seturi de indicatori specifici:

- indicatori ce vizează dezvoltarea durabilă a unei comunități bazată pe respectarea și aplicarea unor reglementări și standardizări specifice conservării și protecției mediului natural (evaluarea impactului asupra mediului și a sănătății umane, conformarea cu cerințele legale în vigoare);

- indicatori ce vizează complexitatea și obiectivitatea informațiilor utilizate în caracterizarea și evaluarea unei probleme de mediu (identificarea gradului de incertitudine a evaluării problemei în scopul ierarhizării acesteia);
- indicatori ce vizează implicarea publică în luarea deciziilor ce privesc mediul și dezvoltarea viitoare a comunității din care fac parte (ordinul de prioritate acordat de comunitate problemei evidențiate)

Ierarhizarea problemelor

Planul de Acțiune s-a construit pe baza activităților și rezultatelor anterioare și anume:

- ❖ viziunea comunității, care constituie un ghid în elaborarea obiectivelor și țințelor.
- ❖ evaluarea problemelor de mediu, care definește problemele și facilitează determinarea celor mai adecvate acțiuni necesare a fi incluse în PLAM.
- ❖ procesul de stabilire a priorităților, care focalizează PLAM asupra celor mai serioase probleme de mediu din cadrul comunității.

În esență, Planul de Acțiune pentru Protecția Mediului poate fi privit ca fiind acordul multitudinii de participanți asupra celor mai bune căi de soluționare a problemelor de mediu identificate în cadrul evaluării realizate. Este deosebit de important ca publicul să fie permanent informat asupra elaborării PLAM, asigurându-l astfel de reflectarea propriilor priorități în acțiunile care se propun. Un efort eficient de implicare a publicului poate facilita conștientizarea membrilor comunității privind costurile și beneficiile acțiunilor propuse, precum și privind cele mai bune soluții, prin solicitarea punctelor sale de vedere.

În perioada de revizuire a PLAM Timiș (cursul anului 2007), problemele au fost ordonate pentru fiecare domeniu (poluarea apelor, gestiunea deșeurilor, etc.) în cadrul matricilor de acțiune și de implementare în ordinea importanței lor pentru mediul înconjurător și sănătatea umană, astfel că acestea se regăsesc în tabelele respective, prioritizate în sens descrescător.

IV. PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE PENTRU MEDIU

4.1. Conținutul PLAM și acțiunile strategice

Planul Local de Acțiune oferă cadrul de abordare a celor mai importante probleme de mediu și un plan pe termen lung pentru investițiile și programele de mediu ale județului Timiș. Aprobarea sa de către Consiliul Județean Timiș și Agenția Regională pentru Protecția Mediului Timișoara conferă acestui document putere de lege la nivel local și va trebui respectat cu strictete de companiile industriale poluatoare, de instituțiile administrative și de autoritățile locale. Totodată, acest document reprezintă o bază oficială pentru elaborarea planurilor de finanțare, pentru elaborarea și promovarea proiectelor de investiții de mediu, inclusiv prin colaborare internațională.

Implementarea Planului Local de Acțiune necesită, în unele cazuri, modificări importante în modul curent de acționare care pot face dificilă respectarea de către comunitate a obiectivelor și țințelor de mediu. Inertă la schimbare poate fi învinsă mai ușor prin stimulente financiare și prin eliminarea barierelor și constrângerilor economice ce pot împiedica investițiile pentru refacerea sau protejarea mediului. Este necesar ca recomandările ce rezultă din PLAM să fie corelate cu celelalte procese de planificare și reglementare legislativă, cum ar fi dezvoltarea unui plan de amenajare a teritoriului, planul general al infrastructurii și bugetele anuale etc.

Potrivit Programului Operațional Regional (POR) și Programului Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu) 2007-2013, în care sunt definite prioritățile regionale și locale privind dezvoltarea durabilă, precum și principalele axe de acțiune, Agenției pentru Protecția Mediului Timiș îi revin obligații privind:

- protecția și conservarea naturii și a diversității biologice
- dezvoltarea și administrarea rețelei de arii protejate
- apararea împotriva calamităților naturale și accidentelor
- aplicarea fermă a legislației de mediu la sistemul de norme, standarde și reglementări al Uniunii Europene
- dezvoltarea managementului durabil al resurselor de apă
- gestiunea deșeurilor urbane și industriale

- consolidarea capacitatilor institutional
- constituirea fondului de mediu
- facilitarea si stimularea dialogului dintre autorități si societatea civila asupra strategiei, politicilor, programelor si deciziilor privind mediul si dezvoltarea socio-economica a judetului
- conservarea si dezvoltarea capitalului uman în domeniul mediului
- îmbunătățirea sistemului educational ecologic al populatiei.

4.2. Matricile – plan pentru soluționarea problemelor de mediu prioritare

Forma revizuită a matricilor de acțiune și de implementare pentru **PLAM Timiș** s-a bazat, în mare parte, pe recomandările cadru cuprinse în PLAM Timiș 2001, precum și pe normele și directivele UE transpuse în legislația românească în Capitolul 22 – Mediu.

- *Poluarea apelor de suprafață*
- *Poluarea solului și a apelor subterane*
- *Gestiunea deșeurilor*
- *Calitatea si cantitatea apei potabile*
- *Poluarea atmosferei*
- *Asigurarea stării de sănătate*
- *Degradarea mediului natural*
- *Urbanizarea mediului*
- *Transporturile*
- *Educația ecologică*
- *Turismul*
- *Întărirea capacității administrative a APM Timiș*

I. Poluarea apelor de suprafață

1. Poluarea cauzata de anumite substante periculoase evacuate in mediul acvatic al comunitatii
2. Poluarea apelor cu nitrati din surse agricole
3. Poluarea apelor de suprafata, ca urmare a existentei fermelor de creștere a porcilor din județul Timiș
4. Poluarea apelor de suprafata datorita lipsei de intretinere a patului albiei canalului Bega pe teritoriul municipiului Timisoara, precum si a altor cursuri de apa din judet
5. Lipsa instalatiilor de preepurare a apelor rezultate de la spitale/sectii de boli contagioase
6. Decolmatarea canalelor de desecare, irigații, și de transport și menținerea rolului pentru care au fost proiectate
7. Lipsa unui sistem de informare a consumatorilor asupra calității apei destinate consumului
8. Lipsa unui sistem de monitorizare a calității apei din surse individuale de alimentare cu apa în scop potabil

II. Poluarea solului și a apelor subterane

1. Existența unui număr mare de ferme de suine pe teritoriul județului Timiș
2. Poluarea solului și apei subterane cauzată de împrăștierea dejectiilor solide aparținând fermelor de porci din județul Timiș
3. Existența unei zone cu potențial de poluare radioactivă ca urmare a activităților de exploatare a zăcămintelor de combustibil fosil în zona Dumbrăvița
4. Refacerea solului și a apei subterane datorită exploatărilor miniere abandonate din zonele Sinersig, Darova și Sacoș
5. Poluarea solului si a apei subterane in zona câmpurilor de infiltrare cu ape fenolice provenite de la S.C. SOLVENTUL S.A.
6. Poluarea solului datorita depozitarilor necontrolate de deseuri de-a lungul cailor de acces in mediul urban si rural
7. Poluarea solului și apelor subterane cu substanțe provenite din utilizarea de compuși ai azotului și fosforului (nutrienți) și produse de uz fitosanitar în agricultură și silvicultură
8. Poluarea istorică a solului și a apelor subterane in zona municipiului Timisoara

9. Existența unor suprafețe importante de terenuri supuse eroziunii
10. Exploatarea necorespunzătoare și/sau valorificarea insuficientă a resurselor geotermale și a apelor minerale

III. Gestiunea deșeurilor

1. Depozitarea necorespunzătoare și exploatarea în condiții de risc a deșeurilor menajere în mediul urban și rural
2. Implementarea necorespunzătoare a sistemelor de colectare separată a deșeurilor
3. Reducerea cantităților de deșeuri biodegradabile depozitate
4. Cantitatea mare de deșeuri rezultate din ambalaje
5. Gestionarea insuficientă a echipamentelor cu conținut de PCB/PCT
6. Gradul scăzut de conștientizare a publicului privind impactul depozitării deșeurilor asupra sănătății și mediului
7. Înnoirea parcului național auto prin valorificarea ecologică și rațională a vehiculelor uzate (VSU-uri)
8. Gestionarea deficitară a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE-uri)
9. Îmbunătățirea sistemului de depozitare temporară, recepție, prepararea a deșeurilor toxice și periculoase

IV. Calitatea și cantitatea apei potabile

1. Insuficiența sau lipsa rețelelor de alimentare cu apă potabilă
2. Situația deficitară a rețelelor de canalizare în mediul urban și rural
3. Situația deficitară a colectării și epurării apelor uzate orașenești conform Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor urbane

V. Poluarea atmosferei

1. Poluarea atmosferei generată de centralele electrotermice
2. Poluarea atmosferei în orașele județului Timiș generată de procesele industriale
3. Controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultati din depozitarea benzinei și distribuția sa de la terminale la stațiile service
4. Evaluarea și managementul calității aerului
5. Poluarea fonică în marile intersecții urbane
6. Poluarea atmosferei rezultată din utilizarea combustibililor fosili
7. Prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC) conform Directivei 96/61/CE

VI. Asigurarea stării de sănătate

1. Corelarea insuficientă a relației mediu – sănătate umană
2. Lipsa unui sistem performant de monitorizare a stării de sănătate în raport cu calitatea mediului
3. Monitorizarea impactului dezinsecțiilor efectuate în municipiul Timișoara

VII. Degradarea mediului natural

1. Administrarea ineficientă a ariilor protejate de interes județean și național
2. Riscul degradării mediului natural datorită exploatării necorespunzătoare a fondului forestier
3. Scăderea efectivelor din fauna și flora sălbatică prin practicarea braconajului cinegetic și piscicol, colectarea și comerțul ilicit cu plante și animale
4. Suprafețe împădurite reduse și exploatarea nerațională a unor suprafețe cu fond forestier
5. Pericole generate de catastrofe sau fenomene naturale și antropice

VIII. Urbanizarea mediului

1. Existența platformelor industriale care și-au încetat activitatea
2. Absența informațiilor specifice referitoare la problemele de urbanism în relație cu sănătatea umană și mediul
3. Diminuarea și degradarea spațiilor verzi intraurbane și periurbane din județul Timiș
4. Evidență cadastrală deficitară și absența unui sistem GIS
5. Incendierea voluntară a pajiștilor, perdelelor de protecție sau a gunoaielor

IX. Transporturile

1. Poluarea factorilor de mediu cu emisiile generate de traficul rutier
2. Schimbarea microclimatului local ca urmare a situatiei necorespunzătoare a parcului auto aflat în circulație
3. Poluarea fonica generata de traficul rutier in localitati
4. Absenta unei infrastructuri rutiere adecvata compatibila cu cea din Uniunea Europeana

X. Educația ecologică

1. Absența angajamentului comunitar în protecția mediului
2. Absența strategiilor de dezvoltare durabilă a comunității
3. Lipsa grupurilor expert comunitare

XI. Turismul

1. Lipsa managementului in dezvoltarea si controlul activitatilor turistice si de agrement, in special a turismului ecologic, stiintific si a agroturismului
2. Intrarea in legalitate a caselor de vacanta construite ilegal in ariile protejate sau in zonele tampon
3. Situatia deficitara din punct de vedere igienico-sanitar, al canalizarii si a gestiunii deseurilor in cadrul obiectivelor turistice
4. Lipsa de intretinere a zonei Padurea Verde
5. Instalatii degradate si conditii improprii de exploatare si functionare a statiunii balneare Buzias, Baile Calacea si Lovrin
6. Lipsa educatiei ecologice si ignorarea legislatiei actuale
7. Absența lobby-ului turistic, des întâlnit în alte situri naturale în Europa

XII. Întărirea capacității APM Timiș

1. Necesitatea acreditarii laboratorului APM Timiș
2. Comunicarea deficitară între instituțiile publice, administrația publică și agenți economici cu atribuții în coordonarea și controlul activității de protecție a mediului

CATEGORIA DE PROBLEME: POLUAREA APELOR DE SUPRAFATA
OBIECTIV GENERAL: Prevenirea degradarii si conservarea calitatii apelor de suprafata

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea cauzata de anumite substante periculoase evacuate in mediul acvatic al comunitatii

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea poluării cauzate de anumite substanțe periculoase evacuate în mediul acvatic al comunității	Reducerea poluării cu substanțe din Lista II și eliminarea poluării cu cele mai periculoase substanțe din Lista I a Directivei 76/464/CEE (compusi organofosforici, organostanici, organohalogenati, mercur, cadmiu, etc.)	Lista indicatorilor/substanțelor conf. H.G. 351/2005 modificată prin H.G. 783/2006 și completată prin H.G.210/2007	Identificarea substanțelor prioritare din Lista I și Lista II printr-un screening permanent și întocmirea unui plan de măsuri pentru conformare	DAB (prin laboratorul regional acreditat) SC Aquatim SA Agenți economici	31.12.2009	Bugetul propriu	DAB SC Aquatim APM Timis GNM Instituația Prefectului Judetului Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea apelor cu nitrati din surse agricole

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Protecția apelor împotriva poluării cu	Reducerea poluării apelor cu nitrati conform Directivei	Concentrația de nitrati în apele de suprafață și	Monitorizarea zonelor vulnerabile și utilizarea optimă a îngrășămintelor	DADR DAB OSPA	permanent	Bugetul propriu	Instituația Prefectului Județul Timiș

nitrati proveniti din activitati agricole	91/676/CEE	subterana	Aplicarea programului de acțiune pentru evitarea impurificării apelor de suprafață cu nitrați din surse agricole	DADR DAB OSPA	permanent	Bugetul propriu	DAB GNM
			Monitorizarea efectului aplicării Codului de bune practici agricole	DAB DADR OSPA	permanent	Bugetul propriu	DADR GNM
			Amenajari de torenti, impaduriri, lucrari de desecare pe terenuri agricole	CL SNIF Directia Silvica OSPA	permanent	Bugetul propriu	OSPA Institutia Prefectului- Judetul Timis
			Constructia si reabilitarea platformelor de depozitare a gunoiului de grajd	CL Producatorii agricoli	permanent	Bugetul propriu	GNM
			Constientizarea producatorilor agricoli privind utilizarea rationala a ingrasamintelor organice si minerale si a codului de bune practici agricole	DADR OSPA	permanent	Bugetul propriu	DADR

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea apelor de suprafata, ca urmare a existentei fermelor de crestere a porcilor din județul Timiș

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Evitarea deversarilor de ape uzate, provenite de la unitatile de crestere a	Reducerea impactului poluarii asupra apelor de suprafata ca urmare a infiltratiilor din batalurile de dejectii	- valoarea pH-ului apei - concentratii de nitrati/nitriti din sol -incarcare	Monitorizarea calitatii apelor de suprafata din vecinatate	DAB	permanent	Bugetul propriu	DAB GNM
			Reabilitarea batalurilor existente si constructia de altele noi pentru depozitarea in siguranta dejectiilor animaliere	Agenti economici			APM Timis GNM

animalelor aparținând fermelor de creștere a porcilor		organica	Aplicarea penalitatilor la fermele care polueaza cursurile de apa din vecinatate	GNM	permanent	Bugetul propriu	GNM DAB Institutia Prefectului Judetului Timis
			Impunerea tehnologiei de reutilizare a dejectiilor provenite de la ferme in procesul de autorizare a acestora	Directia Agricola prin reprezentantii in teritoriu	permanent	Bugetul propriu	GNM
			Obligativitatea realizarii de studii pedologice privind calitatea agrochimica a terenurilor din zonele care urmeaza a se fertiliza, stabilirea cantitatilor optime de dejectii care se pot utiliza, precum si perioadele in care se pot realiza fertilizarile	OSPA Agenti economici	permanent	Bugetul propriu	OSPA
			Intocmirea planurilor de fertilizare a suprafetelor de teren disponibile si a pretabilitatii acestora la fertirigare, in conditiile asigurarii protectiei zonelor sensibile	Agenti economici OSPA	anual	Bugetul propriu	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea apelor de suprafata datorita lipsei de intretinere a patului albiei canalului Bega pe teritoriul municipiului Timisoara, precum si a altor cursuri de apa din judet

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea impactului asupra mediului cu intretinerea	Imbunatatirea calitatii apei raului Bega prin efectuarea lucrarilor de intretinere a	- indicatori fizico-chimici si biologici - cantitatea de	Lucrari de intretinere si igienizare a cursurilor de apa in aval de Uzina de apa din Timisoara	DAB	Permanent	Bugetul propriu	DAB Institutia Prefectului Judetului Timis

prin decolmatare a patului albiei canalului Bega pe teritoriul municipiului Timisoara	canalului Bega pe teritoriul municipiului Timisoara	material evacuat	Salubritatea periodica a malurilor râului Bega amonte de municipiul Timișoara	DAB CL	permanent	Bugetul propriu	DAB GNM Institutia Prefectului Judetului Timis
			Monitorizarea efectelor acestor operații de întreținere a canalului Bega asupra calității apei in aval de municipiul Timișoara	DAB SGA-uri	permanent	Bugetul propriu	DAB
			Salubritatea periodica a malurilor râului Barzava si afluentilor acestuia	DAB CL	permanent	Bugetul propriu	DAB GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa instalatiilor de preepurare a apelor rezultate de la spitale/sectii de boli contagioase

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Identificarea de programe de finantare pentru realizarea instalatiilor de preepurare	Diminuarea impactului asupra mediului cauzata de lipsa instalatiilor de preepurare	- nr de instalatii realizate - km retea indicatori de calitate a apei - nr. sanctiuni aplicate	Realizarea instalatiilor de preepurare a apelor uzate rezultate de la spitale/sectii de boli contagioase	ASP	permanent	Bugetul propriu	DAB
			Aplicarea penalitatilor la spitalele/sectiile de boli contagioase pentru depasiri ale limitelor maxime admise ale indicatorilor reglementati	GNM	permanent	Bugetul propriu	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Decolmatarea canalelor de desecare, irigații, și de transport și menținerea rolului pentru care au fost proiectate

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Prevenirea degradării apelor de suprafață	Mentinererea calitatii apelor de suprafață	- km de canal decolmatat	Decolmatarea periodică și întreținerea albiei canalelor	SNIF	permanent	Bugetul propriu	DAB GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa unui sistem de informare a consumatorilor asupra calității apei destinate consumului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Accesul publicului la informația privind calitatea apei potabile și relația cu sănătatea	Protejarea stării de sănătate a populației în relație cu calitatea apei potabile	Parametrii fizico-chimici și bacteriologici de calitate ai apei potabile	Realizarea unei baze de date privind calitatea apei potabile la nivelul producătorilor de apă potabilă și/sau a primăriilor	ASP CL	permanent		Institutiile Prefectului – județul Timis
			Mediatizarea datelor existente, referitoare la calitatea apei potabile	ASP CL	permanent		ASP

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa unui sistem de monitorizare a calității apei din surse individuale de alimentare cu apă în scop potabil

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Asigurarea parametrilor de calitate a apei	Eliminarea cazurilor de îmbolnăvire datorate consumului	Număr de surse individuale monitorizate	Identificarea tuturor surselor individuale de alimentare cu apă potabilă din mediu urban și rural	CL ASP	Permanent	Bugetul propriu	ASP

provenite din sursele individuale	apei din surse individuale	Nr.observațiilor efectuate la forajele de captare	Implementarea unui sistem de monitorizare a calității surselor individuale prin creșterea capacității de prelevare și analiză a laboratoarelor de specialitate	ASP	Permanent	Bugetul propriu	ASP DAB
		Nr. de studii hidro-geologice efectuate	Eliminarea surselor de poluare care afectează stratul freatic	DAB	permanent	Bugetul propriu	DAB GNM
			Implementarea măsurilor de prevenire și control în vederea utilizării în scop potabil numai a surselor care asigură parametrii de potabilitate	DAB	permanent	Bugetul propriu	GNM
			Realizarea de studii hidro-geologice, puțuri de observație dotate cu senzori	DAB	permanent	Bugetul propriu	DAB
			Dotarea cu sisteme de măsurare a debitului pentru toate forajele de captare a apei potabile	DAB	permanent	Bugetul propriu	DAB

CATEGORIA DE PROBLEME: POLUAREA SOLULUI ȘI A APELOR SUBTERANE

OBIECTIV GENERAL: Îmbunătățirea calității solului și a apelor subterane prin diminuarea numărului și severității surselor de poluare

PROBLEMA DE MEDIU: Existența unui număr mare de ferme de suine pe teritoriul județului Timiș

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

<p>Respectarea prevederilor Hotărârii Consiliului Județean Timiș nr.35/30.05.2006 , precum și a prevederilor Codului de bune practici agricole</p>	<p>Armonizarea intereselor economice cu exigențele privind protecția și conservarea mediului înconjurător</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nr. capete de porci/fermă - nr. ferme - distanța amplasării fermelor 	<p>Respectarea numărului maxim de capete de porci, pe total ferme de creștere și îngrășare porci în regim intensiv, acceptate în județul Timiș: 1 000 000 capete într-un total de 100 ferme</p>	<p>Agentii economici</p>	<p>permanent</p>	<p>Surse proprii</p>	<p>GNM APM Timis DAB OSPA DADR</p>
			<p>Interzicerea amplasării fermelor de creștere și îngrășare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minim 1 km față de orice așezare umană - 500 m față de drumurile județene 	<p>Agentii economici</p>	<p>permanent</p>	<p>Surse proprii</p>	<p>GNM APM Timis DAB OSPA DADR</p>
			<p>Respectarea numărului maxim de amplasamente de ferme de suine pe unitatea administrativ-teritorială va fi de 3 și se va interzice amplasarea în nordul localităților</p>	<p>Agentii economici</p>	<p>permanent</p>	<p>Surse proprii</p>	<p>GNM APM Timis DAB OSPA DADR</p>
			<p>Respectarea distanței minime între 2 ferme va fi de 2 km</p>	<p>Agentii economici</p>	<p>permanent</p>	<p>Surse proprii</p>	<p>GNM APM Timis DAB OSPA DADR</p>
			<p>Interzicerea fermelor de suine în:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comunele periurbane situate în zonele de interes metropolitan: Dumbrăvița, Giroc, Șag, Ghiroda, Moșnița Nouă, Sanandrei, Sânmihaiu Român, Săcălaz, Orțișoara, Giarmata, Remetea Mare și Parța - albiile majore ale cursurilor de apă 	<p>Agentii economici</p>	<p>permanent</p>	<p>Surse proprii</p>	<p>GNM APM Timis DAB OSPA DADR</p>

			Evitarea amplasării de noi ferme de suine în zone vulnerabile unde concentrația de nitriți depășește limitele normale: Cenei, Foieni, Gătaia, Giulvăz, Jebel, Peciu Nou, Periam, Satchinez, Giarmata, Șag, Tormac, Uivar, Mașloc, Pișchia	Agentii economici	permanent	Surse proprii	GNM APM Timis DAB OSPA DADR
			Interzicerea aplicării dejectiilor prin injectare sau împrăștiere pe terenuri agricole în pantă de peste 10% în apropierea râurilor sau în canalele de desecări	Agentii economici	permanent	Surse proprii	GNM APM Timis DAB OSPA DADR
			Interzicerea fertilizării cu ape uzate provenite din fermele de creștere a terenurilor cu apă freatică sub 2 metri sau 4 metri asociate cu textură nisipoasă, cu excs de umiditate	Agentii economici	permanent	Surse proprii	GNM APM Timis DAB OSPA DADR
			Respectarea condițiilor prevăzute în autorizațiile integrate de mediu/autorizațiile de mediu	Agentii economici	permanent	Surse proprii	GNM ARPM Timisoara
			Începerea implementării sistemului de management de mediu ISO 14001	SC Smithfield SRL	2008	Surse proprii	ARPM Timisoara GNM
			Monitorizarea calitatii solului inainte și după aplicarea îngrășămintelor naturale	SC Smithfield SRL	periodic	Surse proprii	CL GNM
			Analiza dejectiilor înainte de a fi împrăștiate pe sol în vederea corelării rezultatelor cu planul de fertilizare	SC Smithfield SRL	permanent	Surse proprii	GNM APM Timis DAB OSPA DADR

			Preîntâmpinarea fenomenului de pestă porcină prin: - implemenatarea unui sistem propriu de management al biosecurității - montarea a cel puțin 2 incineratoare proprii în fiecare fermă - vaccinarea obligatorie contra peștei porcine	- SC Smithfield SRL - alți agenți economici	permanent	Surse proprii	GNM DSV APM Timis
Îndeplinirea obligațiilor impuse în autorizațiile integrate de mediu pentru fermele SC. Smithfield SRL: Pădureni, Parța, Ciacova, Peciu Nou, Periam	Respectarea prevederilor de mediu cuprinse în planul de acțiune pentru fiecare fermă	- nr. acțiuni de ecologizare - suprafețe împădurite	Dezafectarea vechilor capacități de stocare a combustibililor și ecologizarea zonelor (din zona vechii stații de epurare și a centralei termice)	SC Smithfield SRL: Padureni, Parța, Ciacova	31.12.2012	Bugetul propriu	ARPM Timișoara GNM
			Ecologizarea vechilor capacități de stocare dejecții	SC Smithfield SRL: Padureni, Parța, Ciacova, Peciu Nou, Periam	31.12.2012		
			Modernizarea sistemului de administrare a hranei	SC Smithfield SRL: Parța	31.12.2009		
			Realizarea unor perdele de protecție în jurul obiectivului	SC Smithfield SRL: Peciu Nou, Periam, Ciacova	01.01.2009		
Îndeplinirea obligațiilor impuse în avizele de mediu la încetarea activității fermelor SC. Smithfield SRL: Sănnicolau Mare	Respectarea valorilor prevăzute în normativul NTPA 002/2002, aprobat aprobat prin HG nr.188/2002 și modificat prin HG nr.352/2005, privind condițiile de	- nr. acțiuni de curățenie și igienizare - frecvența transporturilor	Respectarea disciplinei privind consumul redus de apa pentru activitățile de curățenie: - depopularea halelor - curățare și spălare canale dejecții - dezinsecție, dezinfecție hale - monitorizarea calității apei freactice din forajele existente	SC Smithfield SRL: Sănnicolau Mare și Orțișoara	- ian. 2008 - apr. 2008 - apr. 2008 - sem. până în 2010	Bugetul propriu	ARPM Timișoara GNM

și Orțișoara	descărcare în mediul acvatic a apelor uzate		Transportul apelor uzate menajere la o stație de epurare autorizată, golirea fosei septice și curățarea de nămol		- apr. 2008		
	Gestionarea deșeurilor rezultate, în conformitate cu HG. 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase	- cantitati colectate	- eliminarea mortalităților prin societăți autorizate - eliminarea deșeurilor de ambalaje de la produsele de uz veterinar și de la produsele DDD - valorificarea agrochimică a dejecțiilor după recomandările OSPA, și curățarea batalurilor	SC Smithfield Procesare SRL Sânnicolau Mare	- martie 2008 - aprilie 2008 - noiemb. 2008	Bugetul propriu	ARPM Timișoara GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea solului și apei subterane cauzată de împrăștierea dejecțiilor solide aparținând fermelor de porci din județul Timiș

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea impactului poluării solului și a apelor subterane în zona depozitelor de dejectii	Evitarea depunerilor necontrolate de dejectii solide provenite de la unitatile de crestere a animalelor	- cantitate de dejectii - caracteristici fizico-chimice ale solului - indicatori de calitate ai apelor subterane	Punerea in functiune a exploatarilor agrozootehnice numai cu aplicarea codului de bune practici agricole - monitorizarea stratului de apa freatic si a solului - impunerea automonitorizarii in foraje realizate pe exploatatii agricole	DAB OSPA DADR APM Timis	permanent	Surse bugetare	GNM APM Timis
			Aplicarea de penalitati pentru poluarea solului si a apei subterane	GNM DAB	permanent	Surse bugetare	GNM DAB

			Respectarea normelor în vigoare privind transportul dejecțiilor care sunt folosite în fertilizarea terenurilor agricole, conform prevederilor Codului bunelor practici agricole	Agentii economici	permanent	Surse proprii	GNM
			Respectarea condițiilor prevăzute în autorizațiile integrate de mediu/autorizațiile de mediu	Agentii economici	permanent	Surse proprii	ARPM Timisoara APM Timis CJ GNM DAB

PROBLEMA DE MEDIU: Existența unei zone cu potențial de poluare radioactivă ca urmare a activităților de exploatare a zăcămintelor de combustibil fosil în zona Dumbrăvița

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Refacerea mediului în zona Dumbrăvița	Decontaminarea zonei afectate	- debit de doză	Finalizarea defrișării arboretului pe suprafața delimitată	SC Petrom SA Grup Zăcămintele Arad	15.06.2008	Surse proprii	GNM
			Finalizarea desecării canalului	SC Petrom SA Grup Zăcămintele Arad	01.07.2008	Surse proprii	GNM
			Finalizarea studiului de estimare a poluării radioactive	SC Petrom SA Grup Zăcămintele Arad	15.10.2008	Surse proprii	GNM
			Analizarea propunerilor referitoare la acțiunile de remediere	SC Petrom SA Grup Zăcămintele Arad	25.10.2008	Surse proprii	GNM
			Intretinerea jaloanelor și a tablîțelor avertizoare în zona afectată	SC Petrom SA Grup Zăcămintele Arad	permanent	Surse proprii	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Refacerea solului si a apei subterane datorită exploatărilor miniere abandonate din zonele Sinersig, Darova și Sacoș

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reducerea impactului activităților de exploatare minieră asupra solului	Reducerea suprafețelor afectate ca urmare a exploatării din subteran a cărbunelui	- avizul de mediu	Necesitatea obținerii avizului de mediu pentru închiderea activităților miniere cu stabilirea obligațiilor de mediu	Intreprinderea Minieră Anina	2008	Surse proprii	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea solului si a apei subterane in zona campurilor de infiltrare cu ape fenolice provenite de la S.C. SOLVENTUL S.A.

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea impactului asupra solului si a apelor subterane in zona de infiltrare a apelor fenolice provenite de la SC Solventul S.A	Refacerea ecologica a solului si a apei subterane in zona de infiltrare a apelor fenolice provenite de la campurile de aspersie	- valoarea pH - ului solului si conc. de fenoli din sol si apa subterana	Studiul privind depoluarea solului afectat si a apei subterane	DAB		Surse bugetare si externe	APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea solului datorita depozitarilor necontrolate de deseuri de-a lungul cailor de acces in mediul urban si rural

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea poluării solului datorita activitatilor de salubritate incorecte a cailor de acces	Salubritatea eficienta a rețelilor urbane si rurale	- nr. de actiuni de salubritate	Urmărirea eficienței intretinerii cailor de acces rutiere	DRDP DM – Primaria TM SC Retim SA	permanent	Surse bugetare	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea solului și apelor subterane cu substanțe provenite din utilizarea de compuși ai azotului și fosforului (nutrienți) și produse de uz fitosanitar în agricultură și silvicultură

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reducerea impactului pesticidelor, îngrășămintelor chimice și a produselor fitosanitare asupra solului și a apelor subterane	Refacerea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, sol și apă subterană	- suprafețe terenuri afectate - suprafețe terenuri reabilite - indicatori fizico-chimici, biologici ai solului - indicatori de	Interzicerea sau limitarea utilizării îngrășămintelor chimice	DADR OSPA	permanent	Surse bugetare	DADR OSPA
			Eliminarea depozitelor de materiale fitosanitare, apartinand, SCATA Lugoj SA., SCA Grabtim SA., Directia Fitosanitara Timis, cu termen de valabilitate depasit	DADR OSPA	permanent	Surse bugetare	DADR GNM
			Identificarea și cartarea terenurilor poluate și a gradului de poluare al acestora în județul Timis	OSPA	permanent	Surse bugetare	APM Timis

		calitate ai apelor subterane	Întocmirea unor studii de depoluare a suprafețelor degradate și realizarea unui plan de acțiuni	OSPA	permanent	Surse bugetare	APM Timis
			Realizarea unui sistem de monitorizare a calității solului și a apelor subterane (ICPA Bucuresti)	OSPA	permanent	Surse bugetare	OSPA
			Recomandarea folosirii pesticidelor cu selectivitate mare și cu remanență redusă în sol	DADR	permanent	Surse bugetare	DADR

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea istorică a solului și a apelor subterane in zona municipiului Timisoara

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reabilitarea zonelor afectate de poluarea istorica in arealul Timisoara	Imbunatatirea calitatii solului si a apelor subterane	- nr de zone identificate - suprafețe reabiliate - valoarea investițiilor identificate pe harta de risc	Identificarea și delimitarea zonelor afectate de poluarea istorică	OSPA	anual	Surse bugetare	APM Timis
			Realizarea sistemului de “Parcuri eco-urbane” si ecologizarea solurilor afectate de poluarea industrială (spatii verzi)	Primaria Timisoara	anual	Surse proprii	APM Timis
			Implementarea sistemului “Open GIS” in planificarea dezvoltarii urbane a zonei metropolitane Timisoara	Primaria Timisoara	anual	Surse proprii	APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Existența unor suprafețe importante de terenuri supuse eroziunii

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea fenomenului de eroziune asupra solului	Realizarea de lucrări de rehabilitare agropedologice și silvice	- cantitatea de sol pierdută prin eroziune - suprafețe afectate de eroziune -nr. lucrari	Monitorizarea calității solului prin: inventarierea suprafețelor degradate, delimitarea perimetrului de ameliorare și a naturii degradărilor, lucrări de ameliorare necesare	OSPA	permanent	Surse bugetare	OSPA
			Amenajarea perdelelor de protecție, a covoarelor vegetale, a gardurilor de reținere	CL DS Timișoara	permanent	Surse bugetare	DS Timișoara
			Realizarea de lucrări hidrotehnice de colectare a apelor pluviale și a izvoarelor de coastă	SNIF DS Timișoara DAB	permanent	Surse bugetare	SNIF
			Efectuarea arăturilor pe curba de nivel, modificarea pantei prin crearea de valuri și terase	DADR	permanent	Surse bugetare	DADR

PROBLEMA DE MEDIU: Exploatarea necorespunzătoare și/sau valorificarea insuficientă a resurselor geotermale și a apelor minerale

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Îmbunătățirea gradului de exploatare a	Valorificarea la potențial maxim a resurselor geotermale	- nr. de surse geotermale exploatare	Utilizarea apelor geotermale și minerale în scop balneo-turistic	CJ CL	permanent	Surse bugetare	APM Timis CL

resurselor de apa geotermale	si minerale		Realizarea unor sisteme de valorificare a energiei geotermale ca sursă alternativă de energie	CL ONG-uri de mediu Agentii econmici	permanent	Surse bugetare	APM Timis CL
------------------------------	-------------	--	---	--	-----------	----------------	-----------------

CATEGORIA DE PROBLEME: GESTIUNEA DESEURILOR

OBIECTIV GENERAL: Implementarea unui sistem integrat de gestiune a deșeurilor si respectarea termenelor prevazute de UE referitoare la angajamentele din Capitolul 22, privind managementul deșeurilor si substantelor chimice periculoase

PROBLEMA DE MEDIU: Depozitarea necorespunzătoare și exploatarea în condiții de risc a deșeurilor menajere în mediul urban si rural

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Eliminarea deșeurilor menajere în conformitate cu prevederile legislației în vigoare	Respectarea calendarului sistării depozitării conform HG 349/2005 privind gestionarea deșeurilor	- nr./suprafață depozite care sistează depozitarea/an, respectiv se închid - nr. stații de transfer realizate/an nr./capacitate	Realizarea in judetul Timis a Depozitului Ecologic Zonal	Operatorul depozitului CL CJ	31.12. 2008	Surse proprii	Operatorul depozitului APM Timis GNM CJ
			Inchiderea depozitului de deseuri de la Deta, Gataia	Operatorul depozitului CL	16.07. 2009	Surse proprii	Operatorul depozitului CL APM Timis GNM CJ
			Inchiderea depozitelor de deseuri de la Sannicolau Mare, Lugoj, Buzias	Operatorul depozitului CL	16.07. 2010	Surse proprii	Operatorul depozitului APM Timis GNM CL CJ

			Inchiderea depozitului de deseuri de la Faget	Operatorul depozitului CL	16.07. 2015	Surse proprii	Operatorul depozitului CL APM Timis GNM CJ
			Inchiderea depozitelor de deseuri de la Parta – Sag si Jimbolia	CJ	31.12. 2008	Surse proprii	Operatorul depozitului CL APM Timis GNM
			Realizarea statiei de transfer,a centrului de sortare si transfer si a centrelor de colectare si sortare in concordanta cu calendarul inchiderii depozitelor de deseuri existente	CJ CL	In functie de calendarul inchiderii depozitelor de deseuri	Surse proprii	Operatorul statiei de transfer a centrului de sortare si transfer, a centrelor de colectare si sortare CL APM Timis GNM
			Inchiderea etapizata a depozitelor neconforme existente in mediul rural	Operatori salubritate CL	16.07. 2009	Surse proprii	Operator spatiu de depozitare CL APM Timis GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Implementarea necorespunzatoare a sistemelor de colectare separată a deșeurilor

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Separarea fluxurilor de deșuri periculoase din deșeurile menajere	Implementarea sistemelor de colectare separată a deșeurilor periculoase din deseuri menajere	- cantitati colectate	Asigurarea facilităților de colectare separată a deșeurilor periculoase din deșeurile municipale	CL Operatorii de salubritate	2017	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM
Dezvoltarea sistemului de colectare selectiva a deșeurilor pentru mediul urban si mediul rural	Cresterea ratei de colectare selectiva pentru mediul urban si rural	-capacitate de colectare selectiva/locuitor	-asigurarea capacitatilor necesare managementului deșeurilor -realizarea de proiecte pilot privind colectarea selectivă -acțiuni de conștientizare a populației	CL Operatorii de salubritate APM Timis ONG-rile de mediu Institutiile de invatamint	2013	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Reducerea cantităților de deșuri biodegradabile depozitate

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Separarea deșeurilor biodegradabile din deșeurile municipale colectate	Reducerea cantității de deseuri biodegradabile depozitate la 50% din cantitatea depozitată în 1995 (an de referință)	- procent de cantitati de deseuri depozitate	Implementarea sistemelor de colectare selectiva pe raza fiecărei localități (sistem dual, containere personalizate, etc.)	CL Operatorii de salubritate	16.07.2009	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Cantitatea mare de deseuri rezultate din ambalaje

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Recuperarea și reciclarea fracțiunilor de deșeuri de ambalaje valorificabile din deșeurile municipale	Reciclarea a 60% din masa deșeurilor din hârtie/carton	60% pentru deșeurile din hartie și carton	Asigurarea sistemului de colectare, reciclare, recuperare a deșeurilor din ambalaje	CL Operatorii de salubritate Agentii economici	2008	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM
	Reciclarea a 50% din masa deșeurilor din metal	50% pentru deșeurile din metal	Asigurarea sistemului de colectare, reciclare, recuperare a deșeurilor din ambalaje	CL Operatorii de salubritate Agentii economici	2008	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM
	Reciclarea a 15 % din masa deșeurilor din lemn	15 % din masa deșeurilor din lemn	Asigurarea sistemului de colectare, reciclare, recuperare a deșeurilor din ambalaje	CL Operatorii de salubritate Agentii economici	2010	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM
	Reciclarea a 55% din masa totală a deșeurilor de ambalaje, din care : - 60% din masa deșeurilor din sticlă; - 22.5 % din masa deșeurilor din plastic	- 55% din masa totală a deșeurilor de ambalaje, din care: 60% din masa deșeurilor din sticlă; 22.5 % din masa deșeurilor din plastic	Asigurarea sistemului de colectare reciclare recuperarea a deșeurilor din ambalaje	CL Operatorii de salubritate Agentii economici	2013	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Gestionarea insuficienta a echipamentelor cu continut de PCB/PCT

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Gestiunea și controlul bifenililor policlorurați și a trifenililor policlorurați (PCB, PCT)	Respectarea/implem ntarea legislației specifice gestiunii compusilor desemnați	- nr echipamente eliminate/an	Reactualizarea anuală a planurilor de eliminare a echipamentelor cu continut de PCB/PCT Eliminarea echipamentelor cu continut de PCB/PCT uzate fizic și moral, în baza planurilor de eliminare aprobate Inventarierea anuală a echipamentelor cu continut de PCB/PCT eliminate	Agentii economici APM Timis	-2010, pentru echipamentele cu continut de PCB scoase din uz -pana la sfarsitul existentei lor utile,dar nu mai tarziu de 2025 pentru echipamentele cu continut de PCB aflate în funcțiune	Surse proprii și externe	GNM APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Gradul scazut de conștientizare a publicului privind impactul depozitării deșeurilor asupra sănătății și mediului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Creșterea conștientizării asupra consecințelor practicilor necorespunzătoare de depozitare a deșeurilor	Informarea populației privind importanța colectării selective	- nr. acțiuni	Utilizarea mijloacelor inter-comunicare și educare: mass-media, pliante, broșuri, fluturași, realizarea de pagini web, sondarea opiniei publice etc.	APM Timiș CL ONG-uri de mediu	permanent	Surse proprii	APM Timiș
---	---	---------------	--	-------------------------------------	-----------	---------------	-----------

PROBLEMA DE MEDIU: Înnoirea parcului național auto prin valorificarea ecologică și rațională a vehiculelor uzate (VSU-uri)

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Creșterea graduală a reutilizării, reciclării și valorificării componentelor rezultate din dezmembrarea VSU	Reutilizarea, reciclarea și valorificarea vehiculelor fabricate după 1 ianuarie 1980	85% din masa vehiculelor fabricate după 1 ianuarie 1980	Reutilizarea și valorificarea a 85% din masa vehiculelor fabricate după 1 ianuarie 1980	Agenti economici (producatori, importatori, valorificatori)	Începând cu 2007	Surse proprii	APM Timiș GNM
		80% din masa vehiculelor fabricate după 1 ianuarie 1980	Reutilizarea și reciclarea a 80% din masa vehiculelor fabricate după 1 ianuarie 1980	Agenti economici (producatori, importatori, valorificatori)	Începând cu 2007	Surse proprii	APM Timiș GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Gestionarea deficitara a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE-uri)

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Reducerea impactului asupra mediului datorat poluarii DEEE-urilor	Atingerea obiectivelor de colectare	4 kg deșeu/locuitor/an	Amenajarea corespunzătoare și crearea condițiilor pentru colectarea DEEE-urilor	CL Operatorii de salubritate Agenti economici colectori Producatori/Importatori	2008	Surse proprii	CL Operatorii de salubritate APM Timis GNM
	Atingerea procentului de reciclare	75%	Refolosire, reciclare și valorificare a DEEE	CL Producatori, organizații colective Agenti economici reciclatori	2008	Surse proprii	APM Timis GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Îmbunătățirea sistemului de depozitare temporară, recepție, prepararea a deșeurilor toxice și periculoase

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Modernizarea sistemului de depozitare și de preparare a amestecurilor de deșeuri toxice și periculoase	Prelucrarea deșeurilor periculoase în vederea administrării acestora până la incinerare	- reducerea altor emisii rezultate din păstarea temporară pe amplasament	- realizarea unui corp de clădire tehnică pentru depozitarea deșeurilor speciale și toxice - montarea unor instalații performante de prelucrare și amestecare a deșeurilor speciale și toxice	SC Pro Air Clean SA	31.12.2009	Surse proprii, AFM	SC Pro Air Clean SA APM Timis GNM

CATEGORIA DE PROBLEME: CALITATEA SI CANTITATEA APEI POTABILE

OBIECTIV GENERAL: Realizarea, extinderea și re tehnologizarea rețelelor de alimentare cu apă potabilă, a rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare în mediul urban și rural

PROBLEMA DE MEDIU: Insuficiența sau lipsa rețelelor de alimentare cu apă potabilă

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Asigurarea calitatii apei destinate consumului uman in mediul urban si rural	Imbunatatirea starii tehnice a infrastructurii locale de alimentare cu apa potabila	- procentul populatiei deservite - nr. localitati cu rețele de alimentare - nr. km de retea	Realizarea, reabilitarea si extinderea de rețele de alimentare cu apă, inclusiv gospodăririi de apă, pentru toate cele 10 localitati urbane	CJ CL	permanent	Buget local Fonduri externe	CJ
			Realizarea de rețele de alimentare cu apă, inclusiv gospodăririi de apă, pentru toate localitatile rurale	CJ CL	permanent	Buget local Fonduri externe	CJ

PROBLEMA DE MEDIU: Situatia deficitara a rețelelor de canalizare in mediul urban si rural

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare pentru localitatile din mediul urban si rural	Creșterea numărului de beneficiari ai sistemelor centralizate de distribuție a apei potabile	- lungime lucrări efectuate - lungime rețele de distribuție canalizare - nr. bransamente la rețeaua de distribuție apă potabilă	Realizarea a 2,4 km și extinderea a 10 km rețele canal în municipiul Timișoara Ordinul 78/20.01.2006, Amendamentul 5	CL CJ SC Aquatim SA	31.12.2009	Buget local Fonduri externe împrumut BERD Surse proprii	SC Aquatim SA CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Lugoj, Sănnicolau Mare, Jimbolia, Recaş, Gătaia, Deta, Buziaș, Făget, Ciacova	CL CJ		Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Voiteg, Cărpiniș, Variaș, Periam	CL CJ		Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ

		Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Biled, Săcălaz	CL CJ	2010	Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ
		Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Lovrin, Sânpetru Mare, Dudeștii Vechi	CL CJ	2013	Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ
		Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Sânanndrei, Jebel, Lenauheim, Giarmata, Peciu Nou, Becicherecu Mic, Cenei, Comlosu Mare, Satchinez	CL CJ	2015	Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ
		Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Banloc, Sag, Uivar, Sânmihaiu Român, Moșnița Nouă, Cenad, Teremia Mare, Orțișoara, Mașloc, Liebling, Nădrag, Remetea Mare, Jamu Mare, Racovița, Sacoșu Turcesc, Denta, Găvojdia, Darova	CL CJ	2017	Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ
		Realizarea, reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în: Belinț, Bethausen, Giulvaz, Pișchia, Topolovățu Mare, Victor Vlad Delamarina, Dumbrava, Tomnatec, Tormac, Dumbravita, Boldur, Moravița, Margina, Șandra, Iecea Mare, Traian Vuia, Chevereșu Mare, Fârdea	CL CJ	2018	Buget local Fonduri externe Surse proprii	CL CJ

PROBLEMA DE MEDIU: Situatia deficitara a colectării și epurării apelor uzate orașenești conform Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor urbane

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	A acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare terțiara și secundara, în localitățile din județul Timiș	Realizarea până la 31.12.2013 a stațiilor de epurare a apelor în localități cu peste 10000 l.e. și sub 10000 l.e. până la 31.12.2018	<ul style="list-style-type: none"> - Debitul de apă; - Numărul de racorduri la rețeaua de canalizare; - Valoarea investițiilor; - Lungimea rețelei de canalizare 	Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare terțiara pentru localitățile: Timișoara, Lugoj, Sânnicolau Mare, Jimbolia, Gătaia, Deta, Recaș, Buziaș, Ciacova, Făget	CL CJ	31.12.2010	Buget local Fonduri externe (fonduri de coeziune) ISPA Surse proprii	CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare secundară: Ghiroda, Giroc, Voiteg, Tomești	CL CJ		Buget local Fonduri externe	CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare secundară: Cărpiniș, Periam, Variaș	CL CJ	31.12.2010	Buget local Fonduri externe	CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare secundară: Săcălaz, Biled	CL CJ	31.12.2013	Buget local Fonduri externe	CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare secundară: Lovrin, Sânpetru Mare, Dudestii Vechi, Sânaandrei, Jebel, Lenauheim, Giarmata, Peciu Nou, Becicherecu Mic, Cenei, Comloșu Mare, Satchinez	CL CJ	31.12.2015	Buget local Fonduri externe	CL CJ
			Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare secundară:	CL CJ	31.12.2017	Buget local Fonduri externe	CL CJ

			Banloc, Șag, Uivar, Sânmihaiu Român, Moșnita Nouă, Cenad, Teremia Mare, Orțișoara, Mașloc, Liebling, Nădrag, Remetea Mare, Jamu Mare, Racovița, Sacoșu Turcesc, Denta, Găvojdia, Darova				
			Realizarea, reabilitarea și extinderea stațiilor de epurare secundară: Belinț, Bethausen, Giulvaz, Pișchia, Topolovățu Mare, Victor Vlad Delamarina, Dumbrava, Tomnatic, Tormac, Dumbrăvița, Boldur, Moravița, Margina, Șandra, Iecea Mare, Traian Vuia, Chevereșu Mare, Fârdea	CL CJ	31.12. 2018	Buget local Fonduri externe	CL CJ

CATEGORIA DE PROBLEME: POLUAREA ATMOSFEREI

OBIECTIV GENERAL: Asigurarea calitatii corespunzatoare a aerului ambiental in judetul Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea atmosferei generata de centralele electrotermice

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reducerea emisiilor de poluanți de la SC Colterm SA Timisoara	1. Reducerea emisiilor de poluanți de la SC Colterm SA -CT Sud Timisoara cu cel puțin 50% a	Concentratia poluantilor (NOx, SO ₂ , pulberi, etc.)	Retehnologizarea si modernizarea cazanelor centralelor	SC Colterm SA Timisoara	2014	Surse proprii, AFM, Fonduri structurale	APM Timis, GNM

	emisiilor de particule si cu 70-80% a emisiilor de SO ₂ si cu 20 -30% a emisiilor de NOx		Cresterea randamentelor electrofiltrelor la 99,5 %	SC Colterm SA Timisoara	2008	Surse proprii, AFM, Fonduri structurale	APM Timis, GNM
			Identificarea si implementarea celor mai eficiente sisteme pentru reducerea emisiilor de SO ₂ si NOx	SC Colterm SA Timisoara	2014	Surse proprii, AFM, Fonduri structurale	APM Timis, GNM
			Identificarea si implementarea masurilor pentru reducerea emisiilor de poluanti generate de arderea pacurii (inlocuirea acestui combustibil cu gaze naturale sau sisteme de epurarea gazelor de ardere)	SC Colterm SA Timisoara (în urma hotărârii CL Timișoara privind renunțarea definitivă la utilizarea păcurii)	2014	Surse proprii	APM Timis, GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea atmosferei in orasele judetului Timis generata de procesele industriale

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reducerea emisiilor de poluanti generati de procesele industriale	Implementarea sistemelor de reducere a emisiilor de poluanti	- concentratie poluanti (NOx, SO ₂ , CO, pulberi, etc.)	Achiziționarea echipamentelor mobile de aspiratie si retinere a pulberilor la dozare materii prime	SC Azur SA	permanent	Surse proprii	GNM, APM Timis
			Implementarea la unitatile poluatoare, a prevederilor standardelor ISO 14000 privind managementul mediului	Agenti economici		Surse proprii	GNM, APM Timis

Creșterea eficienței energetice în sectorul industrial /terțiar	Îmbunătățirea managementului energetic în cadrul societăților industriale	- nr. de echipamente/ instalații - nr. de proiecte	Reabilitarea și modernizarea tehnologică a echipamentelor și instalațiilor din sectorul industrial/terțiar	Agenți economici	permanent	Surse proprii POS CCE POS Mediu	GNM
---	---	--	--	------------------	-----------	---------------------------------------	-----

PROBLEMA DE MEDIU: Controlul emisiilor de compusi organici volatili (COV) rezultati din depozitarea benzinei si distributia sa de la terminale la statiile service

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/ potențiale	Monitorizare/ supraveghere
Reducerea poluării aerului cu compusi organici volatili (COV)	Încadrarea emisiilor de COV în limitele prevăzute de legislația în vigoare	- nr. unități de recuperare a vaporilor - nr. membrane plutitoare - nr. țevi montate - nr. brațe articulate - nr. sisteme de recuperare a vaporilor	Conformarea instalațiilor de depozitare a benzinei la terminale	SNP-Petrom Peco Timiș: Timișoara I, II, Sânnicolau Mare	31.12.2009	Surse proprii	APM Timis GNM
			Reducerea emisiilor de COV pentru instalațiile de încărcare - descărcare a benzinei în containere la terminale	SNP-Petrom Peco Timiș: Timișoara I, II, Sânnicolau Mare	31.12.2009	Surse proprii	APM Timis GNM
			Reducerea emisiilor de COV pentru încărcarea și depozitarea la stațiile de distribuție a benzinei I. 500<X<1000 mc/an	SC Imi-Moni SRL	31.12.2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				SC Sideralcon SRL	31.12.2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				S.C. NGR COMPANY SRL (fost SC Fratelia Oil SRL)	31.12.2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				S.C.Porto Petrol S.R.L. (fost SC San Benzin SRL)	31.12.2009	Surse proprii	APM Timis GNM

				S.C. NGR COMPANY SRL (fost SC Cris&Tin Oil SRL Cenei)	31.12. 2008	Surse proprii	APM Timis GNM
				SC Rompetrol Alex SRL	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				SC Elinos Trading APS SRL	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				SC Leon SB SRL	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				SC Gruescu Oil SRL	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM
				SC Rom-Benzin	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM
			II. X<500 mc/an	Peco Timiș Deta, Sânnicolau Mare	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM
			III. X.>1000 mc/an	SC Petrom SA Timisoara, Moravita, Dumbravita, Lugoj, Jimbolia	31.12. 2009	Surse proprii	APM Timis GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Evaluarea si managementul calitatii aerului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/ potențiale	Monitorizare/ supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	--	----------------------------

Evaluarea calitatii aerului inconjurator	Mentinerea si îmbunătățirea calitatii aerului inconjurator	Concentratia poluantilor (NOx, SO ₂ , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} etc.)	Colaborarea cu autoritatile publice locale în vederea elaborării planurilor si programelor de gestionare a calitatii aerului	ASP CL/primăriile IPJ Timiș APM Timiș GNM DADR CJT SC Mondial Lugoj SA Direcția Județeană de Statistică SC Pro Air Clean SRL SC Continental AP SRL	permanent	Surse proprii	APM Timiș
			Identificarea surselor responsabile de poluarea aerului	APM Timis	permanent	Surse proprii	APM Timis GNM
			Monitorizarea calitatii aerului si informarea publicului	APM Timis	permanent	Surse proprii	APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea fonică în marile intersecții urbane

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reducerea efectelor dăunătoare și a disconfortului	Reducerea nivelului de zgomot sub limita admisă în toate zonele expuse	Valorile nivelului de zgomot	Punerea la dispoziția publicului a informațiilor privind zgomotul ambiental și efectele sale	Primaria Mun. Timișoara APM Timis	permanent	Surse proprii	Primaria Mun. Timișoara APM Timiș

provocate de zgomotul ambiental			Adoptarea, pe baza datelor din hărțile de zgomot, a planurilor de acțiune având ca scop prevenirea și reducerea zgomotului ambiental	Primaria Mun. Timișoara	2008	Surse proprii	GNM ARPM prin Comisia de evaluare a hartile de zgomot
---------------------------------	--	--	--	-------------------------	------	---------------	---

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea atmosferei rezultată din utilizarea combustibililor fosili

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Reducerea dependenței de combustibili fosili	Reducerea emisiilor din instalațiile de producere a energiei pe bază de combustibili solizi sau lichizi	- nr. gospodării - nr. de proiecte de promovare/realizare / utilizare a unor resurse de energie regenerabilă	Reducerea numărului gospodăriilor cu sistem propriu de producere a energiei pe baza de combustibili solizi sau lichizi	CL		Surse proprii	APM Timiș
			Modernizarea și realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice prin valorificarea resurselor regenerabile de energie: eoliene, hidroenergetice, solare, a biomasei, geotermale, a produselor agricole, etc.	Agenti economici, autorități publice locale Furnizori și distribuitori de energie electrică /termică Societăți industriale	Permanent	Surse proprii, AFM POS CCE POS Mediu	APM Timiș

PROBLEMA DE MEDIU: Prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC) conform Directivei 96/61/CE

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Realizarea unui sistem integrat privind prevenirea și controlul integrat al poluării	Implementarea de măsuri de prevenire sau de reducere a emisiilor în atmosferă	-nr. rapoarte	Realizarea/reactualizarea inventarelor instalațiilor/activităților la nivel local	APM Timiș	anual	Surse proprii	APM Timiș
			Centralizarea și realizarea rapoartelor anuale de poluanți emiși (EPER), la nivel local	APM Timiș	anual	Surse proprii	APM Timiș
			Realizarea, actualizarea permanentă a evidenței bazei de date IPPC la nivel local	APM Timiș	anual	Surse proprii	APM Timiș
			Asigurarea accesului publicului la informația de mediu și la luarea deciziilor de mediu la nivel local	APM Timiș	permanent	Surse proprii	APM Timiș
			Asigurarea serviciilor de laborator la nivel local pentru controlul emisiilor	APM Timiș	permanent	Surse proprii	APM Timiș

CATEGORIA DE PROBLEME: ASIGURAREA STĂRII DE SĂNĂTATE

OBIECTIV GENERAL: Îmbunătățirea stării de sănătate a populației

PROBLEMA DE MEDIU: Corelarea insuficientă a relației mediu – sănătate umană

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Îmbunătățirea sistemului de monitorizare a evoluției sănătății umane	Monitorizarea calității apei potabile	- nr. rapoarte - nr. zone afectate de poluare	Realizarea unor rapoarte specifice cu privire la impactul calității mediului asupra sănătății umane	DAB ASP Timiș	anual	Surse proprii	DAB ASP Timiș Instituția Prefectului Județului Timiș

în raport cu calitatea mediului			Asigurarea zonelor de protecție și monitorizarea periodică a calității apei potabile	DAB SC Aquatim SA ONG – uri de mediu	permanent	Surse proprii	ASP Timis DAB (pentru asigurarea zonelor de protecție)
			Realizarea unei baze de date specifice relației sănătate – calitate apă de băut	ASP Timis DAB ONG – uri de mediu	permanent	Surse proprii	ASP Timis
			Estimarea distribuției în mediu a substanțelor cu efecte potențiale asupra sănătății populației	ASP Timis DAB OSPA ONG – uri de mediu APM Timiș	permanent	Surse proprii	ASP Timis APM Timiș

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa unui sistem performant de monitorizare a stării de sănătate în raport cu calitatea mediului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Supravegherea stării de sănătate a populației	Cuantificarea efectelor poluării factorilor de mediu asupra populației în centrele urbane reprezentative (zone industriale)	- număr de analize efectuate pe factori de mediu - rata morbidității specifice - nr. de întâlniri	Monitorizarea surselor de poluare cu efecte potențiale asupra sănătății populației în centrele urbane reprezentative (zone industriale)	ASP Timis DAB SC Aquatim SA ONG – uri de mediu	permanent	Surse proprii	ASP Timis DAB GNM APM Timis Instituția Prefectului Județului Timiș
			Identificarea populației expuse la riscurile din mediu	ASP Timis	permanent	Surse proprii	ASP Timis
			Întâlniri periodice între autoritățile de sănătate și cele de mediu	ASP Timiș APM Timiș	semestrial	Surse proprii	ASP Timiș APM Timiș

			Diminuarea riscurilor de sănătate asociate calității factorilor de mediu	ASP Timis ONG – uri de mediu	permanent	Surse proprii	ASP Timis ONG – uri de mediu
--	--	--	--	---------------------------------	-----------	---------------	---------------------------------

PROBLEMA DE MEDIU: Monitorizarea impactului dezinsecțiilor efectuate în municipiul Timisoara

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Protejarea stării de sănătate a populației	Urmărirea impactului dezinsecțiilor asupra sănătății umane	- nr. de dezinsecții - nr. de îmbolnăviri cauzate de dezinsecții	Culegerea de date referitoare la dezinsecții, substanțe utilizate, tehnici de aplicare, perioade de repetare	ASP Primăria Timișoara	permanent	Surse proprii	ASP
			Interpretarea datelor colectate de la prestatorii de dezinsecții	ASP	permanent	Surse proprii	ASP

CATEGORIA DE PROBLEME: DEGRADAREA MEDIULUI NATURAL

OBIECTIV GENERAL: Stoparea degradării biodiversității și a mediului natural, identificarea soluțiilor de optimizare a situației

PROBLEMA DE MEDIU: Administrarea inefficientă a ariilor protejate de interes județean și național

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Diminuarea degradării ariilor naturale protejate	Protecția habitatelor naturale ocrotite prin lege, inclusiv a siturilor Natura 2000	- actualizare trimestrială - nr. verificări	Accesarea unor fonduri europene pentru protecția habitatelor și speciilor de către custozii ariilor naturale protejate	Custozii	permanent	LIFE + POS Mediu - Axa 4 Surse proprii	GNM APM Timiș

		în teren	Actualizarea bazelor de date și elaborarea studiilor specifice necesare cunoașterii calitative și cantitative a stării de conservare a ariilor protejate, studii de specialitate elaborate la solicitarea custozilor	Administratorii ariilor/custozii ONG – uri de mediu	permanent	LIFE + POS Mediu - Axa 4	Administratorii ariilor GNM Instituția Prefectului Județul Timiș APM Timiș
		- nr. de instruiți/participări	Monitorizarea stării de conservare a habitatelor naturale și speciilor de floră și faună sălbatică de interes comunitar și național prin obiectivele și măsurile prevăzute în planurile de management ale ariilor protejate	APM Timiș în colaborare Administratorii ariilor/custozii și GNM	permanent	LIFE + POS Mediu - Axa 4 Surse proprii	Administratorii ariilor/custozii GNM Instituția Prefectului Județul Timiș APM Timiș
		- nr. habitate protejate;	Instruiți/participări ale administratorilor/custozilor la lansări de scheme de finanțare	Administratorii ariilor/custozii APM Timiș	permanent	LIFE + POS Mediu - Axa 4	Administratorii ariilor/Custozii APM Timiș
		- nr. situri Natura 2000 protejate	Reabilitarea Parcului Botanic, a Parcului Rozelor și a Parcului Copiilor	Primăria TM	permanent	Surse proprii	Primăria TM

PROBLEMA DE MEDIU: Riscul degradării mediului natural datorită exploatării necorespunzătoare a fondului forestier

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Îmbunătățirea stării de sănătate a mediului prin conservarea habitatelor	Stoparea degradării mediului natural datorită exploatării necorespunzătoare a fondului forestier	- nr. ha de pădure supravegheate - evoluția în timp a calității	Actualizarea bazei de date privind suprafețele de pădure și calitatea acestora	DS Timisoara APM Timiș Administratorii ariilor/custozii a ariilor cu regim	permanent	Fonduri structurale	DS Timisoara APM Timiș Instituția Prefectului Județul Timiș

forestiere		pădurilor - nr. acțiuni		forestier			
			Identificarea acțiunilor de conservare a stării de sănătate din planurile de management pentru ariile naturale protejate cu regim forestier	DS Timișoara prin Ocoalele Silvice Teritoriale	permanent	Surse proprii	DS Timișoara ITRSV GNM
			Informarea proprietarilor și a comunităților locale de avantajele gospodăririi adecvate a pădurilor	DS Timișoara APM Timiș ONG uri mediu	permanent	Surse proprii, Fonduri comunitare (PNDR)	DS Timișoara APM Timiș

PROBLEMA DE MEDIU: Scăderea efectivelor din fauna și flora sălbatică prin practicarea braconajului cinegetic și piscicol, colectarea și comerțul ilicit cu plante și animale

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Păstrarea unui echilibru ecologic a speciilor de flora și fauna sălbatică autohtonă și protejarea habitatelor lor	Menținerea unui optim de specii ocrotite, periclitare, vulnerabile, endemice, relict	- evoluția în timp a speciilor cheie monitorizate. - evoluția în timp a efectivelor speciilor de interes vânătorească. - evoluția cotelor pentru recoltarea speciilor de interes cinegetic	Monitorizarea suprafeței și calității habitatelor pentru speciile din listele roșii	ITRSV DS Timișoara ICAS USAB APM Timiș	permanent	Surse proprii	ITRSV DS Timișoara ICAS USAMVB GNM APM Timiș
			Realizarea unei baze de date asupra efectivelor speciilor de interes cinegetic	DS Timișoara ITRSV APM Timiș	anual	Surse proprii	DS Timișoara ITRSV APM Timiș
			Verificarea respectării prevederilor legale privind vânătoria și comerțul cu specii din fauna și flora sălbatică	ITRSV GNM APM Timiș	periodic	Surse proprii	ITRSV GNM APM Timiș
			Protejarea unor specii și habitate	Instituții de	periodic	Surse proprii	Gestionarii

			naturale prin declararea ariilor speciale de conservare incluse în Rețeaua Europeană Natura 2000	cercetare, învățământ APM Timiș			siturilor APM Timiș
			Identificarea/crearea de coridoare ecologice ce asigură cerințe de deplasare, reproducere și refugiu pentru speciile sălbatice terestre și acvatice și aplicarea măsurilor de protecție și conservare.	Instituții de cercetare, învățământ Administratorii ariilor/custozi APM Timiș	permanent	Surse proprii și externe	Instituții de cercetare, învățământ Administratorii ariilor/custozi APM Timiș

PROBLEMA DE MEDIU: Suprafețe împădurite reduse și exploatări neraționale a unor suprafețe cu fond forestier

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Creșterea suprafeței împădurite	Evitarea producerii de viituri și inundații datorate insuficienței suprafețelor împădurite	Procent păduri exploatare corespunzător - nr. ha pădure plantate	Diminuarea gradului de exploatare a pădurilor care au rolul de a diminua efectele unei viituri, alunecări de teren	DS Timisoara ITRSV APM Timiș	permanent	Surse proprii	DS Timisoara ITRSV APM Timiș GNM Instituția Prefectului Județul Timiș
			Aplicarea strictă a prevederilor legale și a Codului Silvic	DS Timisoara ITRSC	permanent	Surse proprii	DS Timisoara ITRSC
			Extinderea suprafețelor ocupate de păduri prin sprijinirea lucrărilor de împădurire și întreținere a plantațiilor	DS Timisoara, Proprietarii de teren agricol/forestier	permanent	Buget național Fonduri comunitare (PNDR)	DS Timisoara

PROBLEMA DE MEDIU: Pericole generate de catastrofe sau fenomene naturale si antropice

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Intarirea capacitatii de interventie in cazul unor poluari accidentale	Identificarea punctelor critice si intocmirea planurilor de prevenire a actiunilor ce pot provoca poluari accidentale	- nr. utilaje - nr. harti	Achizitionarea de mijloace de transport (autospeciale), echipamente de protectie si substante de neutralizare	CL CJT	2007	Surse externe si buget local 400.000 EURO	ISU Banat
			Realizarea hărților de risc la inundații și alți factori de risc în județul Timiș	ISU Banat	permanent	Surse comunitare	Instituția Prefectului Județul Timiș

CATEGORIA DE PROBLEME: URBANIZAREA MEDIULUI

OBIECTIV GENERAL: Diminuarea factorilor de risc generati de dezvoltarea sistemelor de habitat uman inchis si crearea premiselor pentru o dezvoltare urbana durabila

PROBLEMA DE MEDIU: Existența platformelor industriale care și-au încetat activitatea

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Refacerea zonelor afectate de activitățile economice	Stabilirea obligațiilor de mediu	- nr. avize - nr. controale	Obținerea avizului de mediu pentru stabilirea obligațiilor de mediu în cazul: schimbării titularului unei activități cu impact asupra mediului, vânzarea pachetului majoritar de acțiuni, vânzarea de active, dizolvare urmată de lichidare, lichidare, încetarea activității, faliment	Agenții economici	permanent	Surse proprii	APM Timiș GNM
			Verficarea îndeplinirii obligațiilor de mediu	GNM	permanent	Surse proprii	APM Timiș GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Absenta informatiilor specifice referitoare la problemele de urbanism in relatie cu sanatatea umana si mediul

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Crearea premiselor pentru o dezvoltare durabila în toate localitatile din judetul Timis	Realizarea monitorizarii continue a datelor privind problemele de urbanism	- nr. rapoarte	Identificarea si colectarea datelor specifice pentru realizarea unei baze de date pe probleme de urbanism in relatie cu sanatatea umana si mediul	CL ASP ONG – uri de mediu	permanent	Surse bugetare	ASP APM Timis
			Realizarea si implicarea in elaborarea Agendei Locale 21 pentru toate localitatile din judetul Timis	CL	permanent	Surse bugetare	CL

PROBLEMA DE MEDIU: Diminuarea si degradarea spatiilor verzi intraurbane si periurbane din judetul Timis

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Asigurarea calității unui mediu ambiant adecvat pentru locuitorii din zona limitrofă celei industriale	Atingerea procentului optim de spatiu verde/locuitor	Suprafata spatii verzi realizata	Crearea spatiilor de recreere si tampon pentru zonele urbane intens afectate de urbanism	CL	permanent	Surse bugetare	CL Instituția Prefectului Județul Timiș
			Identificarea si implementarea unor mecanisme economice pentru incurajarea persoanelor fizice si juridice in realizarea de spatii verzi, impaduriri, plantatii si in managementul acestora	CJT CL	permanent	Surse bugetare	CJT CL
			Determinarea zonelor în care se impune realizarea perdelelor de protectie	CL Agenti economici	permanent	Surse bugetare	CL APM Timis
			Actualizarea inventarului din cadrul Planului Urbanistic General (Planurile Urbanistice Zonale și de Detaliu) privind spațiile existente și clarificarea atribuțiilor responsabililor cu administrarea lor	CL CJ	permanent	Surse bugetare	APM Timis Instituția Prefectului Județul Timiș

PROBLEMA DE MEDIU: Evidență cadastrală deficitară și absența unui sistem GIS

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Transpunerea informațiilor de mediu și infrastructură în sistem geografic informatizat	Implementarea unui sistem GIS	- nr. persoane instruite	Achiziționarea softului GIS și instruirea personalului	CL CJ	permanent	Surse bugetare	CL CJ APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Incendierea voluntara a pajiștilor, perdelelor de protecție sau a gunoaielor

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Eliminarea impactului asupra aerului solului și apelor de suprafață datorat incendierii voluntare	Aplicarea legislației în vigoare	- nr. sancțiuni aplicate - acțiuni de informare a populației	Aplicarea de sancțiuni pentru cei care încalcă legislația de mediu în vigoare (incendierea de pajiști, a perdelelor de protecție de pe marginea drumurilor)	CL GNM	permanent	Surse bugetare	GNM

CATEGORIA DE PROBLEME: TRANSPORTURILE

OBIECTIV GENERAL: Diminuarea factorilor de risc determinati de activitatile de transport, cu efect asupra sanatatii umane si mediului inconjurator

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea factorilor de mediu cu emisiile generate de traficul rutier

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Diminuarea poluarii factorilor de mediu cu emisiile, generate de traficul rutier	Protectia factorilor de mediu în arealele cu aglomerări urbane	- nr actiuni de informare -nr. km piste -nr.studii	Constientizarea si educarea publicului privind problemele de mediu generate de trafic prin realizarea campaniilor de promovare a transportului în comun	CL APM Timiș CJ RATT ONG-uri	permanent	Surse proprii	APM Timiș Instituția Prefectului Județul Timiș RATT CL CJ

			Utilizarea de mijloace nepoluante și cu un grad de zgomot redus pentru transportul în comun	RATT CJ CL	permanent	Surse proprii	APM Timiș RATT CJ CL
			Amenajarea pistelor speciale pentru biciclete, cu prioritate pe arterele intens circulate	CJT CL	permanent	Surse proprii	CJT
			Efectuarea studiilor de trafic în municipiul Timisoara și în alte zone urbane în vederea completării bazei de date	CJT CL IPJ - Politia Rutiera APM Timis	anual	Surse proprii	CJT CL IPJ - Politia Rutiera APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Schimbarea microclimatului local ca urmare a situației necorespunzătoare a parcului auto aflat în circulație

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Limitarea poluării factorilor de mediu datorată folosirii mijloacelor de transport învechite	Innoirea parcului auto aflat în circulație în conformitate cu legislația europeană în vigoare	- nr. mijloace de transport achiziționate	Extinderea și modernizarea parcului auto, prin achiziționarea de mijloace de transport cu grad redus de poluare	CL RATT	anual	AFM prin prima de casare	APM Timis AFM GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Poluarea fonica generata de traficul rutier in localitati

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	---	---------------------------

Diminuarea impactului poluării fonice și a vibrațiilor asupra mediului antropic	Refacerea infrastructurii deficitare a căilor de transport	- nr. de sosele de tip centura	Construirea rutelor ocolitoare și a drumurilor de centură care să preia traficul greu și de tranzit, în afara zonelor rezidențiale	CJT CL DRDP Timișoara	permanent	Surse proprii Surse externe	CJT CL DRDP Timișoara
		- lungime (km) pasaje	Reabilitarea infrastructurii rutiere urbane	DRDP Timișoara CJT CL		Surse proprii Surse externe	DRDP Timișoara
		- lungimea (km) rutelor reabilitate	Construirea de pasaje denivelate la intersecțiile dintre liniile de cale ferată și drumurile naționale	DRDP Timișoara	anual	Surse proprii	DRDP Timișoara
			Realizarea perdelelor de vegetație și amplasarea unor panouri de atenuare a zgomotului de-a lungul arterelor de trafic intens	CL	permanent	Surse proprii	CL
			Realizarea de controale în trafic din punct de vedere al emisiilor de poluanți	RATT GNM APM Timis IJP	permanent	Surse proprii	GNM APM Timis IJP

PROBLEMA DE MEDIU: Absenta unei infrastructuri rutiere adecvata compatibila cu cea din Uniunea Europeana

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Realizarea unei rețele de transport moderne, compatibilă cu cea din țările UE	Stimularea schimburilor comerciale între vestul și sudul Europei	- lungimea autostrăzii în km	Realizarea autostrăzii de pe Coridorul IV Pan European Arad – Timisoara -Lugoj - Deva – Bucuresti	CJ DRDPT	2012	Surse bugetare	CJ DRDPT Instituția Prefectului Județul Timiș

CATEGORIA DE PROBLEME: EDUCATIA ECOLOGICA

OBIECTIV GENERAL: Dezvoltarea si implicarea structurilor comunitare in problemele de mediu

PROBLEMA DE MEDIU: Absența angajamentului comunitar în protecția mediului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Stabilirea unor acțiuni de mediu comune între ONG-uri, agenții poluatori, administrația publică, institutii, în scopul promovării concrete a unor rezultate ecologice	Educarea și instruirea publicului privind legislația în domeniul protecției mediului	- nr. acțiuni de mediu comune - nr. programe de training	Dezvoltarea unui Grup de Lucru Comunitar la nivel județean cu rol de diseminare a informațiilor de mediu	ONG – uri de mediu CCIAT Agenți economici DAB SC Aquatim SA DADR ISJ OSPA CJ	permanent	Surse bugetare	APM Timiș ARPM Instituția Prefectului Județul Timiș
			Realizarea sistemului informational local pentru toate structurile		permanent		
			Desemnarea unui centru cu rol de informare, acțiuni comunitare, training		2008		
			Identificarea surselor de finanțare necesare pentru realizarea obiectivului		permanent		

PROBLEMA DE MEDIU: Absența strategiilor de dezvoltare durabilă a comunității

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Sprijin în elaborarea strategiilor sectoriale la nivelul județului	Informarea și instruirea comunităților privind protecția mediului	- număr campanii realizate - nr. materiale informative	Implementarea PLAM în documentele strategice în formare sau existente	APM Timis CJ ARPM ONG – uri de mediu	anual	Surse bugetare	APM Timis CJ

si comunitatilor			Educarea și instruirea publicului prin editarea și tipărirea de materiale informative referitoare la protecția mediului.	APM Timis ONG – uri de mediu CCIAT DAB SC Aquatim SA DADR ISJ OSPA CJ Institutiile de invatamint	anual	Surse bugetare	APM Timis ISJ
------------------	--	--	--	---	-------	----------------	------------------

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa grupurilor expert comunitare

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Cresterea nivelului de educatie ecologica comunitara	Crearea grupurilor expert comunitare in domeniul protectiei mediului	- nr. actiuni si campanii de constientizare ecologica	Crearea grupurilor expert comunitare in protectia mediului si ecologie	Instituția Prefectului Județului Timiș - ONG-uri de mediu Institutiile de invatamint si cercetare APM Timis	permanent	Surse bugetare	APM Timis ONG-uri de mediu Instituția Prefectului Județului Timiș
			Realizarea unui program structural de training pentru informare și instruire				
			Mediatizarea importanței publicațiilor de mediu la nivel de județ				

CATEGORIA DE PROBLEME: TURISMUL

OBIECTIV GENERAL: Organizarea activității turistice și de agrement respectand conceptul de dezvoltare durabila

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa managementului in dezvoltarea si controlul activitatilor turistice si de agrement, in special a turismului ecologic, stiintific si a agroturismului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Elaborarea si implementarea strategiilor locale de dezvoltare a turismului in conditii ecologice	Atragerea de fonduri pentru investitiile necesare reabilitarii activitatii turistice	- nr. proiecte de finantare - nr actiuni de participare a administratiei	Eforturi pentru atragerea de fonduri atat la nivel comunitar, cat si la nivel individual	CL CJT ONG – uri de mediu	permanent	Surse bugetare si finantari externe	CJ APM Timis
			Implicarea ferma a administratiei publice locale si a altor institutii publice responsabile in dezvoltarea activitatilor de turism si agrement	CJ CL ONG - uri de mediu ISJ	permanent	Surse bugetare	CJ APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Intrarea in legalitate a caselor de vacanta construite ilegal in arile protejate sau in zonele tampon

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/Supraveghere
Eliminarea poluării ambientale datorată amplasării necorespunzătoare a construcțiilor și spațiilor turistice și de agrement	Practicarea unui turism în conformitate cu normele și prevederile legislației din domeniu a UE	- nr. construcții care nu respectă normele de protecția mediului - gradul de curățenie a zonelor de agrement	Aplicarea legislatiei in vigoare in cazul amplasării necorespunzătoare a construcțiilor ilegale pe teritoriul unei arii protejate	CJT Administratorii/custozii	permanent	Surse bugetare	APM Timis GNM CJT Administratorii /custozii
			Asigurarea igienizării periodice a zonelor de agrement	CJT Administratorii/custozii	permanent	Surse bugetare	APM Timis GNM CJT

PROBLEMA DE MEDIU: Situatia deficitara din punct de vedere igienico-sanitar, al canalizarii si a gestiunii deșeurilor in cadrul obiectivelor turistice

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Eliminarea poluării ambientale datorată amplasării necorespunzătoare a construcțiilor și spațiilor turistice și de agrement	Reglementarea condițiilor în care se desfășoară turismul și activitățile de agrement	Nr. contracte încheiate cu societăți de profil	Identificarea unităților turistice și de agrement amenajate necorespunzător sub aspectul evacuării apelor uzate și deșeurilor menajere	ASP CL ONG – uri de mediu	permanent	Surse bugetare POR PNDR	CJ ASP GNM
			Amplasarea containerelor pentru colectarea deșeurilor, precum și a toaletelor ecologice în: - spațiile de agrement desfășurate pe malurile râurilor din județul Timiș (Albina, Șag, etc.) - parcuri, drumuri județene și naționale	CL Operatori de salubritate ASP	permanent	Surse bugetare POR PNDR	GNM
			Introducerea sistemului de colectare și transport al deșeurilor depozitate necontrolat pentru toate zonele cu activități turistice și de agrement	CL Operatori de salubritate	permanent	Surse bugetare POR PNDR	GNM
			Verificarea respectării obligațiilor privind gestionarea corectă a deșeurilor din parcuri, drumuri județene și naționale	CJ Administrația Națională a Drumurilor	permanent	Surse proprii	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa de intretinere a zonei Pădurea Verde

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare	Monitorizare/Supraveghere
-------------------	-------	-----------	---------	--------------------------	---------------------	--------------------	---------------------------

						existente/ potențiale	
Alocarea de fonduri pentru amenajarea zonei Padurea Verde	Reglementarea condițiilor în care se desfășoară turismul și activitățile de agrement	- nr. acțiuni de reamenajare	Creșterea interesului pentru dezvoltarea zonelor de agrement prin atragerea agenților economici	Primăria Timisoara	permanent	Surse bugetare	CJ APM Timis

PROBLEMA DE MEDIU: Instalații degradate și condiții improprii de exploatare și funcționare a stațiilor balneare Buzias, Baile Calacea și Lovrin

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiuni	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/ potențiale	Monitorizare/ supraveghere
Alocarea de fonduri pentru amenajarea corespunzătoare a stațiilor Buzias, Baile Calacea și Lovrin	Reglementarea condițiilor în care se desfășoară turismul și activitățile de agrement	- nr. acțiuni de refacere a obiectivului	Asigurarea condițiilor de practicare în siguranță a turismului	CL	permanent	Surse bugetare	APM Timis CJ ASP GNM
			Asigurarea perimetrelor de siguranță pentru izvoarele naturale din stațiile balneare Urmărirea gestionării corespunzătoare a deșeurilor rezultate în urma activităților industriale din zonele Buzias, Baile Calacea și Lovrin	CL Agentul economic	permanent	Surse bugetare	ASP GNM
			Atragerea resurselor financiare pentru amenajarea și întreținerea obiectivelor	CL ONG – uri de mediu	permanent	Surse externe	APM Timis CJ

PROBLEMA DE MEDIU: Lipsa educatiei ecologice si ignorarea legislatiei actuale

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Conștientizarea populației privind necesitatea și importanța practicării turismului ecologic	Realizarea sistemului de informare privind potențialul turistic și locurile de agrement, precum și a legislației	- nr. acțiuni de informare	Educarea civică a cetățenilor, chiar și prin aplicarea unui sistem drastic de amenzi	ONG – uri de mediu	permanent	Surse bugetare	GNM
			Aplicarea și urmărirea legislației existente	CL GNM CJT	permanent	Surse bugetare	GNM

PROBLEMA DE MEDIU: Absența lobby-ului turistic, des întâlnit în alte situri naturale în Europa

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Îmbunătățirea managementului potențialului natural, în scopul atragerii turiștilor străini	Realizarea sistemului de informare privind potențialul turistic și locurile de agrement	- nr. de rețele - nr. de turiști	Promovarea rețelelor existente și a facilităților sau ofertelor turistice noi	CJ ONG-uri de mediu Firme de turism	permanent	Surse bugetare	APM Timis CJ

CATEGORIA DE PROBLEME: ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII APM TIMIȘ

OBIECTIV GENERAL: Întărirea capacității administrative a instituțiilor cu atribuții în domeniul protecției mediului

PROBLEMA DE MEDIU: Necesitatea acreditării laboratorului APM Timiș

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Recunoașterea oficială a analizelor de laborator de către Asociația de acreditare din România (RENAR)	Acreditarea laboratorului APM Timis	Nr. analize acreditate	Achiziționarea și punerea în funcțiune a aparaturii necesare pentru monitorizarea factorilor de mediu conform legislației în vigoare	ANPM APM Timis	2009	surse bugetare	ANPM APM Timis
			Instruirea personalului din laborator privind asigurarea calitatii	ANPM APM Timis	permanent	surse bugetare	ANPM APM Timis
			Parcurgerea procedurilor necesare pentru acreditarea laboratorului, conform ISO 17025 (Sistem de management al calitatii)	APM Timis ANPM	2010	surse bugetare	APM Timis ANPM

PROBLEMA DE MEDIU: Comunicarea deficitară între instituțiile publice, administrația publică și agenți economici cu atribuții în coordonarea și controlul activității de protecție a mediului

Obiectiv specific	Țintă	Indicator	Acțiune	Responsabil implementare	Termen de realizare	Surse de finanțare existente/potențiale	Monitorizare/supraveghere
Creșterea performanțelor de mediu în toate domeniile de activitate	Eliminarea disfuncționalităților în cadrul fluxului informațional privind mediul	Numărul de acțiuni comune între actorii interesați	Coordonarea la nivel local a factorilor implicați în vederea eficientizării activității (APM Timiș, ASP, GNM, DAB etc.)	APM Timis în colaborare cu ASP GNM DAB	permanent	Surse bugetare	APM Timis Instituția Prefectului Județului Timiș

			<p>Inființarea și funcționalizarea compartimentelor specializate în domeniul protecției mediului și al managementului proiectelor la nivelul fiecărei instituții publice și agent economic cu responsabilități în domeniul protecției mediului</p>	<p>Instituții publice Agenți economici</p>	<p>permanent</p>	<p>Surse bugetare</p>	<p>GNM</p>
--	--	--	--	--	------------------	---------------------------	------------

V. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA REZULTATELOR

5.1. Monitorizarea implementării PLAM

Planurile Locale de Actiune pentru Mediu identifica pe de o parte, aspectele de mediu cu relevanta pentru aria geografica pentru care sunt elaborate, pe de alta parte actiuni preventive si corective pentru a elimina sau a atenua aceste probleme. Procesul de monitorizare a actiunilor si a efectelor acestora se initiaza simultan cu procesul de implementare a PLAM. În elaborarea planului de monitorizare si evaluare sunt implicate urmatoarele elemente cheie:

➤ *Stabilirea metodologiei de monitorizare*, care are ca scop: asigurarea faptului ca actiunile preventive si corective stabilite în PLAM sunt în proces de implementare; ca impactul realizat de acestea asupra problemelor este în concordanta cu efectul anticipat; evaluarea influentei schimbarilor produse de implementarea actiunilor asupra problemelor identificate.

➤ *Stabilirea Echipei de Monitorizare si Evaluare*, care este alcatuita din experti din cadrul institutiilor cu atributii în domeniul protectiei mediului, experti în evaluarea proiectelor si reprezentanti ai institutiilor/entitatilor responsabile pentru implementare.

➤ *Stabilirea planului de monitorizare* a actiunilor si a efectelor acestora.

Monitorizarea implementarii Planului Local de Actiune pentru Mediu va fi realizata în baza informatiilor colectate si sintetizate anual, procesul fiind adaptat la necesitatile si evolutia contextului legislativ natioal si social-economic local, de catre responsabilii de monitorizare identificați în matricea comună (plan de acțiune și implementare) fiecărei probleme din Planul Local de Actiune pentru Mediu.

Institutia coordonatoare a procesului de monitorizare a implementarii Planului Local de Actiune pentru Mediu pentru județul Timiș este **Agentia pentru Protectia Mediului Timiș**, institutie care va realiza anual raportul de sinteza privind monitorizarea procesului de implementare a Planului Local de Actiune pentru Mediu. Comitetul de Coordonare va urmari prezentarea si aprobarea Planului Local de Acțiune pentru Mediu – județul Timiș de catre Consiliul Județean Timiș, pentru adoptarea lui oficiala, ceea ce va duce la implementarea actiunilor specifice recomandate.

Revizuirea PLAM trebuie privită și din exterior, fiind extrem de importantă includerea recomandarilor PLAM-ului în cadrul proceselor formale de planificare: pregatirea planului de utilizare a terenurilor si bugetul anual pe județul Timiș. Odata adoptat, documentul va constitui un argument în plus pentru obtinerea de resurse financiare, în special a celor oferite de Uniunea Europeana. Fiecare proiect propus pentru a fi finantat de catre programele de asistenta financiara ale Uniunii Europene trebuie nu doar sa faca parte dintr-un plan, dar totodata trebuie sa aiba la baza un larg consens al publicului din zona careia se adreseaza. În timp ce administratia publica locala, institutiile statului sau agentii economici au responsabilitatea implementarii planului, Comitetul de Coordonare poate continua sa joace un rol important în monitorizarea si urmarirea implementarii PLAM. Planul Local de Acțiune pentru Mediu al județului Timiș constituie deci un îndrumar pe termen lung în abordarea problemelor de mediu ale comunitatii.

5.2. Matricea de monitorizare

Data

Responsabil monitorizare
(instituția)

CATEGORIA DE PROBLEME
PROBLEMA DE MEDIU

OBIECTIV GENERAL							
Obiectiv specific							
Țintă	Acțiune	Responsabil implementare	PROGRAM MONITORIZATE			REZULTATUL MONITORIZĂRII	
			Indicatorul monitorizat	Responsabil monitorizare	Termen de realizare	Stadiul de realizare	Observații

ACRONIME

MMDD – Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
ANPM – Agenția Națională pentru Protecția Mediului
APM Timiș – Agenția pentru Protecția Mediului (județeană)
ARPM – Agenția Regională pentru Protecția Mediului
OJPDRP Timiș - Oficiul Județean de Plati pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
DAB - Direcția Apelor Banat
ASP – Autoritatea de Sănătate Publică
CL – Consiliul Local
CJ – Consiliul Județean
DADR – Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DS – Direcția Silvică Timișoara
DSV – Direcția Sanitar-Veterinară
GNM – Garda Națională de Mediu
IPJ – Inspectoratul Județean de Poliție
ITRSV – Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoresc
IUCN – International Union for Conservation of Nature and Natural Resources
ONG – Organizație Non-Guvernamentală
OSPA – Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice
PND – Planul Național de Dezvoltare
POS – Planul Operațional Sectorial
PRAM – Planul Regional de Acțiune pentru Mediu
PJGD – Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor
PHARE – Programul UE de ajutorare pentru Europa Centrală și de Est
RAR – Registrul Auto Român
RATT- Regia Autonomă de Transport Timisoara
DRDP- Directia Regionala de Drumuri și Poduri
AFM - Administrația Fondului pentru Mediu
RNP – Regia Națională a Pădurilor
SAPARD – Programul Special de Aderare pentru Dezvoltare Rurală și a Agriculturii
SGA – Sistem de Gospodărire a Apelor
UE – Uniunea Europeană
POS CCE - Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
USAB- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului
ICAS - Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice
ISU - Inspectoratul pentru Situații de Urgență
SNIF - Societatea Națională "Îmbunătățiri Funciare"
CCIAT- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timisoara